

yeni ipek yolu

KONYA TİCARET ODASI DERGİSİ YIL: 23 SAYI: 272 EKİM 2010

Konya Cumhuriyetin yüzüncü yılına hazırlanıyor

CUMHURİYET DÖNEMİNDE
KONYA'DA HAYVANCILIK

BÜYÜMEDE
ÇİFTHANE SEVİNCİ

hayat risklerle doludur

ama yanınızda biz varız.

[Şimdi Karamanlılar'ın *ilk özel hastanesi* olma gururunu yaşıyoruz.]

"ailenizin hastanesi"

enna.web.tr

ÖZEL
SELÇUKLU
HASTANESİ
Konya • Karaman

Hastane Cd. No:28 Selçuklu KONYA | 0332.235 50 42 | www.selcuklu.com.tr
Merkez Sakabaşı Mh. 860 Sk. No:4 (Valilik Yanı) KARAMAN | 0338 212 93 00

Başlarken

Hüseyin ÜZÜLMEZ
KTO Yönetim Kurulu Başkanı
TOBB Yönetim Kurulu Sayman Üyesi
www.huseyinuzulmez.com.tr

Değerli Üyelerimiz

İçinde bulunduğumuz Ekim ayında Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunun 87. yıl dönümünü kutlayacağız. Konya olarak tüm hemşerilerimizle birlikte cumhuriyetimizin yüzüncü yılında belirlenen hedeflere ulaşmanın azim ve heyecanı içerisindeyiz.

Ülkemiz Kurtuluş Savaşı ile birlikte tarihinin en zorlu günlerini geride bırakmıştı. Cumhuriyetin ilan edilmesinin ardından asıl mücadele ekonomi alanında verilmeye başlandı. Büyük sanayi hamlesi gerek devlet eliyle gerekse sektörün girişimleriyle gerçekleştirilmeye çalışıldı. Şehrimiz de o dönemin ekonomik sıkıntılarını üzerinden atarak atılma geçme hedefindeydi. Tarihinden gelen ticaret merkezi olma özelliği Konya'nın büyük avantajı durumundaydı. Konya insanının girişimci özelliği, devlet yardımı olmadan özel sektörle kalkınmasını başarabildiğini sağlamıştı. Konya'nın ekonomik gelişimine zemin oluşturan dışa dönük ticari anlayışı bugün de şehrimizin en büyük avantajıdır. Diğer bir avantajımız da sadece bir sektör değil farklı sektörlerin Konya ekonomisine yön vermesidir. Bu sayede her dönemin şartlarına ayak uyduran bir üretim anlayışına sahibiz. Şehrimiz tüm bu avantajlarıyla yaşanan her türlü zor şartları en kısa sürede aşarak, cumhuriyetimizin yüzüncü yıl hedefine ilerlemektedir. Konya Ticaret Odası olarak üzerimize düşen görevi en iyi şekilde yerine getirmenin gayreti içindeyiz. 128 yıllık tarihi tecrübesiyle Konya'nın ticari hayatına yöne veren Odamızın, şehrimize kazandırdığı KTO Karatay Üniversitesi Konya'nın önümüzdeki dönemde dünya ticaret merkezi olmasının yolunu açacaktır.

Türkiye ekonomisinin tüm unsurlarıyla büyük hedefler için çalışırken ülkemizin daha demokratik bir ortamda bulunması bizleri daha fazla motive edecektir. Bu açıdan Odamızın desteklediği anayasa değişikliği ile önümüzdeki dönemde yıllardır dile getirdiğimiz sivil anayasamız önü açılmıştır. İnsan odaklı, hak ve özgürlükleri teminat altına alan daha kaliteli bir demokrasiye ve buna uygun yeni bir anayasa yapılmasına yönelik çalışmalar için engel kalmamıştır. Kaliteli demokrasi temeline oturtulan ekonomik kalkınmanın önündeki engellerin ortadan kalkması gelecek açısından bizleri daha çok umutlandırmaktadır. Ülkemiz demokrasisinin çağdaş ölçülere kavuşması sadece yurt içinde değil yurt dışında da olumlu yankı bulacaktır. Yabancı sermaye ve yatırımcı oluşan güven ve istikrar ortamında yönümü Türkiye'ye çevirecektir. İş dünyası temsilcileri olarak yurt dışında ülkemiz ekonomisinin sağlam demokrasi temellerine oturtulduğu mesajım gönül rahatlığıyla verebileceğiz. Türkiye bugünden itibaren dışa açılımda uyguladığı politikaya ıvme kazandıracaktır. Şimdi üzerimize düşen görev ekonomik krizden en az hasarla çıkan ekonomimizde beklediğimiz büyümeyi gerçekleştirmektir. Bununla birlikte 2010 yılının ikinci çeyreğinde açıklanan büyüme rakamlarının beklediğimiz üzerinde gerçekleşmesi ülkemizin krizden çıktığını teyit eder niteliktedir. Ülkemiz üzerinde oluşan bu olumlu hava iş alemimizi daha fazla motive edecektir.

Bu duygular içerisinde Ekim ayının şehrimiz ve ülkemize hayırlar getirmesini dilerken üyelerimize bol kazançlar temenni ediyorum.

Haber

Büyümede
Çift Hane Sevinci

06

Haber

KTO Karatay
Türkiye'nin en
eski üniversitesi

04

Haber

Hedefinizi
büyültün

08

Dosya

Cumhuriyet döneminde
Konya'da hayvancılık

14

Rapor

Merkez bankası
bağımsızlığı sorunu

30

KONYA TİCARET ODASI
yeni
ipek yolu
dergisi

Tarih

800. yılında
Karatay Medresesi

34

Kültür

Mimar
Muzaffer Bey

40

Sağlık

Ofis
Hastalıkları

54

Sanat

Cam
süsleme sanatı
Vitray

56

İMTİHAZ SAHİBİ

Konya Ticaret Odası Başkanı
Yönetim Kurulu Başkanı
Hüseyin ÜZÜLMEZ

YAYIN KURULU

Nurettin OK
Mesut İNCE
Muammer Alparslan SAHİN
Servet KAHVECİ
Mehmet SOYLU

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

Osman BAŞEĞMEZ

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ

Orhan SAY

BİLEM KURULU

Prof. Dr. Hacım KARPUZ
Prof. Dr. Saim SAKAĞLU
Prof. Dr. Ahmet ÖNKAL
Prof. Dr. Orhan ÇEKER
Prof. Dr. Yavuz ATAR
Prof. Dr. Sami KARAHAN
Prof. Dr. Adem ÖGÜT
Yrd. Doç. Dr. Nazım KOÇU
Yrd. Doç. Dr. Cevat ARABACI
Yrd. Doç. Dr. Bahadır EROĞLU
Yrd. Doç. Dr. Osman KUNDURACI
Yrd. Doç. Dr. Yaşar ERDEMİR
Dr. Hasan ÖZÖNDER

SANAT YÖNETMENİ

M. Fatih ÖZSOY

GRAFİK - TASARIM

Muhammet ÜNÜVAR

YAYIM

M. ÜNÜVAR
Tasarım Atölyesi
Tel: 0.535 966 81 10

BASKI-CİLT

Damla Ofset A.Ş.
Tel: 0 332 345 00 10 Fax: 0 332 345 39 19
www.damlaofset.com.tr
damla@damlaofset.com.tr
EKİM 2018-KONYA

DAĞITIM

Ekin Dağıtım Kuruy ve Aracılık Hizmetleri
Tel: 0332 236 36 12
Faks: 0332 237 78 08
E-posta: ekinlojistik@hotmail.com

* Ayda bir yayınlanır.
* Dergimizdeki yazılar kaynak gösterilerek alınabilir.
* Dergimizde yayınlanan yazılardaki görüşler yazarlarına aittir.
* Dergimize yayınlanmak üzere gönderilen yazılar yayınlanmaz veya yayınlanmazın işide edilmez.

Oda:

Telefon: 0 332 221 52 52
Faks: 0 332 353 05 46

Basın Servisi:

Telefon: 0 332 221 52 94 - 221 52 95
Faks: 0 332 221 52 96

İnternet:

www.kto.org.tr

E-posta:

kto@kto.org.tr

Basın Müsavirliği:

basin@kto.org.tr - basiyay@kto.org.tr

Etüd-Araştırma Servisi:

etud@kto.org.tr

Dış Ticaret Servisi:

dis@kto.org.tr

Muhasebe Servisi:

muhasebe@kto.org.tr

Yıllık abone bedeli:

30 TL

KTO Karatay Türkiye'nin en eski üniversitesi

Ertuğrul Günay
Kültür ve Turizm Bakanı

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti Üyesi olarak bu duyarlılığımıza teşekkür ediyorum. Bundan sonraki dönemde Konya Ticaret Odası ile işbirliği içerisinde çalışmaya devam edeceğiz

Kültür ve Turizm Bakanı Ertuğrul Günay, Karatay Medresesi'nin KTO-Karatay Üniversitesi'nin kullanımına açılması talebini olumlu karşıladı. Konya Ticaret Odası Ağustos Ayı Meclis toplantısına katılan Bakan Günay, "Karatay Medresesi'ne sahip çıkılmasından memnuniyet duyuyoruz." dedi. Referandumda KTO Meclisi'nin evet kararı atması da değerlendiren Bakan Günay, "evet" kararı alan Konya Ticaret Odası Başkanı Hüseyin Üzülmöz ve Meclis Üyeleri'ne teşekkür etti.

BAKAN'DAN KTO MECLİSİ'NE TEŞEKKÜR

Konya Ticaret Odası Ağustos Ayı Meclis toplantısı KTO Karatay Üniversitesi Anfisi'nde gerçekleştirildi. KTO Meclis Başkanı Dr. Seyit Karaca'nın başkanlığında gerçekleştirilen toplantıda gündemdeki konular değerlendirildi. KTO Yönetim Kurulu Başkanı TOBB Yönetim Kurulu Sayman Üyesi Hüseyin Üzülmöz referandum hakkında görüşünü belirttiği konuşmasında KTO Meclisi olarak referandumda evet kararı aldıklarını hatırlatarak, "Anayasaya değişikliği ile birlikte vesayet rejiminin ortadan kalkarak insan odaklı demokrasinin tam olarak uygulandığı bir sisteme geçeceğiz. Sivil anayasa istediğimiz bu değişiklikte birlikte güdüme gelecektir. İş aleminin dünya ile tam entegrasyonu sağlanacağı bu değişiklikte sağlanacak kaliteli demokrasi ekonomik gelişimizi perçinleyecektir. Bu açıdan mesleki ve sivil toplum örgütü olarak anayasa değişikliğini desteklediğimizi bir kez daha vurguluyoruz" dedi.

KTO Meclis toplantısına konuk olarak katılan Kültür ve Turizm Bakanı Ertuğrul Günay da Konya Ticaret Odası'nın meclis kararıyla referandumda evet oyu kullanmasının demokrasi adına aklaışınmaya değer bir hareket olarak değerlendirerek "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti Üyesi olarak bu duyarlılığınıza teşekkür ediyorum. Bundan sonraki dönemde Konya Ticaret Odası ile işbirliği içerisinde çalışmaya devam edeceğiz" dedi. Referandumun siyasallaştırılmaması gerektiğini ifade eden Bakan Günay, "Ülkemizin tam gelişimini sağlaması için demokrasinin kesintisiz sürmesi gerekmektedir. Türkiye ekonomisi bugün dünyanın 16. büyük ekonomisi durumundadır. Bu ekonomik kalkınmayı sürdürebilmemiz için

geçmişte görülen demokrasiye müdahalelerin bugün artık yaşanmaması gerekmektedir. Biz kararın ve yönetimin tamamen millete ait olmasını istiyoruz. Millet üstünde bir güç kabul etmediğimiz için bu değişikliği getiriyoruz. 82 anayasasının oluşturulduğu dönemin anlayışı değişmiştir. Artık vatandaşlarımız daha fazla demokrasiyi istemektedir. Bu bilincle sivil yeni bir anayasasının önünü açacak bu değişikliğin ülkemiz adına önemli olduğunu düşünüyoruz" dedi.

"MEDRESE'DEN MODERN KAMPÜS"

KTO Başkanı Üzülmöz, Konya Ticaret Odası'nın büyük bir kültür hizmeti ile Konya'nın tarihi özelliklerini yaşatmaya devam ettiğini belirterek "800 yıl Konya'da eğitim veren Karatay Medresesi bugün öksüz durmaktadır. Medresenin üniversitemize tahsis edilmesi talebimizi Bakanımızın ziyareti vesilesiyle yineliyoruz. KTO Karatay Üniversitesi'nin kuruluşunu 1251 olarak kullanmaya başladık. Türkiye'nin en eski üniversitesi'nin modern binasında bu talebimizin kabul edileceğine inanıyoruz" dedi.

Bakan Günay da Konya Ticaret Odası'nın KTO Karatay Üniversitesi'ni şehre kazandırarak büyük bir hizmet gerçekleştirdiğini belirterek, Karatay Medresesi'nin sahiplenilmesinden büyük bir mutluluk duyduğunu söyledi. Günay, Karatay Medresesi'nin ortak kullanımını çerçevesinde KTO Karatay Üniversitesi'nin kullanımına açılacağı sözlerine ekledi.

Toplantıya Bakan Günay ile birlikte Konya Valisi Aydın Nezih Doğan, Milletvekilleri Hüsnü Tuna ve Mustafa Kabakçı da katıldı.

"Ekonomik kalkınmanın temeli olarak; özgürlükleri kısıtlayan, demokratikleşmenin önünde engel oluşturan, Türkiye'nin dünya ekonomisi ile entegrasyonunu engelleyen darbe ürünü anayasasının değiştirilmesi gerekliliği tüm iş aleminin ortak görüşüdür. Bu açıdan Konya Ticaret Odası olarak, referandum sürecinde Meclis olarak aldığımız 'evet' kararını kamuoyumuzla paylaşmıştık. Ülkemiz, Cumhuriyetimizin 100. yıldönümünde dünyanın sayılı ekonomileri arasına girme hedefindedir.

Üzülmez: "Sivil anayasasının önü açıldı"

Konya Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı, TOBB Yönetim Kurulu Sayman Üyesi Hüseyin Üzülmaz anayasa değişikliğinin halkoylaması ile kabul edilmesini değerlendirdi. Üzülmaz, sivil anayasasının önünü açacak sonucun ardından oluşan güven ve istikrarın ekonomiye de olumlu katkı yapacağını söyledi.

Halkoylamasına sunulan anayasa değişikliğinin Türkiye genelinde yüzde 58 oranında kabul edilmesi iş dünyasında memnuniyetle karşılandı. Konya Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı, TOBB Yönetim Kurulu Sayman Üyesi Hüseyin Üzülmaz, anayasa değişikliği ile iş dünyası temsilcilerinin sivil anayasaya olan özleminin millet iradesiyle yolunun açıldığını söyledi.

Başkan Üzülmaz, "Ekonomik kalkınmanın temeli olarak; özgürlükleri kısıtlayan, demokratikleşmenin önünde engel oluşturan, Türkiye'nin dünya ekonomisi ile entegrasyonunu engelleyen darbe ürünü anayasasının değiştirilmesi gerekliliği tüm iş aleminin ortak görüşüdür. Bu açıdan Konya Ticaret Odası olarak, referandum sürecinde Meclis olarak aldığımız 'evet' kararını kamuoyumuzla paylaşmıştık. Ülkemiz, Cumhuriyetimizin 100. yıldönümünde dünyanın sayılı ekonomileri arasına girme hedefindedir. Türkiye ekonomisinin tüm unsurlarıyla bu hedef için çalışırken oluşan demokratik ortam bizleri daha fazla motive edecektir. Önümüzdeki dönemde yıllardır dile getirdiğimiz sivil anayasasının milletin iradesiyle gerçekleşeceği olan inancımızın yolu açılmıştır. İnsan odaklı, hak ve özgürlükleri teminat altına alan daha kaliteli bir demokrasiye ve buna uygun yeni bir Anayasa yapılmasına yönelik çalışmalar için engel kalmamıştır. Kaliteli demokrasi temeline oturtulan ekonomik kalkınmanın önündeki engellerin ortadan kalkması gelecek açısından bizleri daha çok umutlandırmaktadır. Referandum sonucu sadece yurt içinde değil yurt dışında da olumlu yankı bulacaktır. Yabancı sermaye ve yatırımcı oluşan güven ve istikrar ortamında yönünü Türkiye'ye çevirecektir. Yurt dışında ülkemiz adına ekonomimizin hiçbir anti demokratik yolla geriletemeyeceğinin mesajını gönül rahatlığıyla verebileceğiz. Türkiye bugünden itibaren dış açılımında uyguladığı politikaya ivme kazandıracaktır. Biz referandum sürecinde anayasa değişikliğinin siyasallaştırılmaması gerektiğini dile getirdik. Sonuçta kazanan ülke demokrasisi olmuştur. Geride bıraktığımız Ramazan bayramından sonra 12 Eylül'de de ülkemizde demokrasi bayramı yaşanmıştır. Simdi üzerimize düşen görev ekonomik krizden en az hasarla çıkan ekonomimizde beklediğimiz büyümeyi gerçekleştirmektir" dedi.

Üzülmaz, yeni dönemin el birliğiyle ülke adına kazanca dönüştürüleceği inancına sahip olduğunu belirterek, sonucun iş alemine ve Türkiye'ye hayırlar getirmesi temennisinde bulundu.

TÜRKİYE GENELİ

KONYA

Büyümede Çift Hane Sevinci

TÜİK, YILIN İKİNCİ ÇEYREĞİNDE EKONOMİNİN YÜZDE 10,3 BÜYÜDÜĞÜNÜ AÇIKLADI.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), Türkiye ekonomisinin yılın ikinci çeyreğinde yüzde 10,3 büyüdüğünü açıkladı. 6 aylık dönemde ise büyüme yüzde 11 olarak hesaplandı.

Analistlerin beklentileri de yüzde 8-9 aralığında değişiyordu.

TÜİK, üretim yöntemiyle hesaplanan gayri safi yurtiçi hasıla (GSYH) 2010 ikinci çeyrek sonuçlarını açıkladı.

Buna göre, üretim yöntemiyle hesaplanan GSYH tahmininde, 2010 yılı ikinci üç aylık

döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre gayri safi yurtiçi hasıla, cari fiyatlarla yüzde 17,1, sabit fiyatlarla yüzde 10,3 artışla 268 milyar 495 milyon lira oldu. GSYH, 6 aylık dönemde ise sabit fiyatlarla yüzde 11 artarak 510 milyar 760 milyon liraya çıktı.

Ote yandan, takvim etkisinden arındırılmış sabit fiyatlarla GSYH, 2010 yılı ikinci üç aylık dönemine bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 10,3'lük artış gösterdi. Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış GSYH değeri de bir önceki döneme göre yüzde 3,7 arttı.

Yurtiçi hasıla, ABD Doları cinsinden ikinci çeyrekte yüzde 19,1 artarak 173 milyar 861 milyon dolara yükseldi. Dolar cinsinden GSYH, ilk çeyrekte yüzde 27,1 artışla 160 milyar 603 milyon dolar olmuştur. Buna göre, geçen yılın tamamında 616 milyar 753 milyon dolar, ilk yarısında 272 milyar 270 milyon dolar olan GSYH, bu yılın ilk yarısında 334 milyar 464 milyon dolara yükseldi. İlk 6 ayda, GSYH, dolar cinsinden 62 milyar 194 milyon dolar arttı.

Gayri Safi Yurtiçi Hasıla Sonuçları

Dönem	Cari fiyatlarla GSYH (Milyon TL)		Gelişme hızı		Sabit fiyatlarla GSYH (Milyon S)		Gelişme hızı		
	Milyon TL	%	Milyon S	%	Milyon TL	%	Milyon S	%	
I*	208 546	-3,3	126 331	-29,7	20 885	-14,6			
II*	229 326	-4,2	145 939	-22,8	23 298	-7,6			
III*	262 456	0,0	174 443	-19,5	27 265	-2,7			
IV*	252 307	8,2	170 041	8,5	25 696	6,0			
2009	Yılılık*	952 635	0,2	616 753	-16,9	97 144	-4,7		
I*	242 265	16,2	160 603	27,1	23 330	11,7			
II	268 495	17,1	173 861	19,1	25 706	10,3			

ÜZÜLMEZ: "KRİZİN ETKİLERİ GERİDE KALDI"

2010 yılının ikinci üç aylık döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre büyümenin % 10,3'lük artış göstermesi olumlu olarak değerlendirildi. Konya Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı, TOBB Yönetim Kurulu Sayman Üyesi Hüseyin Üzülmaz, büyüme rakamlarının krizden etkili olduğu 2009'da yıllık yüzde -4,7 seviyesinde gerçekleştiğini hatırlatarak, bugün açıklanan rakamlarla Türkiye'nin kriz ortamından çıktığını teyit edildiğini söyledi.

Üzülmaz, "Krizin yoğun olarak görüldüğü dönemde bu sürecin ardından yüksek büyüme rakamlarına ulaşılacağını öngörüştük. Tüccar ve sanayicimize bu duruma göre hareket etmelerini gerektiriyor. Umutsuzluğa kapılmadan üretme ve yatırıma devam etmelerinin krizden kurtuluşun anahtarı olacağını ifade etmiştik. Bugün açıklanan rakamlar hem ülke olarak kriz ortamından çıktığımızı hem de o dönemde gerçekçi bir yaklaşım sergilediğimizi göstermektedir. Önümüzdeki dönemde dünya ekonomilerinin büyüme öngörülerinin daha olumlu yönde değişmesi ve ülkemizde de referandum süreci sonrasında oluşan güven ve istikrar havası büyümeyi olumlu etkileyecektir" dedi.

Kriz döneminde uygulanan politikaların da olumlu etki yaptığını söyleyen Üzülmaz, "Hükümetimizin tüccar ve sanayicimize yönelik uyguladığı destekler kriz döneminde bizlere umut aşılamıştır. Sektörel ve bölgesel bazda açıklanan teşvik paketi, Kredi Garanti Fonu düzenlemeleri 2010 yılında ekonomimize iyileşme getiren tedbirlerdir. Ayrıca KOSGEB kapsamının genişletilmesi reel sektörümüz açısından son derece olumlu olmuştur. Buna paralel olarak önümüzdeki dönemde KOSGEB kaynaklarının artırılması gerektiğine inanıyoruz" dedi.

KTO Başkanı Hüseyin Üzülmaz ikinci çeyrekte yüzde 10,3 olarak açıklanan büyüme rakamlarının beklentilerin üzerinde olduğunu söyledi. Üzülmaz, açıklanan rakamların ülke olarak kriz ortamından çıktığı şeklinde yorumlanması gerektiğini ifade etti.

İKİNCİ ÇEYREKTE YÜZDE 10,3 BÜYÜME

TÜRKİYE BÜYÜMEDE DÜNYA ÜÇÜNCÜSÜ

	%
Singapur	18,8
Tayvan	12,5
TÜRKİYE	10,3
Çin	10,3
Tayland	9,1

EN ÇOK BÜYÜYEN SEKTÖRLER (%)

İnşaat	21,9
Sanayi	15,4
Ticaret	14,0
Ulaştırma	10,2
Finans	8,8

Yıllara göre Türkiye'nin ekonomik gelişme hızı

TOBB ve İslam Kalkınma Bankası İşbirliğinin uygulama süreci Cidde'de masaya yatırıldı

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıkılıoğlu; TOBB Yönetim Kurulu Sayman Üyesi Hüseyin Üzülmaz, TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Yücel Altunbaşak ve TEPAV Direktörü Prof. Dr. Güven Sak ile birlikte Suudi Arabistan'da cesitli görüşme ve toplantılara katıldı. Hisarcıkılıoğlu ve beraberindeki heyet İslam Ticaret ve Sanayi Odası 10. Yönetim Kurulu toplantısına katılırken, İslam Kalkınma Bankası Başkanı Dr. Ahmet Muhammet Ali, İslam Kalkınma Bankası Başkan Yardımcısı Dr. Ahmet Tıktık ve İslam Konferansı Örgütü Genel Sekreteri Prof. Dr. Ekmeleddin İhsanoğlu ile görüştü.

Suudi Arabistan'da faaliyet gösteren Türk İşadamlarıyla iftar yemeğinde bir araya gelen TOBB Heyeti; Mısır, Pakistan, Ürdün, Uganda, Katar ve Arnavutluk Ticaret ve Sanayi Odası Başkanlarıyla da ikili görüşmeler gerçekleştirdi.

-2011 yılı işbirliği programı-

Hisarcıkılıoğlu ve beraberindeki heyetin İslam Kalkınma Bankası Başkanı Dr. Ahmet Muhammet Ali ile görüşmesinde, 2011 yılı işbirliği programının kapsamı tartışıldı. Buna göre, üye ülkelerin, Ticaret ve Sanayi Odaları sisteminin, girişimcilik kültürünün ve girişimciliğin geliştirilmesi, İslam Kalkınma Bankası ile Çalışma Usulleri ve İşbirliği İmkanları konusunda, Türkiye'de iş dünyasına dönük eğitim seminerlerinin gerçekleştirilmesi, mesleki eğitimin geliştirilmesi, TOBB Gümrük Kapıları Modernizasyonu Projesi deneyiminin üye ülkelere aktarılması, Yemende bir organize sanayi bölgesinin kurulması, üye ülkelerin gümrük çalışanlarının eğitilmesi, İslam Kalkınma Bankası tarafından sağlanacak burs ile üye ülkelerden TOBB ETÜ'ye öğrencilerin

gelmesi, Karayolu Ulaşım Koridorları konusunda işbirliği ve Türkiye-Suriye sınır ötesi işbirliği kapsamında projeler uretilmesi gibi konularda faaliyetler gerçekleştirilmesi kararlaştırıldı.

-“Girişimcilere yeni pazarlar temin edecek”

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıkılıoğlu görüşmede, işbirliğinin; İslam Kalkınma Bankası üyesi ülkelerin ekonomik dönüşüm sürecine Türkiye'nin deneyimlerinin aktarılması ve Türk girişimcilere yeni pazarlar temin etmesi yanında, benzer iş dilini konuşan yeni muhatapların oluşturulması açısından da son derece önemli olduğunu vurguladı.

TOBB-İslam Kalkınma Bankası işbirliğini değerlendiren İslam Kalkınma Bankası Başkanı Dr. Ahmet Muhammet Ali ise, “Türkiye'nin ekonomik dönüşüm, dünya ekonomisine entegre olma deneyimini ve Oda yönetimi ile girişimcilik konusundaki kapasitesini İslam Kalkınma Bankası üyesi ülkelere paylaşması, bizleri son derece mutlu etmektedir. Bunun için TOBB'a teşekkür ediyorum” dedi.

-İKÖ Genel Sekreteri İhsanoğlu ile görüşme

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıkılıoğlu, İKÖ Genel Sekreteri Prof. Dr. Ekmeleddin İhsanoğlu görüşmesinde de İslam Ticaret ve Sanayi Odası'nın kapasitesinin geliştirilmesi ve etkinliğinin artırılması ile TOBB-İslam Kalkınma Bankası işbirliği başta olmak üzere gündemdeki konular ele alındı.

Görüşmede; “İSEDAK kapsamında yapılan çalışmaların etkinliğinin artırılması, İKÖ tarafından yürütülen ve ‘pamuk üreticileri, pamuk hammaddesini kullanan tekstil sektörü ve yatırım için gerekli olan sermayeyi bir araya getirmeyi öngören

pamuk projesi’ ve benzer bir projenin ‘gıda sanayi’ konusunda da denenmesi, tahkim konusunun geliştirilmesi yönündeki işbirliği, 28-29 Eylül 2010 tarihinde İzmir'de teknik düzeyde gerçekleştirilecek ‘Gıda Arzi Güvenliği’ konulu toplantıda işbirliği yapılması konuları değerlendirildi. ‘Helal gıda’ uygulamasının sisteme oturtulması konusunda da görüş alışverişinde bulunuldu.

Öte yandan, Pakistan'da sel felaketinde sular altında kalan tarım arazilerinin daha sonra tekrar tarım için kullanılması ve selden tahrip olan altyapının yeniden imarı için yapılacak çalışmalarda işbirliği imkânları da masaya yatırılan konular arasındaydı.

-Suudi Arabistan'daki Türk İşadamlarıyla iftar yemeği

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıkılıoğlu, ziyaret programı kapsamında ayrıca, Suudi Arabistan'da faaliyet gösteren Türk İşadamlarıyla iftar yemeğinde bir araya geldi. Hisarcıkılıoğlu yemekte yaptığı konuşmada, Türkiye-Suudi Arabistan ekonomik ve ticari ilişkilerinin gelişmesinin önemli ve varolan potansiyelin değerlendirilmesi, Türkiye ekonomisinin geçirdiği değişim ve dönüşüm süreci gibi konulardaki görüşlerini paylaştı.

TOBB, İslam Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu'nda yer alan iki başkan vekilliyi koltuğundan birini elinde bulunduyor. İslam Ticaret ve Sanayi Odası'na Asya, Avrupa, Afrika ve Güney Amerika Kıtasından 57 ülke üye durumda.

Daha önce duyurulduğu üzere, İslam Ticaret ve Sanayi Odası'nın 2012 yılı Genel Kurulu, TOBB'un ev sahipliğinde Türkiye'de gerçekleştirilecek.

KTO'dan Pakistan'a yardım eli

Konya Ticaret Odası yaşadığı sel felaketi nedeniyle zor günler geçiren Pakistan halkına yardım için meclis kararı aldı. Oturum Başkanlığını Meclis Başkanı Dr. Seyit Karaca'nın yaptığı Ağustos ayı meclis toplantısında Pakistan'a yardım kararı oy birliğiyle alındı.

Dost ve kardeş Pakistan halkının yararlarının sarılmasına katkı sağlamak için Konya Ticaret Odası (KTO) Meclisi yardım kararı aldı. KTO Yönetim Kurulu Başkanı Hüseyin Üzülmöz, "Konya Ticaret Odası yüzüylün felaketine maruz kalan Pakistan halkının yararlarının sarılmasına katkıda bulunmak amacıyla yardım kararı almıştır. İçerisinde bulunduğumuz mübarek günlerde Oda olarak yaptığımız yardımın yanı sıra üyelerimiz de Pakistan halkına yardımda bulunmaya davet ediyoruz" dedi.

Konya Ticaret Odası yaşadığı sel felaketi nedeniyle zor günler geçiren Pakistan halkına yardım için meclis kararı aldı. Oturum Başkanlığını Meclis Başkanı Dr. Seyit Karaca'nın yaptığı Ağustos ayı meclis toplantısında Pakistan'a yardım kararı oy birliğiyle alındı.

Konya Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı ve TOBB Yönetim Kurulu Sayman Üyesi Hüseyin Üzülmöz "Yüzüylün en büyük felaketlerinden birini yaşayan kardeş ülke Pakistan'a yardım konusunda Oda olarak kayıtsız kalamazdık. İnşallah yapılan yardımlar sayesinde yaralar bir an önce sarılır" dedi. Bölgeden her

gün yeni dram haberleri gelmeye devam ettiğini, yüz binlerce evin yıkıldığını hatırlatan Başkan Üzülmöz, 50 bin TL tutarında yardım yapma kararı aldıklarını söyledi.

Üzülmöz şöyle konuştu: "Pakistan'da yaşanan sel felaketinden etkilenen insan sayısı 20 milyonu bulmaktadır. Kardeş ülke Pakistan halkı, son yüzüylün en büyük felaketlerinden biri ile karşı karşıya kalmıştır. Öncelikle hayatını kaybeden Pakistanlı kardeşlerimize Allah'tan rahmet, mağdurlara sabır ve acil şifalar diliyoruz. Konya Ticaret Odası bugüne kadar her alanda gösterdiği sosyal sorumluluğunu burada da göstermiştir. Yönetim Kurulu ve Meclis Üyelerimiz olarak kardeş ülke Pakistan'da yaşanan felakete sessiz kalamazdık. Pakistan'a ülkemizden yapılan yardımlarda Konya Ticaret Odası olarak katkımız bulunsun istedik. Yardım miktarını 50 bin lira olarak belirledik."

Başkan Üzülmöz, Oda üyelerine de yardım çağrısında bulundu.

"Hedefinizi büyültün"

Konya Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı, TOBB Yönetim Kurulu Sayman Üyesi Hüseyin Üzülmöz, Türkiye'nin en büyük ikinci 500 sanayi kuruluşu arasında Konya'dan 13 firmanın yer almasının bu firmaların da geçen yıl buldukları sıranın üzerine çıkmasının memnuniyet verici olduğunu söyledi. İkinci 500'de yer alan firmaların önümüzdeki dönemde kendilerine yeni hedefler koymaları ve ilk 500'ü hedeflemelerini isteyen Üzülmöz, "Konya büyüyen ekonomisiyle daha fazla marka firma çıkaracak güce sahiptir" dedi.

İstanbul Sanayi Odası tarafından açıklanan 2009 yılında Türkiye'nin en büyük ikinci 500 sanayi kuruluşu listesinde 13 Konya firması yer aldı. Listeye giren firmaları tebrik eden Başkan Üzülmöz, "İlk 500'de olduğu gibi ikinci 500'de yer alan firmalarımızda şehrimizin gurur kaynağı olmuşlardır. Listede yer alan firmalarımızın geçen seneye göre buldukları sıraların üstüne çıkmaları da sevindirici bir gelişmedir. İlk 500 firma açıkladığında ifade ettiğimiz gibi şehrimizin ekonomik potansiyeli bu sayıyı daha da artıracak güce sahiptir. Bu açıdan ikinci 500'de yer alan firmalarımızın önümüzdeki dönemlerde ilk 500'ü hedeflemeleri gerekmektedir. Bizler bu hedefi gerçekleştirecek alt yapının hazırlanması için gereken çalışmalarını gerçekleştiriyoruz. Konya'nın bulunduğu konumu yeterli görmediğimizi bir kez daha yineliyoruz. 80 farklı sektörün üretimde bulunduğu, dünyanın 165 ülkesiyle ticaret ağıni kuran Konya tarihinden gelen girişimcilik ruhuyla daha fazla marka firma çıkaracak güce sahiptir. Bugün Konya'nın büyüyen ekonomisini ihracata yönelik geliştirmek için aralıksız çalışmalarını sürdürüyor. Uluslararası fuar alanımızla, eğitime yaptığımız yatırımlarla Konya'nın geleceğini daha sağlam temellere oturtuyoruz.

Önümüzdeki 10 yıllık dönemde ihracatını 500 milyar dolar seviyesine getirmeyi planlayan ülkemiz ekonomisine Konya'nın marka firmaları büyük katkıda bulunacaktır. Listeye giren firmalarımızı kutluyor gelecekte daha büyük hedeflerde şehrimizin gururu olacak atılımı göstermeleri temenni ediyoruz" şeklinde konuştu.

"Konya büyüyen ekonomisiyle daha fazla marka firma çıkaracak güce sahiptir"

Hüseyin Üzülmöz

Üzülmez kadın girişimcilerin iş fikirlerini dinledi

Konya Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı TOBB Yönetim Kurulu Sayman Üyesi Hüseyin Üzülmez, Konyalı kadın girişimcilerin iş fikirlerini dinledi. Konya'da kadın girişimci sayısının yetersiz olduğunu belirten Üzülmez, "Kadın girişimciliğini desteklemek adına Odamız bünyesinde kurduğumuz Kadın Girişimciler Masası'nda hanımlarımızın her türlü iş fikri değerlendirmeye alınmaktadır" dedi.

Konya Kadın Girişimciler Masası Beypazarı-Safranbolu gezisi değerlendirme toplantısı Konya Ticaret Odası Meclis Toplantı Salonu'nda gerçekleştirildi. Toplantıya katılan Konya Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı TOBB Yönetim Kurulu Sayman Üyesi Hüseyin Üzülmez, kadın girişimcilerin yeni iş fikirleri oluşturmalarının önem taşıdığını belirterek Safranbolu ve Beypazarı örneklerinin Konya'da da uygulanması için Oda olarak destek vermeye hazır olduklarını söyledi. Kadın girişimcilerin desteklenmesi için ilk olarak kredi desteklerinin değerlendirilmesi gerektiğini belirten Üzülmez, "Kadınlarımızı özellikle el işi ürünlerinin satışı yapabilecekleri bir kooperatif kurmasını destekleyeceğiz. Böylelikle birlikte hareket etmenin önu açılacaktır. Bu konuda birlikte iş yapmaları daha önemlidir. Kurulacak birlikle kredi desteği veren kuruluşlara muracaatta bulunulacaktır. Bundan sonraki aşamada tanıtımın sağlanması için yapılacak her türlü desteği Odamız verecektir"

Üzülmez Oda olarak kadın girişimciliğinin desteklenmesine büyük önem verdiklerini belirterek, "Odamız bünyesinde faaliyete geçen Kadın Girişimciler Kurulu ve Kadın Girişimciler Masası Konya'da girişimci kadın nüfusunun artması için çalışmalarını sürdürmektedir. Kadınlarımızın getirdikleri yeni iş fikirleri kurullarımızda değerlendirilmeye alınmaktadır. Bu konuda her türlü desteği hanımlarımıza vermekteyiz" dedi.

KTO Kadın Girişimciler Kurulu Başkanı Hatice Mendi ise Safranbolu ve Beypazarı gezileri ile ilgili değerlendirme sunumu yaparak "Safranbolu ve Beypazarı örneklerini kadınlarımız inceleyerek kendileri için bir fikir edindiler. Geziden edindiğimiz izlenimler doğrultusunda Konya'nın da var olan potansiyelini değerlendirerek ekonomik katkıya dönüştürebiliriz. Çalışmalarımız son derece verimli geçmektedir. Bu imkanı sağladığı için Konya Ticaret Odası Başkanımız Sayın Hüseyin Üzülmez'e teşekkür ediyorum" dedi.

Sunumun ardından toplantıya katılan kadın girişimcileri kendi iş fikirlerini Başkan Üzülmez'e paylaştı. Üzülmez Konya'da tarihi bir sokağın kadınların el işi ürünlerini sergileyebilecekleri şekilde düzenlenmesi için girişimlerde bulunacaklarını söyledi.

Kadınlarımızı

özellikle el işi ürünlerinin satışını yapabilecekleri bir kooperatif kurmasını destekleyeceğiz.

Böylelikle birlikte hareket etmenin önu açılacaktır. Bu konuda birlikte iş yapmaları daha önemlidir.

Kurulacak birlikle kredi desteği veren kuruluşlara muracaatta bulunulacaktır. Bundan sonraki aşamada tanıtımın sağlanması için yapılacak her türlü desteği Odamız verecektir

Üzülmez: "Konya-İzmir uçak seferlerinin başlaması sevindirici bir gelişme"

Hava yolu şirketlerinin Konya'ya uçak seferleri düzenlemesinin memnuniyet verici gelişmeler olduğunu belirten KTO Yönetim Kurulu Başkanı TOBB Yönetim Kurulu Sayman Üyesi Hüseyin Üzülmez, Pegasus Hava Yolları Yönetim Kurulu Başkanı Ali Sabancı ile görüşmeleri sonucunda Konya-İzmir seferlerinin başlamasının da önemli bir gelişme olduğunu söyledi.

Uzun yıllar Konya halkının tek hava yolu şirketinin tarifeli uçuşlarına mahkum edildiğini belirten Üzülmez, son yıllarda özel hava yolu şirketlerinin Konya'da önemli bir potansiyelin olduğunu fark etmesi ve kendilerinin de bu konuda yaptığı ciddi çalışmalar ve girişimler üzerine Konya ile diğer illere bağlantılı uçuşlar

gerçekleştirilmeye başladığını ifade ederek, bu gelişmelerin sevindirici olduğunu kaydetti.

Şehrin gelişmesi, kalkınması, yatırımların artması, ticari ilişkilerin gelişmesi ve turizmin gelişmesinde hava yolu ulaşımının önemli bir etken olduğunu dikkati ceken Üzülmez, "Konya-İzmir uçak seferlerinin başlayacak olmasından son derece memnunuz. İki şehrimiz arasında uçak seferleri sayesinde ticaretimiz ve ekonomik alışverişimizde gözle görülür bir artış olacaktır. Geçtiğimiz aylarda Konya'ya gelen Pegasus Hava Yolları Yönetim Kurulu Başkanı Ali Sabancı Bey'e Konya-İzmir arasında hatta diğer bazı şehirlerle de Konya arasında uçak seferlerinin düzenlenmesini istemiştik. Bugün

Konya İzmir seferleri başladı. İnsallah diğer şehirlere de en kısa zamanda uçak seferlerinin başlamasını hatta yurt dışına uçuşlarda da Konya'dan direkt uçuşlar sağlanmasını arzu ediyoruz. Bu konuda da gerek THY ve gerekse diğer hava yolu şirketleri ile temaslarımız devam edecek. Konya-İzmir uçak seferleri için Pegasus Hava Yolları'na teşekkür ediyor, hayırlı olmasını diliyorum" dedi.

Pegasus Hava Yolları yetkililerinden alınan bilgi göre; seferlerin haftada üç gün; Pazartesi, Salı ve Perşembe günleri gerçekleştirileceği, talebin yoğun olması halinde seferlerin artırılacağı bildirildi.

KTO'da bayramlaşma

KTO Yönetim Kurulu Başkanı TOBB Yönetim Kurulu Sayman Üyesi Hüseyin Üzülmaz birlik ve beraberlik içerisinde bir bayram daha kutlamanın mutluluğunu yaşadıklarını belirterek tüm İslam âleminin Ramazan Bayramını tebrik etti.

Ramazan Bayramı dolayısıyla Konya Ticaret Odası'nda bayramlaşma programı düzenlendi. Konya Ticaret Odası Fuaye Salonu'nda gerçekleştirilen bayramlaşma programına, KTO Yönetim Kurulu Başkanı TOBB Yönetim Kurulu Sayman Üyesi Hüseyin Üzülmaz ile KTO Meclis Başkanı Seyit Karaca, KTO Karatay Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Mehmet Babaoğlu KTO Yönetim Kurulu Üyeleri ve KTO Meclis üyeleri katıldı.

KTO Yönetim Kurulu Başkanı TOBB Yönetim Kurulu Sayman Üyesi Hüseyin Üzülmaz birlik ve beraberlik içerisinde bir bayram daha kutlamanın mutluluğunu yaşadıklarını belirterek tüm İslam âleminin Ramazan Bayramını tebrik etti.

Başkan Üzülmaz, "Tüm feyiz ve bereketiyle geçirdiğimiz Ramazan Ayı'nın ardından içimizdeki ibadet aşkı, insan sevgisi ve muhtaçlara el uzatmanın verdiği huzur ve mutlulukla Ramazan Bayramını kutluyoruz. Bayramlarımız,

toplumumuzda birlik ve beraberliğimizi güçlendiren yardımlaşma ve dayanışma duygularımızı ön plana çıkararak özel gündürlerdir. Bayram günlerinde yakınlarımızla özel sevgimizi, bir arada yaşadığımız insanlarla kardeşliğimizi göstermekte fırsat bulmaktayız. Böylelikle Ramazan Ayı'nda kazandığımız manevi hazzımız en üst seviyeye çıkmaktadır.

Bu vesile ile Odamız üyesi tüccar ve sanayicilerimizin, Konyalı hemşerilerimizin ve tüm İslam Alemi'nin Ramazan Bayramını kutluyor, işlerinde bolluk bereket ve başarı; bayramı huzur ve mutluluk içerisinde geçirmelerini diliyorum" dedi.

KONYA PROTOKOLÜ BİR ARAYA GELDİ

Konya Valiliği, Konya Büyükşehir Belediyesi, Konya Ticaret Odası, Konya Sanayi Odası, Konya Ticaret Borsası, Konya Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği ve Konya Gazeteciler Cemiyeti'nin ortak bayramlaşma programı Mevlana Kültür Merkezi'nde gerçekleştirildi.

Ramazan Bayramı nedeniyle Konya Valiliği'nce düzenlenen bayramlaşma töreninde protokol mensupları bir araya geldi.

Mevlana Kültür Merkezi'nde düzenlenen bayramlaşma törenine Konya Valisi Aydın Nezih Doğan, Garnizon Komutanı Tümgeneral Orhan Turfan, Büyükşehir Belediye Başkanı Tahir Akyürek, Konya Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı TOBB Yönetim Kurulu Sayman Üyesi Hüseyin Üzülmaz Konya Milletvekilleri, askeri ve milri erkan, oda ve borsa başkanları ile çok sayıda davetli katıldı. Protokol üyeleri tarafından kapıda karşılanan davetliler, daha sonra düzenlenen kokteyle geçti.

KOSGEB 20. yılında daha etkin hale geldi

Hüseyin Üzülmöz:
KOSGEB desteklerinden
 faydalanmak isteyen Konya Ticaret
 Odası üyelerine hizmeti kolaylaştırmak
 için Oda bünyesinde KOSGEB Sinerji
 Odasını 2007 yılında hizmete geçirdik

KOSGEB Başkan Yardımcısı Bayram Mecit, TOBB Sektörler ve Girişimcilik Daire Başkanı Cihat Alagöz ve Denizli Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı İmran Eraslan Konya Ticaret Odası'ni ziyaret ederek Konya Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı TOBB Yönetim Kurulu Sayman Üyesi Hüseyin Üzülmöz'le görüştü.

Konya Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı TOBB Yönetim Kurulu Sayman Üyesi Hüseyin Üzülmöz, KOSGEB'in ekonomiye katkı sağlayan imalat, ticaret ve hizmet sektöründeki işletmelere destek sağlamayı temel prensip edinmesinin büyük önem taşıdığını vurgulayarak "KOSGEB desteklerinden faydalanmak isteyen Konya Ticaret Odası üyelerine hizmeti kolaylaştırmak için Oda bünyesinde KOSGEB Sinerji Odasını 2007 yılında hizmete geçirdik" dedi.

KOSGEB Başkan Yardımcısı Bayram Mecit KOSGEB'in 20. kuruluş yıldönümünde yapısı ve işleyişinin daha etkin hale geldiğini belirterek, "Konya'da daha fazla işletmemizin desteklerimizden faydalanması için yeni desteklerimizi önümüzdeki günlerde tanıtacağız. Konya Ticaret Odası kendi üyelerinin KOSGEB desteklerinden yararlanması için her türlü yardımı sağlamaktadır. Bu konuda gösterdikleri duyarlılıktan dolayı Oda yönetimine teşekkür ederim" dedi.

Başkan Üzülmöz'le yaptığı görüşmenin ardından Mecit KTO - KOSGEB Sinerji Odası'ni ziyaret ederek KTO - KOSGEB Sinerji Odası Müdürü Erkan Yılmaz'dan çalışmalar hakkında bilgi aldı.

Heyet daha sonra KTO Karatay Üniversitesi Merkez Binasında düzenlenen Meclis toplantısına katıldı.

Memleket Gazetesi Konya basınına güç kattı

Konya Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı, TOBB Yönetim Kurulu Sayman Üyesi Hüseyin Üzülmöz, Memleket Gazetesinin kuruluş yıl dönümü nedeniyle Memleket Gazetesi Sahibi Adem Alemdar ve Genel Müdür Uğur Özteke'yi ziyaret etti. Memleket Gazetesi'nin başarılı yayın politikası ile şehre kazandırdığı imreye dikkat çeken Üzülmöz "Yerel basının önemini, gücünü ve şehir ile insanlara verdiği dinamizmi Memleket Gazetesi ile gördük" dedi. Üzülmöz "Basının gücünü ve önemini çok iyi bilen yakından takip eden bir yönetici olarak güçlü bir yerel basının bulunduğu şehir ve bölge adına neler yapabileceğini çok iyi idrak ediyoruz. Yerel gazetelerimizi yazarlarımızı yurt dışında bulduğum günlerde bile hiç aksatmadan takip ediyor ve şehri adeta yaşıyorum" dedi.

KTO'dan iki yeni eser

Konya'nın tarihten gelen misyonunu gelecek nesillere aktarabilmek için bilgi ve belge niteliği taşıyan eserler büyük önem taşımaktadır. Bizim de gelecek nesillere bırakacağımız en büyük miras meydana getirdiğimiz eserlerdir. Bu açıdan Odamız 50'den fazla eseri Konya'ya kazandırarak önemli bir kültür hizmeti gerçekleştirmiştir.

Konya Ticaret Odası kültür hizmetlerine devam ediyor. Bugüne kadar 50'den fazla eseri Konya'ya kazandıran Konya Ticaret Odası, "Yeni İpek Yolu Dergisi Özel Sayısı 12'yi ve "37 Numaralı Konya Ser'iye Sicili"ni yayın hayatına kazandırdı.

Konya Ticaret Odası Konya'nın sosyal, ekonomik ve kültürel hayatına ilişkin yayınladığı eserlerine yenilerini eklemeye devam ediyor. Konya klasiği haline gelen Konya Kitabı'nın 12.si ve Doç. Dr. İzzet Sak tarafından orijinalinden çevrilen ve yayına hazırlanan 37 Numaralı Konya Ser'iye Sicili, bilim dünyası, araştırmacılar ve meraklıların hizmetine sunuldu.

Konya Ticaret Odası Yeni İpek Yolu Dergisi Özel Sayısı "Konya Kitabı XII" akademisyen ve yazarların yoğun çalışmalarının ardından tamamlandı. "Cumhuriyet Dönemi Konya'sına Bakışlar" ana başlığını taşıyan Konya Kitabı XII, Cumhuriyet döneminde Konya'da yaşanan sosyal, ekonomik ve kültürel yaşama ışık tutuyor. Prof. Dr. Hasım Karpuz ve Doç. Dr. Osman Eravşar'ın editörlüğünde hazırlanan Yeni İpek Yolu Özel Sayısı'nda "Cumhuriyetten Sonra Konya Ekonomisi", "Cumhuriyet Dönemi'nde Konya'da Sanayi", "Çok Partili Dönemde Konya'da Siyasal Temsil", "Cumhuriyetten Günümüze Konya'da Güres" gibi konular, Konya'nın değerli akademisyen ve yazarları tarafından kaleme alındı.

Doç. Dr. İzzet Sak tarafından hazırlanan "37 Numaralı Konya Ser'iye Sicili" Osmanlı Devleti'nin önemli merkezlerden biri olan

Konya'nın üç yüz sene önceki hayatına ışık tutan önemli bir tarihi eser olarak Konyalı tarihçi ve araştırmacılarının beğenisine sunuldu. Farklı türde ve konuda tarihi belgeyi içeren ser'iye sicilleri, hukuk tarihi, iktisat tarihi ve askeri tarih konularıyla şehir tarihi ve mahalî tarih araştırmacıları açısından vazgeçilmez kaynak özelliğini taşıyor. 37 Numaralı Konya Ser'iye Sicili de Osmanlı tarihinin siyasi, sosyal ve hukuki hayatının en önemli kaynaklarını belgesel olarak ortaya koyarak Konya kültürüne önemli bir hizmeti gerçekleştirecek.

Konya Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı, TOBB Yönetim Kurulu Sayman Üyesi Hüseyin Üzülmöz Konya yayin hayatına iki yeni eser daha kazandırmanın sevincini Konya halkı ile paylaştıklarını belirterek, "Konya'nın tarihten gelen misyonunu gelecek nesillere aktarabilmek için bilgi ve belge niteliği taşıyan eserler büyük önem taşımaktadır. Bizim de gelecek nesillere bırakacağımız en büyük miras meydana getirdiğimiz eserlerdir. Bu açıdan Odamız 50'den fazla eseri Konya'ya kazandırarak önemli bir kültür hizmeti gerçekleştirmiştir. KTO Karatay Üniversitesi ile birlikte bilim ve kültür alanındaki hizmetlerimizi artırarak devam ettireceğiz. Konya Kitabı XII'nin yayımlanmasında emeği geçen Prof. Dr. Hasım Karpuz ve Doç. Dr. Osman Eravşar ile 37 Numaralı Konya Ser'iye Sicili'ni hazırlayan Doç. Dr. İzzet Sak'a teşekkür ediyorum" dedi.

Dış Ticaret Uzmanlığı İkinci Dönem Başlıyor

KTO Karatay Üniversitesi 16 Ekim 2010 tarihinde 2. Dönem İhracat-İthalat Uygulama Personeli Yetiştirme Kurs Programına başlıyor.

Bu programla birlikte KTO Karatay Üniversitesi'nin Konya sanayi ve ticaretini geliştirme görevi daha da perçinleşmiş olacak.

KTO Karatay Üniversitesi KARSEM tarafından düzenlenen, Dış Ticaret Uzmanlığı Eğitim Programı 28 Kasım 2010 tarihinde yapılacak sertifika töreniyle son bulacak.

Yurt dışı pazarlara açılmak, ihracata yönelmek ya da ihracatını arttırmak isteyen her firma, çalıştığı iş yerinde farklılık yaratmak isteyen her yönetici, dış ticareti kariye olarak düşünen her genç bu programa katılabilecektir.

Kayıtlar 15 Ekim 2010 tarihine kadar Konya Ticaret Odası ve KTO Karatay Üniversitesi'ne yapılabilecektir.

2010 Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması sonuçları açıklandı

2010 yılı Nisan ayı içerisinde gerçekleştirilen Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması sonuçlarına göre hanelerin %41,6'si internet erişim imkânına sahip. Bu oran 2009 yılının aynı ayında %30'du.

Araştırmaya göre internete erişim imkânı olmayan hanelerin %26,3'ü internet kullanımına gerek duymadıklarını belirlerken ADSL %73,3 ile hanelerde kullanılan en yaygın internet bağlantı türü olarak belirlendi.

Araştırma sonuçlarına göre 16-74 yaş grubundaki bireylerde bilgisayar ve internet kullanım oranları sırasıyla erkeklerde %53,4 ve %51,8, kadınlarda %33,2 ve %31,7'dir. Bu oranlar önceki yılın aynı dönemi için sırasıyla erkeklerde %50,5 ve %48,6, kadınlarda %30,0 ve %28,0'dir.

İnternet kullanan beş bireyden üçü her gün internet kullanıyor

Son üç ay içerisinde (Ocak-Mart 2010) bireylerin %39,1'i bilgisayar, %37,6'si internet kullanmıştır. Bilgisayar kullanan bireylerin %60,8'i bilgisayarı, internet kullanan bireylerin %59,3'ü ise interneti hemen hemen her gün kullanmıştır. Bilgisayar ve internet kullanımında ev ilk sırada bilgisayar kullanılan yerler: %70 ile ev, %31,3 ile işyeri, %17,5 ile internet kafe, internet kullanılan yerler ise; %62,8 ile ev, %31,6 ile işyeri, %20 ile internet kafe olarak sıralanmaktadır. Bilgisayar ve internet kullanım oranlarının en yüksek olduğu yaş grubu 16-24 yaş grubudur. Bu oranlar tüm yaş gruplarında erkeklerde daha yüksektir.

Eğitim durumuna göre en yüksek bilgisayar ve internet kullanım oranı yükseköğretim, fakülte ve üstü mezunlarındadır.

İşverenler bilgisayar ve internet kullanımında önde

İşgücü durumu dikkate alındığında, işverenlerde bilgisayar ve internet kullanım oranları sırasıyla %69,2 ve %67,8 iken, ücretli ve maaşlı çalışanlarda %62,6 ve %60,5'dir.

Aynı oranlar işsizlerde sırasıyla %50 ve %48,2'dir.

İnternet en çok e-posta için kullanılıyor

Son üç ay içerisinde internet kullanan bireylerin %72,8'i e-posta göndermek-almak, %64,2'i sohbet odalarına, haber gruplarına veya çevrimiçi tartışma forumlarına mesaj

göndermek, anlık ileti göndermek, %58,8'i haber, gazete ya da dergi okumak, haber indirmek, %55,7'si mal ve hizmetler hakkında bilgi aramak, %51,2'si oyun, müzik, film, görüntü indirmek ya da oynamak için interneti kullanmıştır.

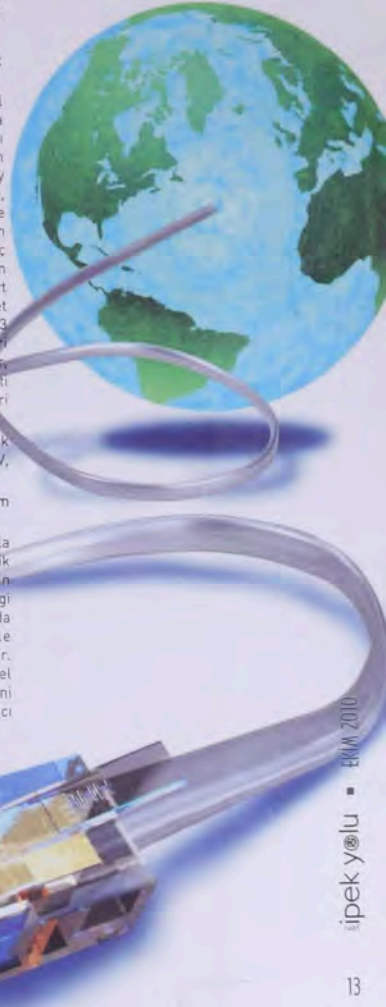
Giyim ve spor malzemelerini internet üzerinden alıyoruz

İnternet kullanan bireylerin kişisel kullanım amacıyla internet üzerinden mal veya hizmet siparişi verme ya da satın alma oranı %15'dir. Sipariş verme ya da satın alını en son yaptığı zamana göre % 9,0'ı son üç ay içerisinde, %3,6'sı üç ay ile bir yıl arasında, %2,5'i ise bir yıldan uzun süre önce gerçekleştirilmiştir. İnternet kullanan bireylerin %85,0'i ise internet üzerinden hiç mal veya hizmet siparişi vermemiş ya da satın almamıştır. Son 12 ayda (Nisan 2009-Mart 2010) internet üzerinden mal veya hizmet siparişi veren ya da satın alan bireyler %24,3 oranı ile en fazla giyim ve spor malzemeleri almışlardır. Bunu %23,8 ile elektronik araçlar, %19,3 ile ev eşyası, %15,2 ile seyahat biletleri alma, araç kiralama, %13,3 ile gıda maddeleri ile günlük gereksinimler izlemektedir.

Bir önceki yıl aynı dönemde elektronik araçlar %32,2 ile (cep telefonu, kamera, TV, DVD oynatıcı vb.) ilk sırayı almıştı.

İnternet kullanan iki kişiden birisi bilişim güvenliği sorunu ile karşılaştı

Son on iki ay içinde kişisel amaçla internet kullanan bireylerin %46,8'i güvenlik sorunu ile karşılaşmıştır. Bireylerin karşılaştığı en önemli sorunlar; %36,4 ile bilgi veya zaman kaybına neden olan virus ya da diğer bilgisayar sorunları ve %32 ile istenmeyen e-postaların (Spam) gelmesidir. İnternet kullanan bireylerin %58,1'i kişisel amaçla kullandığı bilgisayarını ya da verisini korumak için bir güvenlik yazılımı ya da aracı kullanmıştır.

CUMHURİYET DÖNEMİNDE KONYA'DA HAYVANCILIK

*Doç. Dr. Birol DAĞ
Dr. Orhan ERMETİN*

Konya'da tarımsal faaliyetlerin başlangıcı Neolitik Çağ'a kadar uzanmaktadır. Tarih öncesi devirlerde Konya Ovası'nın iç deniz olarak da kabul edilen büyük bir gölün suları ile kaplı olduğu bilinmektedir. Başlangıçta Konya Kapalı Havzası'nın tamamı bu gölün suları altındayken uzun bir süreçte gölün suları zamanda çekilmiş ve ilk yerleşik tarım toplumu örneklerinden biri olarak kabul edilen Catalhöyük Konya Ovası'nda kurulmuştur. Bilinen en eski ve en gelişmiş Çiftli Tas Devri yerleşim merkezi olan Catalhöyük'te yapılan arkeolojik kazılarda ele geçen hayvan figürleri, hayvan kemiklerinden yapılmış eşyalar ve yünü dokuma örnekleri bu dönemlere nispeten bilinçli bir hayvancılık yapıldığını özellikle koyunculuk ve sığırcılık ile uğraştıklarını göstermektedir. Burasının yerleşim alanı olarak seçilmesinin temel nedeni ise, eski göt yatağında hayvancılığa çok uygun geniş otlakların bulunması ve verimli atıvyal tarım arazilerine sahip olmasıyla açıklanabilir. Buğday, arpa, darı, mercimek ve bezelye ise bu dönemlerde yetiştiriciliği yapılan başlıca bitki türleridir. Daha sonraki tarih devirlerinde de bu bölge hep önemli bir tarım merkezi olarak, birçok uygarlığın gelişmesine katkı sağlamıştır.

Coğrafi konumu nedeniyle Anadolu'daki eski ticaret yollarının keşişim noktasında bulunan Konya, tarih boyu önemli bir kültür ve medeniyet şehri olmuş, pek çok kültürün etkisinde kaldığı gibi bu kültürleri de etkisi altına almıştır. Şehir, Anadolu Selçuklu Devletine başkentlik yaptığı yıllarda önemli bir tarım merkezi ol m a s ı y a n ı n d a medreseleriyle de çok önemli bir bilim merkezi haline gelmiştir. Bu dönemde birçok Türk boyu göçerliği bırakarak Konya topraklarına yerleşmiş ve bazı köyleri oluşturmuşlardır. Bu köyleri

kuranlar esas olarak hayvancılığa uğraştıklarından, kaynak sularınca zengin ve verimli otlaklara sahip, ovaya göre daha çok yağış alan engebeli arazileri tercih etmişlerdir. Hayvancılık yanında bitkisel üretimle de uğraşanlar önu düzlük, zirai faaliyete müsait ve arkası dağlık olan arazileri tercih etmişlerdir. İlin dağlık kesimlerindeki otlaklar bir yandan yerleşik köyler tarafından bahar ve yazları yayla olarak kullanırken, diğer yandan kısı Akdeniz sahil seridinde konaklayarak geçiren ve baharla birlikte yükseklere ve iç kısımlara göçen Yörükler tarafından otlatıya olarak kullanılmıştır. Ovalık arazilerde daha ziyade koyun ve Tiftik keçisi yetiştirilirken, dağlık arazilerde Kil keçisi ve Yerli Kara sığır ırkı yetiştirilmiştir. Toprak işleme ve harman işlerinde öküz, at ve katır, yük taşıma ve binek hayvanı olarak ise at, eşek, katır ve deve kullanılmıştır. Özellikle at yetiştiriciliği gerek savaşlarda stratejik öneme sahip olması, gerekse gücün ve soyluluğun bir göstergesi olarak kabul edilmesi nedeniyle her zaman önemini korumuştur. Nitekim Osmanlı Devleti döneminde Karaman Eyaletinin merkezi olan Konya Sancağı, Atceken Bölgesi namıyla bilinmekte olup, at yetiştirmekte ün kazanmıştır. Bu dönemde Ereğli, Akşehir, Yunak, Iğın, Kadinhani, Eskil, Karaman, Ayrancı ve Cumra'da vilayetin çok büyük bir bölümünü kaplayan geniş düzlüklerde Osmanlı Ordusu'na sürekli olarak at yetiştirilmiştir.

Bu makalede tarih boyu önemli bir tarım merkezi olan, günümüzde de bu özelliğini koruyarak geliştiren ve Türkiye'nin tahıl ambarı olarak bilinen Konya'da cumhuriyet döneminden bu yana hayvancılığın gelişiminin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla yıllar itibarıyla hem ülke genelinde hem de Konya'da hayvan sayıları ile üretilen hayvansal ürünlerle ilişkin veriler derlenmiş ve bunların ışığında mevcut durum ve hayvancılığın gelişme yönleri irdelenmiştir.

TÜRKİYE HAYVANCILIĞINDA KONYA'NIN YERİ VE ÖNEMİ

Seçilmiş bazı yıllarda Türkiye'de ve Konya'da türlere göre hayvan sayıları ve Konya'nın payı Çizelge 1'de verilmiştir.

Cumhuriyet öncesi Türkiye hayvancılığın ilişkin güvenilir veriler mevcut değildir. Bununla birlikte 1912 yılında gerçekleştirilen bir tarım sayımında 7 milyon baş sığır, 19 milyon baş koyun, 16 milyon baş keçi varlıkların söz edilmekte birlikte bunun 1914- 1918 harbi sırasında önemli ölçüde azalmış olduğu ileri sürülmektedir (Cavdar ve Duzgün, 1973).

Cumhuriyet dönemi hayvan varlığına ilişkin ilk veriler 1927 yılında gerçekleştirilen tarım sayımında elde edilmiştir (Anonim, 1929). 1927 ile 2008 yılları arasındaki dönemde belirli aralıklarla hayvan sayıları çizelge 1'de, aynı dönemde Konya'nın Türkiye hayvan varlığındaki paylarının değişimini gösteren grafik ise şekil 1'de verilmiştir.

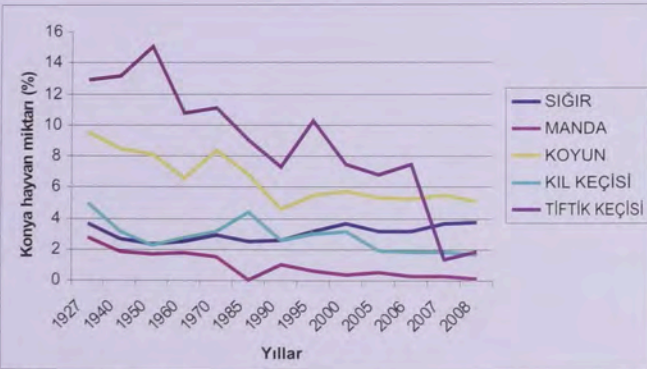
Çizelge 1'de en dikkat çekici husus her hayvan türünde Cumhuriyetin ilk yıllarında bir artışın, buna karşılık yaklaşık son 20-30 yıl içerisinde de hayvan türlerinin neredeyse tamamında bir azalmanın meydana gelmiş olmasıdır. Çizelgede 1'de görüleceği üzere her türde azalmanın başladığı dönem ve azalma hızı farklıdır. Son dönemlerde özellikle Tiftik keçisi, Kil keçisi ve Manda sayılarında çok hızlı bir düşme olmuştur. 1970'li yıllarda Türkiye mandacılığı içerisinde % 2.86 seviyesine kadar çıkan Konya'daki manda varlığı, 2008 yılında % 0.08'e kadar düşmüş sayısı da 69 baş olarak kalmıştır. Tiftik keçisi oranı ise 1950'li yıllarda % 15.00, 1970'li yıllarda % 11.07 iken, 2008 yılında % 1.77 oranına gerilemiştir. Konya'da kil keçisi sayısı 1985 yılında 495731 baş ve Türkiye Kil keçisi mevcudundaki payı % 4.40 iken, 2008 yılında sayı 89018 başa, payı ise % 1.64'e kadar gerilemiştir. Konya'daki koyun sayısında da son 40 yılda büyük düşüşler olmuştur. İlde 1970'li yıllarda 3 milyon baştan fazla koyun bulunurken (Türkiye koyun mevcudundaki payı % 8.34), 2008 yılında Türkiye'deki koyun sayısında ki düşüşe paralel olarak koyun mevcudu 1201912 başa, toplam koyun varlığındaki payı ise % 5.01 oranına gerilemiştir.

Çizelge 1. Seçilmiş bazı yıllarda Türkiye'de ve Konya'da türlere göre hayvan sayıları ve Konya'nın payı

Yıllar	Türkiye Konya	Türlelere Göre Hayvan Sayıları								
		Sığır	Manda	Koyun	Kıl Keçi	Tiftik Keçisi	Deve	At	Katır	Eşek
1927	Türkiye	6934476	794595	10166445	6853356	2571584	74438	491271	43624	1096422
1927	Konya	249496	21864	964628	338743	331145	8048	34902	2049	90147
Konya'nın Payı (%)	3.6	2.75	9.49	4.94	12.88	10.81	7.10	4.69	8.22	
1940	Türkiye	7724370	739369	18817890	8999366	3772861	99914	748000	67000	1434403
1940	Konya	201272	13174	1587402	280919	494065	5040	51694	2160	68841
Konya'nın Payı (%)	2.61	1.78	8.44	3.12	13.1	5.04	6.91	3.22	4.80	
1950	Türkiye	10123000	948000	23083000	14498000	3966000	110000	1140000	109000	1633000
1950	Konya	236831	15714	1871516	323544	594955	4229	97701	3623	76296
Konya'nın Payı (%)	2.34	1.66	8.12	2.23	15.00	3.84	8.57	3.12	4.67	
1960	Türkiye	12435000	1140000	34463000	18637000	5996000	65000	1312000	170000	1892000
1960	Konya	305360	19363	2243395	502597	642037	1990	111415	6985	102440
Konya'nın Payı (%)	2.46	1.70	6.51	2.70	10.71	3.06	8.49	4.11	5.41	
1970*	Türkiye	12756000	1117000	36471000	15040000	4443000	---	---	---	---
1972**	Konya	364521	16324	3042373	467118	492065	326	61562	16293	90782
Konya'nın Payı (%)	2.86	1.47	8.34	3.10	11.07	---	---	---	---	
1985*	Türkiye	12500000	547000	42671000	11280000	2088210	---	---	---	---
1985*	Konya	308215	---	2893634	495731	187123	---	---	---	---
Konya'nın Payı (%)	2.47	0.00	6.78	4.40	8.97	---	---	---	---	
1990	Türkiye	11377000	371000	40553000	9698000	1279000	1914	495543	191850	943751
1990	Konya	298703	2569	1844852	226730	93295	0	13477	4031	49949
Konya'nın Payı (%)	2.54	0.96	4.55	2.58	7.29	0.00	2.72	2.10	5.29	
1995	Türkiye	11789000	255000	33791000	8397000	714000	2000	415000	169060	731000
1995	Konya	367070	1530	1849800	251060	72900	0	11900	61600	33770
Konya'nın Payı (%)	3.11	0.60	5.47	2.99	10.21	0.00	2.87	2.46	4.62	
2000	Türkiye	10761000	146000	28492000	6828000	373000	1000	271000	99000	489000
2000	Konya	390640	423	1613950	216250	27610	0	6600	3440	25790
Konya'nın Payı (%)	3.63	0.29	5.66	3.17	7.40	0.00	2.44	3.47	5.27	
2005	Türkiye	10526440	105000	25304325	6284498	232966	811	207808	81678	341377
2005	Konya	334080	487	1328401	119703	15849	0	5257	2471	18376
Konya'nın Payı (%)	3.17	0.46	5.25	1.90	6.80	0.00	2.53	3.03	5.38	
2006	Türkiye	10871364	100516	25616912	6433744	209550	1004	204352	75018	329475
2006	Konya	337399	263	1322382	117741	15554	0	4745	1947	15936
Konya'nın Payı (%)	3.10	0.26	5.16	1.83	7.42	0.00	2.32	2.60	4.84	
2007	Türkiye	11036753	84705	25462293	6095292	191066	1657	186640	68199	296114
2007	Konya	400896	195	1380352	111118	2549	0	4494	1895	13539
Konya'nın Payı (%)	3.63	0.23	5.42	1.82	1.33	0.00	2.41	2.78	4.57	
2008	Türkiye	10859942	86297	23974591	5435393	158168	970	179855	62248	273520
2008	Konya	406492	69	1201912	89018	2806	0	4252	1848	11169
Konya'nın Payı (%)	3.74	0.08	5.01	1.64	1.77	0.00	2.36	2.87	4.08	

* Bu dönemlerde deve, at, katır ve eşek sayılarına ilişkin istatistik veri bulunamamıştır.

** Konya ili hayvan varlığına ilişkin 1970 yılı verileri bulunamadığından, 1972 yılı verileri kullanılmıştır.

Şekil 1. Türlelere göre Türkiye hayvan varlığında Konya'nın payının yıllar itibarıyla değişimi

Cumhuriyetin ilk yıllarında 1960'lara kadar olan dönemde, is ve yük hayvanlarının sayılarında da önemli artış olmuştur. 1927 yılından 1960 yılına kadar deve, at, katır ve eşek sayılarında sırasıyla yaklaşık olarak 1,5, 2,6, 3,9 ve 1,7 kat artışlar olmuştur. Aynı dönemde ülke size varlığını yaklaşık % 35'inden fazlasını güçler oluşturmıştır. Özellikle 1950 yılından itibaren tarımda traktörün kullanılmaya başlanmasıyla, öncelikle geniş araziye sahip ova köylerinde başta öküz olmak üzere is hayvanı sayısında doğal olarak bir azalma olmuştur. Traktör ve is makinelerinin günlük yaşama girisinden önce, ülkenin kalkınmasında ve kırsal kesime hizmet götürülmesinde is hayvanlarından azımsanamayacak ölçüde yararlanılmış ve bu sayede hali hazırda gelişmişliğin alt yapısı oluşturulmuştur. Konya ili de traktörün erken girdiği ve yoğun olarak kullanıldığı illerden biri olup, is hayvanı sayısında ülke genelindekinden daha hızlı azalış gerçekleşmiştir. Bununla birlikte dağlık alanlara traktör çok daha sonraları (1970'li yıllarda) girmeye başlamıştır. Konya'da olmasa da Anadolu'nun birçok dağ köyünde özellikle Doğu Karadeniz Bölgesi'nin dağlık iç kısımlarında halen öküz kullanılan çiftçilere rastlamak mümkündür. 1950'li yıllarda yaşanan ve Konya'yı da etkileyen bir diğer değişim, göçebe yörüklerin yerleşik düzene geçmeleridir ki, bunların bir kısmı Konya'ya yerleşmişlerdir. Göçebe sayısındaki azalma ile bu kültürün bir parçası olan deve yetiştiriciliğinde de zamanla büyük ölçüde bir azalma olmuştur.

1960 yılından bu yana ülke genelinde manda sayısı 1/13 oranında azalırken, Konya'da bu azalma 1/280 oranında gerçekleşmiştir. Oysa son yıllarda dünya genelinde manda sayısı artmaya devam etmektedir. Türkiye'de manda sayısındaki azalmanın sebepleri arasında hayvancılıkla uğraşan kırsal nüfusun azalması, tarımın giderek entansiflesmesi, sigiriciliğin daha cazip bulunması ve mandaların yaşam alanı olan doğal sulak alanların azalması sayılabilir. Konya'da açılan drenaj kanalları ile bataklıkların kurutulması nedeniyle doğal sulak alanlardaki azalma ülke genelinde göre çok daha fazla olmuştur. Manda sayısındaki hızlı düşüş de bu duruma paralel olarak azalmıştır.

Dikkate değer bir diğer hususta son yıllarda dünya genelinde keçi sayısının artmakta olduğu, buna karşılık Türkiye'de keçi sayısında çok ciddi

azalmaların olduğuudur. Özellikle ülkemizin öz varlığı olan Tiftik keçilerinin neredeyse nesli tükenme tehlikesi ile karşı karşıyadır. Dünya genelinde selhi olmamakla birlikte çok daha uzun olan sentetik liflerin yaygın olarak kullanılmaya başlanması tabii, hayvansal liflere olan ilgi azalması, bu liflerin birçok yerde kırkım masraflarını karşılayacak kadar ekonomik getirisi bile kalmamıştır. Sonuçta Tiftik keçisi gibi başlıca yetiştirme gagesi hayvansal lif üretimi olan türlerin yetiştiriciliği azalmıştır. Tiftik keçilerinde alternatif gelir getirici verimler üzerinde de gereği gibi durulmamıştır. Konya ilinde Tiftik keçisi sayısındaki azalma Türkiye genelisi ile karşılaştırıldığında çok daha hızlı olmuştur. İncelenen istatistikî verilerde Konya dışında yetiştiriciliğin yapıldığı illerde Tiftik keçisi sağılırken, Konya'da genellikle sağılmadıkları belirtilmiştir. Sağılmaları halinde yerli koyunlardan sağılan süt verim ortalamasına yakın süt verdikleri bilinen Tiftik keçilerinde, tiftiğin para etmediği dönemlerde sütlerinden alternatif olarak önemli ölçüde gelir elde edilmisi mümkündür. Konya'da geleneksel olarak böyle bir uygulama bulunmadığından, Tiftik keçilerindeki sayısal azalış çok daha hızlı seyretmiştir. Kil keçisi sayısındaki azalışın en büyük nedeni ise yurtdışındaki 6831 sayılı Orman Kanunudur. Bu kanun Kil keçisinin ormana girisini yasaklamıştır. Oysa kontrollü bir otlatma programı ile keçilerin ormanlık alanlarda zararsız bir şekilde otlatılabilmeleri mümkündür. Ormanlık alanlarda keçilerin kontrolünde birçok ülkede orman içi otlatma uygulamalarından başarıyla yararlanılmaktadır. Orman tabanlı otlatma ve çalı formundaki bitkiler orman yangınlarının hızlı bir şekilde yayılmasına neden olmakta, otlatma ile bu sorunun büyük ölçüde önüne geçilmektedir.

Konya ilinin Türkiye hayvan varlığındaki payı incelenirken, Karaman ilinin 1989 yılı ortalarında Konya'dan ayrıldığı ve 1990 yılından sonraki il hayvancılık verilerinde Karaman'ın bulunmamasından dolayı önemli bir azalma olduğu hesaba katılmalıdır.

Hayvancılığın durumu hakkında her ne kadar yıllar itibarıyla hayvan sayılarındaki değişimler biraz fikir verse de, önemli olan hayvan sayısındaki değişimlerin hayvansal ürün üretimine olan yansımalarıdır. Hayvancılığın gelişmişliği hayvan başına elde edilen ürün

miktarları ile ölçülmektedir. Bu nedenle geçmişten bu yana hayvansal ürünlerin üretimini irdelemesinde yarar vardır. Çizelge 2'de Türkiye ve Konya'da son 60 yıllık dönemde seçilen bazı yıllarda üretilen süt, yumurta ve bal miktarları ile Konya'nın toplam üretimdeki payları verilmiştir.

Çizelge 2'de 1950'den 2008'e gelindiğinde sigirî sütü üretiminde Türkiye'de yaklaşık 8,1 kat, Konya'da ise 12,9 kat bir artışın olduğu görülür. Ülke genelisi ile karşılaştırıldığında Konya'da sigiriciliğin daha hızlı gelişmesi olmasın ilin toplam süt üretimindeki payının da artmasını sağlamıştır. Bu gelişmişlikte ilde kültür ürki hayvan sayısındaki hızlı artışın önemli bir payı olmuştur. Nitekim TÜİK 2008 yılı verilerine göre Türkiye sigirî mevcudunun % 32,73'ünü kültür ırkları, % 26,25'ini yerli ırklar ve % 41,02'sini bunların melezleri oluşturmaktadır. Konya'da aynı sıra ile bu genotiplerin payları % 51,95, % 10,92 ve % 37,13 olarak hesaplanmıştır. İlde yüksek verimli kültür ırklarıyla bunların melezlerinin payı % 90'a yaklaşmış ve bu da verimlere yansımıştır. Sigiricilikteki bu gelişimin aksine ilde, koyun ve keçi sayısındaki hızlı azalmaya paralel olarak bu iki türden elde edilen sütün payı aynı dönemde yarı yarıya azalmıştır. Aynı dönemde ilin yumurta üretimindeki payı yaklaşık üç kat artmıştır. Türkiye yumurta tavuğu mevcudunun yaklaşık olarak % 16'sı Konya'da bulunmaktadır. Yıllara göre değişimle birlikte ülke yumurta üretiminin % 15-20'sini Konya'dan sağlamaktadır. Türkiye yumurta ihracatında da ilin aynı derece de önem arz eden bir konumda olduğu tahmin edilmektedir. Konya ilinde yumurtacı tavuk kümeslerinin hacmi ve bantdrıkların tavuk sayılarının tespiti çalışmalarının sonucunda ilde, en büyüğü 550000, en küçüğü de 1400 adet yumurtacı tavuk içerir, toplam 85 adet işletme olduğu tespit edilmiştir. Bu işletmelerden bazılarının keklik, bıldırcın, devekuşu gibi diğer kanatlı hayvan yumurtalarının da üretimine yönelik çalışmaları belirtilmiştir. Konya ili gerek mevcut yumurtacı tavuk sayısı gerekse mevcut işletmelerin kapasite ve verimliliği bakımından düşünülduğünde, Türkiye yumurta üretim sektörünün en önemli illerinden birisi olmakta, Türkiye ekonomisine bu anlamda oldukça mühim katkılar sağlamaktadır.

Çizelge 2. Türkiye ve Konya'da bazı yıllarda üretilen süt, yumurta ve bal miktarları ile Konya'nın toplam üretimindeki payı

Yıllar	Türkiye/Konya	Sığır Sütü (Ton)	Koyun Sütü (Ton)	Keçi Sütü (Ton)	Yumurta (bin adet)	Bal (Ton)
1950	Türkiye	1382000	668000	746000	920000	5205
1950	Konya	37000	83000	21000	45456	109
Konya'nın Payı (%)		2.67	12.42	2.81	4.94	2.09
1995	Türkiye	9275310	934495	277205	10268668	68620
1995	Konya	242355	37540	5464	658543	1400
Konya'nın Payı (%)		2.61	4.01	1.97	6.41	2.04
2000	Türkiye	8732041	774380	220211	13508586	61091
2000	Konya	351090	45123	4688	2188403	1391
Konya'nın Payı (%)		4.02	5.82	2.12	16.20	2.27
2005	Türkiye	10026202	789878	253759	12052455	82336
2005	Konya	373294	50720	4996	1728556	1059
Konya'nın Payı (%)		3.72	6.42	1.96	14.34	1.28
2008	Türkiye	11255176	746872	209570	13190696	81364
2008	Konya	478568	45152	2571	1891121	874
Konya'nın Payı (%)		4.25	6.04	1.22	14.33	1.07

Konya'da bal üretimi son 60 yılda 8 kat artmış olmasına rağmen, aynı dönemde Türkiye bal üretiminde yaklaşık 15.6 kat artış sağlanmış ve doğal olarak ilin bal üretimindeki payı yarıya yakın azalmıştır. İklimsel faktörlerin yıllık değişimleri nedeniyle bal üretiminde yıllara göre bir istikrardan bahsetmek mümkün değildir. Birbirini izleyen yıllarda bile bazen koloni başına ortalama bal üretiminde % 15'in üzerinde farklılıklar olabilmektedir. Konya ili nektar kaynaklarının önemli bir kısmı il dışından gelen gezginci arıların tarafından kullanılmakta olup, bu yolla üretilen ballar genellikle il dışında değerlendirilmektedir. Bu yönü ile Konya bozkırlarının ülke bal üretiminde önemli bir yeri olduğu söylenebilir.

1990'ların başında Türkiye süt üretiminde ineklerden sağlanan sütün payı %

84 iken, aradan geçen yaklaşık yirmi yılda bu pay % 92.2'ye çıkmıştır. Konya'da üretilen sütün ise 2008 yılı verilerine göre yaklaşık olarak % 91'i ineklerden sağlanmaktadır. Bu dönemde inek başına süt verimi iki kattan daha fazla bir artış gösterirken, süt üreten diğer türlerin verimlerinde kayda değer bir artış olmamış ve bu türlerin sayısal olarak azalmasıyla birlikte süt üretimindeki payları giderek azalmıştır.

En son istatistik verilere göre, sağlam inek başına düşen ortalama yıllık süt verimi ülkemizde 2862 kg iken, dünya ortalaması 2305 kg, Konya'da ise 3322 kg'dır (Anonim, 2009b). Her ne kadar, Konya'da sağlam inek başına laktasyon süt verimi dünya ve Türkiye ortalamasından yüksek ise de hayvancılığı ileri ülkelerle karşılaştırıldığında bu değer onların yarısı, hatta inek başına en yüksek süt

verimine sahip ülkelerde sağlam inek başına üretilen sütün yaklaşık olarak 1/3'ü düzeyindedir.

Son yıllarda dünya manda varlığında da artış söz konusu iken, Türkiye'de bu türün sayısal azalışı devam etmektedir. Anadolu mandaları üzerinde yeterli düzeyde bir ıslah çalışması yapılmamıştır. Ülkemiz'de mandalardan bir laktasyonda yaklaşık olarak 1000 kg süt alınabilirken, ıslah edilmiş manda sularında 5000 kg'a ulaşmıştır. Artan ülke nüfusunun besin maddesi gereksinimlerinin karşılanabilmesi ve beslenme standartlarının gelişmiş ülkeler düzeyinde çıkarılabilmesi için hem ülke genelinde hem de Konya'da hayvan başına elde edilen verimlerin artırılması gerekmektedir.

Türkiye'de küçükbaş hayvan yetiştiriciliğinin mevcut ekstansif yapı

Çizelge 3. 2008 Yılı Türkiye karma yem üretiminin dağılımı ve Konya'nın üretimindeki payı

KONYA/ TÜRKİYE	KANATLI YEMI (Ton)	KUZU BUZAĞI YEMI (Ton)	BESİ YEMI (Ton)	SÜT YEMI (Ton)	BKB TOPLAM (Ton) ¹	DiĞER YEMLER (Ton)	GENEL TOPLAM (Ton)	Toplam Üretim Payı (%)
KONYA	50987	23767	209954	263759	497480	412	548879	5.74
TÜRKİYE	4017631	329941	2003577	3044542	5378060	164926	9560617	100

BKB¹ ; Büyükbaş ve küçükbaş yemleri toplamı

nitelikli damızlık hayvan teminindeki güçlükler, suni tohumlamanın bu sahada geç devreye girişi ve henüz yaygınlaşmamış olması ile üniversiteler ve araştırma enstitülerinde yapılan ıslah çalışmalarının yeterince sahaya aktarılamaması gibi nedenlerle küçükbaş hayvan ıslahına yönelik ülkesel boyutta kapsamlı çalışmalar yapılamamış ve hayvan basına elde edilen verimlerde sözü edilebilir bir artış sağlanamamıştır. Hali hazırda ülkemizde sağılan koyun başına 60 kg, keçi başına ise 80 kg dolaylarında süt elde edilebilmektedir. Küçükbaş hayvan yetiştiriciliğinin geleneksel olarak yapıldığı Konya ilinde de verimler yaklaşık olarak aynı düzeydedir. Ancak birçok işletmede işgücü yetersizliği nedeni ile koyunlar sağılanmakta veya günde bir kez sağım uygulanmaktadır. İleri bir yasta (genellikle 3 aydan fazla) süttlen kesimin uygulanması ve buna bağlı olarak sağıma geç bir tarihte başlanması sebebiyle sağım süresi kısalmakta ve pazarlanabilir süt verimi düşmektedir.

Türkiye'de kesilen siğir başına ortalama karkas ağırlığı Et Balık Kurumu verilerine göre 1975 yılında 61.41 kg iken, 2007 yılında 215.61 kg'a ulaşmıştır. Aynı dönemde küçükbaş hayvanlarda ortalama karkas ağırlığı 12.75 kg'dan 18.43 kg'a çıkmıştır. Konya'da ise 2009 yılı resmi verilerine göre büyükbaş hayvanlarda ortalama karkas ağırlığı 253.23 kg, küçükbaşlarda ise 17.09 kg'dır. Sigirlerden elde edilen ortalama karkas ağırlığının Türkiye ortalamasından

yüksek oluşu, ilde kültür ırkı ve melezerlerinin oransal olarak paylarının ülke geneline göre daha fazla olması, büyükbaş hayvan yetiştiriciliğinin kısmen gelişmiş olması ve hayvanların bir yılı askın uzunca bir süre beside tutulması ile açıklanabilir. Türkiye kırmızı et üretimi hesaplanırken DPT özel ihtisas komisyonu çalışmalarında kabul gören kasaplık gücü değerleri koyun için % 43, keçi için % 32, siğir için % 30 ve manda için % 21'dir. Bu değerler baz alındığında Türkiye'nin 2008 yılı toplam kırmızı et üretimi yaklaşık 910 bin ton olarak tahmin edilmiştir. Aynı yıl beyaz et üretimi ise yaklaşık olarak 1.1 milyon ton dolayındadır. Konya'da 2008 yılı verilerine göre 39706 ton kırmızı et üretimi olup, Türkiye üretiminin yaklaşık % 4.36'sına karşılık gelmektedir. Resmî kayıtlara göre Konya'da üretilen kırmızı et miktarı ile yukarıdaki kasaplık gücü değerleri kullanılarak Konya'nın kırmızı et üretimi için tahmin edilen değer birbirlerine oldukça yakın olup, hesaplamalarda kullanılan değerlerin güvenilirliğini göstermektedir. Konya'da 2008 yılı resmi verilerine göre 3176922 adet etlik piliç yetiştirilmiş olmasına rağmen, aynı yıl beyaz et üretimi ise yaklaşık 315 ton kadar olmuştur. Bu durum Konya'da üretilen etlik piliçlerin yaklaşık % 6.6'sının ilde kesildiğini kalan kısmın ise il dışı kesimhanelerde kesildiğini göstermektedir. Konya'da etlik piliç yetiştiriciliği, özellikle Akşehir ilçesinde entegre bir üretim halinde yapıldığı için gelişmiş olup, ilin toplam üretiminin yaklaşık % 94'ü buradan sağlanmaktadır. Bununla birlikte anılan entegrasyonun kesimhanesi

çalışmamaktadır. Geçmiş yıllarda merkez ilçelerde de etlik piliç yetiştiriciliği yapılmış ancak beyaz et fiyatlarındaki istikrarlılık baskı olmak üzere, merkezde donanımlı bir kanatlı hayvan kesimhanesinin bulunması, ilde etlik piliç yetiştiriciliği entegrasyonunun oluşturulamaması ve diğer sektörlerin daha garantili olarak görülmesi gibi nedenlerle yetiştiricilik yerini diğer uğraşı alanlarına bırakmıştır.

KONYA'DA HAYVANCILİĞA DAYALI SANAYİLER

Konya'da 2009 yılı toplam süt üretimi yaklaşık olarak 526381 tondur. Süt işleyen işletme sayısı ise 82 adet olup, bunların kurulu kapasiteleri günlük birkaç tondan 1000 tona kadar değişmektedir. Konya'da günlük olarak üretilen süttlen (yaklaşık 1442 ton) çok daha fazlasını işleyecek bir kapasite mevcuttur. Hali hazırda bir çok işletme kurulu kapasitesinin yarısından daha az süt işlemektedir. Konya'ya işlenmek üzere komşu illerden süt girdiği gibi, dışarıdan gelen süttlen daha az olmakla birlikte komşu illere de işlenmek üzere süt gönderilmektedir. Üretilen süt kaliteli olması halinde il dışı uzak mesafelerden de iyi bir fiyatta alıcı bulabilmektedir.

Konya'da bir kanatlı hayvanlar için toplam 6 adet et kombinasi ve 19 adet mezba ve 46 adet de et parçalama ve işleme tesisi bulunmaktadır. Bu kesimhanelerde 2009 yılında, 235354 adet küçükbaş, 116534 adet büyükbaş ve 360959 adet de tavuk kesimi yapılmıştır. İlin kasaplık gücü potansiyeli

dikkate alındığında yapılan büyükbaş hayvan kesiminin ilin potansiyeline yakın olduğu, ancak küçükbaş hayvan kesiminin ilin kasaplık güc potansiyelinin (yaklaşık 500000) çok gerisinde olduğu görülmektedir. Bu da ilde üretilen küçükbaş hayvanların yarısından fazlasının il dışında kesildiğini göstermektedir. Özellikle küçükbaş hayvan kesimi yapacak modern tesislere ihtiyaç duyulmaktadır. İlin kanatlı hayvan kesim kapasitesi de oldukça yetersiz olup, bu konuda özellesme yeni tesislere ihtiyaç vardır. Benzer şekilde Türkiye yumurta üretiminde en büyük paya sahip olmasına karşın, Konya'da yumurta kırma ve işleme tesisleri bulunmamaktadır. Sonuçta sektörde dönemsel olarak yaşanan krizler, daha ağır bir bedel ödeyerek atlattılmaktadır.

Türkiye'de 2008 yılı verilerine göre, toplam 681 adet yem fabrikası (8395 Ton/Saat kapasite) bulunmakla birlikte, bunlardan 470 tanesi (6482 Ton/Saat kapasite) faal olarak çalışmaktadır. Konya'da ise 61 adet yem fabrikası (749 Ton/Saat) bulunmakta, ancak bunlardan 43'ü (584 Ton/Saat) faaliyette göstermektedir. 2008 yılı Türkiye karma yem üretimi 9560617 ton olup, bunun % 42.0'ü kanatlı hayvan, % 56.3'ü büyük ve küçükbaş, 1.7'si de diğer hayvan yemleridir. Çizelge 3'te 2008 yılı Türkiye karma yem üretiminin dağılımı ve Konya'nın yem üretimindeki payı verilmiştir. Konya'nın Türkiye karma yem üretimindeki payı 2008 yılı verilerine göre % 5.74 ve kapasite kullanım oranı ise % 77.97 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye geneli kapasite kullanım oranları da yaklaşık olarak aynı düzeydedir. Türkiye'deki faal kapasitenin % 9'u Konya'da bulunmasına rağmen, Konya'nın karma yem üretimindeki payının % 5.74'de kalması, ilde faaliyette olan yem fabrikalarının kapasitelerinin çok altında çalıştığını göstermektedir. Faal kapasiteye uygun olarak, Konya'nın karma yem üretimindeki payını yükseltmesi, yani mevcut üretime % 50'sinden fazlasını eklemesi gerekmektedir.

Konya'da yakın dönemlere kadar iki adet deri fabrikası olmasına rağmen, üretim maliyetlerinin yükselişi nedeniyle ilde bu fabrikalar kartı bir şekilde çalıştırılmamış ve kapanmak zorunda kalmıştır. Yapağı ve tiftik ticareti de geçmiş yıllarda ilde önemli bir yere sahip iken, günümüzde bu sektörde uğraşanların sayısı giderek azalmaktadır. Hâlbuki yakın bir döneme kadar, bu iki ürün Konya'nın önemli ihracat ürünleri arasında yer almaktaydı. Yurt içinden temin edenler, balıkanlar ve orta doğu ülkelerinden ithal yapağılar Konya'daki yıkama ünitelerinde yapağı tasnif edildikten sonra satışa sunulmaktaydı, ancak yapağının değerini giderek kaybetmesi ve yıkama tesislerinin rantabl çalışmaması sonucunda bu işletmelerin çoğu kapanmış veya faaliyetlerini daha ekonomik bir şekilde sürdürebileceği Konya dışındaki bölgelere taşınmışlardır. Türkiye yapağı üretimi 2008 yılı verilerine göre 44166 ton, Konya üretimi ise 1338 ton olup, ülke üretiminin yaklaşık % 3'üne karşılık gelmektedir. Geçmişte bu yapağının önemli bir kısmı ailelerin kendi ihtiyaçlarını karşılamak üzere işlenmiş, bir kısmı işlenmiş ürün olarak bir kısmı da kirli yapağı halinde satılmıştır. Yerli koyun ırklarının yapağılarından geleneksel olarak halı, kilim, battaniye, yatak, yorgan, corap, sapka, hırka, eldiven ve keçe gibi ürünler yapılmıştır. Tiftikten cesitli gıysiler dokunurken, keçi kılları ise heybe, çadır, çuval, kilim ve halat benzeri ürünlerin yapımında kullanılmıştır. Halı ve kilimlerin üretiminde kullanılan yün için kirmam veya çıkırıklar kullanılarak çekilmiş ve günümüzde önemli yeni anlaşılmaya başlanan kök boya tekniği ile boyanmış, ya da dokuma sırasında doğal renk farkından yararlanılmıştır. Bu ürünler tamamen doğal olup, insan sağlığı ve çevreye herhangi bir zararları olmaması yanında kültürel ve sanatsal motifler içermesi nedeniyle son yıllarda yüksek fiyata alıcı bulabilmektedir. Konya'da yakın bir döneme kadar çok sayıda halı, kilim ve el dokuma

tezgahları ile geleneksel keçe üretim tezgahları bulunmasına rağmen bunların sayısı giderek azalmış, son kalanlar ise turistik veya hobi amaçlı olarak üretime devam etmektedirler. Bu ürünler etkin bir organizasyon dahilinde reklamlarının yapılması ve tarımsal amaçlı kooperatifler aracılığı ile de pazarlanmaları halinde, özellikle kırsal kesimlerde önemli birer alternatif gelir kaynağı olabilirler.

KONYA'DA DAMIZLIKLI KURULUSLAR VE HAYVANCILIK ÖRGÜTLERİ

Bahri Dağdaş Uluslararası Tarımsal Araştırma Enstitüsü

1914 yılında Vali Haydar Bey tarafından 14238 dekarlık bir arazi çiftlik haline getirilmiştir. 1914-1934 yılları arasında Konya Valiliği İl Özel İdaresine bağlı olarak 'Numune Çiftlik' adı altında kurulan işletme, 1934 yılında Vali İzzet Bey tarafından hara haline getirilmiştir. 1934-1984 yılları arasında ise Tarım Bakanlığı Veteriner İşleri Genet Müdürlüğü'ne bağlı Yetiştirme (Hara) ve Araştırma (Zooteknik) Kurumu şeklinde faaliyetlerine devam etmiştir. Atıcılık ve sigircılık subeleri ile çalışmalara başlayan harada 1942 yılında aygır deposu, 1943 yılında koyunculuk subesi, 1952 yılında ise tavukçuluk ve besicilik subeleri kurularak faaliyete geçirilmiştir. Konya Harası Orta Anadolu hayvancılığını ıslah ederek, halkın geçim seviyesini yükseltmek ve milli servetimizin en büyük kaynaklarından biri olan hayvancılığı en yararlı hale getirmek gayesi ile kurulmuştur. Bu amaçla, bulunduğu bölge çevresindeki yetiştiricilerin damızlık hayvan (at, koyun, sigir ve tavuk) ihtiyaçlarını karşılaması, gerek kendi personeli ve gerekse hayvan yetiştiricileri için subeler itibarıyla birer eğitim merkezi halinde hizmet vermiştir. 1984-1986 yılları arasında, TIGEM'e bağlı üretim işletmesi, daha sonra da Ekonomik İşler Yüksek Koordinasyon Kurulu'nun kararı ile 01.01.1987 tarihinde itibaren, aynı arazi üzerinde Hayvancılık

Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü ve Bahri Dağdas Milletlerarası Kışık Hububat Araştırma Merkezi Müdürlüğü olarak iki Enstitü şeklinde çalışmalara devam edilmiştir. Tarım ve Köyisleri Bakanlığının 10.06.2002 tarihindeki olurları ile birleştirilerek iki enstitü "Bahri Dağdas Uluslararası Tarımsal Araştırma Enstitüsü" adı altında halen çalışmalarını sürdürmektedir. Enstitüde yerli Merinos koyunu olarak geliştirilen Konya Merinosları ile etçi tip olarak geliştirilen Hasmer ve Hasak genotipleri yetiştirilmekte, belirli dönemlerde isteyen yetiştiricilere damızlık satışı yapılmaktadır.

Ereğli Zooteknik Araştırma Enstitüsü

Müesses 1957 yılında özel bir çiftlik olan Türkiye Yapağı ve Tiftik AS Genel Müdürlüğü tarafından Türkiye'de Merinos koyuncululuğunun geliştirilmesine katkıda bulunmak gayesi ile satın alınmıştır. Ereğli Merinos Yetiştirme Çiftliği adı altında 1965 yılına kadar faaliyette bulunmuştur. 1965 yılında çiftlik Tarım Bakanlığınca intikal etmiş ve bu tarihten itibaren Konya Harası Müdürlüğüne bağlanmıştır. Subat 1966 tarihinde Türk-Fransız işbirliği ile bir yetiştirme kurumu haline getirilmesi ongorulmuş ve Mayıs 1966 yılında Tarım Bakanlığı Veteriner İşleri Genel Müdürlüğüne bağlı Zooteknik Araştırma Enstitüsü Yetiştirme ve Deneme Çiftliği olarak faaliyete geçmiş, daha sonra Koyunculuk Üretim İstasyonu Müdürlüğüne dönüştürülmüş ve 2003 yılında da kapatılarak özelleştirilmiştir. Bu kurum böğme halinka yıllarca damızlık Merinos, Akkaraman ve İvesi koyunları tedarik etmiştir.

Altınova Tarım İletmesi

Gözlü Ziraat İletmesine bağlı olarak 1942 yılında açik İletme şeklinde hizmete giren Altınova, bedeli mukabilinde çiftçiye arazi sürmekle İse başlamıştır. 1945 yılında Baskıyolu Ziraat Kombinasi olarak İki mahsulünü hasat etmiştir. 1 Mart 1950 tarih 5433 sayılı Kanunla kurulmuş bulunan Devlet Üretim Çiftliği Genel Müdürlüğüne bağlanmıştır ve "Altınova Devlet Üretim Çiftliği" adını almıştır. 1984 yılında Haratlar ve İnekhanelerin Devlet Üretim Çiftlikleri (İDUC) İle birleşmesi neticesinde, Kamu İktisadi Kuruluşu olarak halen Tarım İletmeleri Genel Müdürlüğü'ne bağlı "Altınova Tarım İletmesi Müdürlüğü" adı altında faaliyetlerini yürütmektedir. 1994 yılında "İktisadi Devlet Teşekkülüne"

dönüştürülmüş olup, görevini bu statüde devam ettirmektedir. İletmede bölgeye adapte olmuş Esmer İrk damızlık sütüsigirliciliği İle damızlık Anadolu Merinosu koyunu yetiştiriciliği yapılmaktadır. İletmenin sigirlicilik subesinde, 2008 yılı sonu İtibariyle 530 baş ana kadro ve toplam 1044 baş hayvan varlığı bulunmaktadır olup, her yıl yaklaşık 300 baş damızlık sigir dağıtımı gerçekleştirilmektedir. Koyunculuk subesinde İse 4400 baş ana kadro İle toplam 7600 baş Anadolu Merinosu İrki koyun bulunmaktadır ve yılda ortalama 630 baş koyun damızlık olarak satılmaktadır.

Konuklar Tarım İletmesi

Konuklar Tarım İletmesi'nin İik sahipleri Konyalı Celebilerden Vahit Celebi'dir. İletme 1894 yılında Belfai isimli bir Fransız'a, 1914 yılında Kızılay İdaresi'ne, 1936 yılında kısa bir süre tekrar bir Fransız'a ondan da İhsan Bey'e geçer. Devlet tarafından 1942 yılında satın alınan İletmede, 1943 yılında Özden Teknik Tarım Okulu açılır. Buna paralel olarak Ziraat Kombina haline getirilmiştir. Devlet Üretim Çiftliği olana kadar İletme Özden Çiftliği olarak adlandırılmıştır. 1950 yılında Devlet Üretim Çiftliği Genel Müdürlüğü'ne bağlı Konuklar DUC olarak faaliyetlerini devam ettirir. Çiftlik bünyesinde 1951 yılında Ziraat Alet Makine Kullanımı ve Tarım Bakımı üzerine eğitim veren Makinist Okulu açılır. Bu okul 1983 yılına kadar eğitimlerini sürdürmüş, bu tarihten sonra Cümra İleşine taşınmıştır. İletme 1984 yılında bu yana Konuklar Tarım İletmesi Müdürlüğü olarak faaliyetlerine devam etmektedir. İletmenin bir kısmı balıkcılık ve tavukçuluk şubeleri özelleştirilmiştir. İletmede genetik kapasitesi yüksek Esmer İrki damızlık süt sigirliciliği yapılmaktadır. 2008 yılı sonu İtibariyle 285 ana olmak üzere 600 baş damızlık mevcudu vardır. İletmede yılda yaklaşık 110 baş damızlık satışı gerçekleştirilmektedir.

Gözlü Tarım İletmesi

İletme 1940 yılında "Gözlü Grup Amirliği Ziraat Kombinasi" adı altında 3780 sayılı Milli Koruma Kanununun 43 üncü maddesine İstinaden Açık Tarım İletmesi olarak kurulmuştur. İletme 1950 yılında Devlet Üretim Çiftlikleri Genel Müdürlüğüne bağlanarak "Gözlü Devlet Üretim Çiftliği" adını almıştır. 1984 yılından bu yana Kamu İktisadi Kuruluşu olarak Tarım İletmeleri

Genel Müdürlüğü'ne bağlı "Gözlü Tarım İletmesi Müdürlüğü" adı altında faaliyetlerini yürütmektedir. 1994 yılında "İktisadi Devlet Teşekkülüne" dönüştürülmüş olup, görevini bu statüde devam ettirmektedir. İletmede 6019 baş ana kadro İle toplam 9470 baş Akkaraman ve Acıyapam İrki İle koyunculuk faaliyeti sürdürülmektedir. Acıyapam koyunu, Doğu Friz, İvesi ve Dağlık koyunlarının melezlenmesiyle oluşturulmuştur. Dağlık İrkinin yetiştirildiği yörelere İshah edici bir tip olarak kullanılmaktadır. İletmede yılda yaklaşık 400 baş koyun damızlık olarak satılmaktadır.

Bu İletmelerin tümü Konya'da hayvanlığın gelişimine çok büyük katkılar sağlamıştır. Yetiştiriciler yıllarca kaliteli damızlık ihtiyacını bu İletmelerden karşılamak olup, özellikle büyük ve küçükbaş hayvançılığa halen karışlamaya da devam etmektedirler. Geçmişte tavukçuluk ve Hindicilik alanlarında da bu İletmelerin büyük bir kısmı hizmet vermiştir. Kanatlı hayvan yetiştiriciliğini geliştirmeye yönelik birçok ginsime bu çiftlikler örnek teşkil ettiği gibi, onlara materyal de temin etmiştir. Ayrıca Konya İli Beyşehir İlcesinde Hindicilik Üretim İstasyonu kurulmuş, faydalı hizmetler vermesine rağmen daha sonra özelleştirilmek üzere kapatılmıştır.

Üretici Birlikleri ve Kooperatifler

Konya'da 4631 sayılı Hayvan İshah Kanununa dayanarak 1995 yılında Konya Damızlık Sigir Yetiştiricileri Birliği Kurulmuş, 2006 yılında Konya İli Damızlık Koyun Keci Yetiştiricileri Birliği ve son olarak da Konya Ancilar Birliği kurulmuştur. Bu birliklerin esas ve öncelikli amaçları üyeleri arasında eşgüdümü sağlayarak mevcut hayvanların verimlerini İshahdır. Bu amaçlara uygun olarak İso soy kutuğu ve soy kutuğu İshahlerini yürütmek, Yurt İcinden ve gerekli durumlarda yurt dışından sağlanan erkek ve dişi damızlık materyal, sperma, embriyo ya da diğer biyolojik yöntemleri kullanarak İshah programlarını uygulamak, üyelerinin hayvanlarında yapay tohumlama hizmeti vermek birliklerin çalıştığı başlıca teknik konulardır. Birliklerin çalışma konuları 19.12.2000 tarih ve 24615 sayılı Resmî Gazetede yayınlanmış olup, burada birliklere ekonomik konularında da çok geniş yetkiler verilmiştir. Öncelikli görevleri İshah olan birliklerin bu görevi aksatmadan yürütebilmeleri, ekonomik konularda

yapacakları çalışmaları bünyelerinde kuracakları kooperatifler aracılığı ile yapmalarına mümkündür. Adı geçen birliklerden Konya Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği alt yapısını tamamlamış, sığır sayısının fazla olduğu ilçelere şubeler açmış ve işah ile ilgili faaliyetlerinde önemli mesafeler kat etmiştir. Diğer iki birlik ise çok sonra kurulmuş olmalarına rağmen alt yapılarını tamamlamak üzeredirler. İşah konusunda yapılacak çalışmalara henüz başlamışlardır.

Konya ilinde 2009 yılı resmi verilerine göre 600 adet tarımsal amaçlı kooperatif bulunmaktadır. Bu kooperatiflerin hayvancılıkla ilgili olanları Haykoop bünyesinde birleşmişlerdir. Ancak bu kooperatiflerin çoğu aktif olarak çalışmamaktadır. Bunun başlıca nedenleri, üyeler arasında fırsat eşitliğinin sağlanamaması, üyelerin hisseleri oranında etkinliğe sahip olmaları, birbirlerini çekememezlikleri ve bazı üyelerin kooperatif imkânlarını kendi lehlerine kullanmak istemeleri şeklinde sıralanabilir. Bu kooperatiflerin bir kısmında proje dahilinde düşük faizli kredi kullanarak üyelere damızlık

önemli gelişmeler kaydedilmiştir. Aslında organik tarımı bitkisel ve hayvansal üretimle birlikte düşünmek gerekir. Çünkü çiftlik hayvanları, bir taraftan işletmeye gubre sağlamakta, diğer taraftan da bitkisel üretime yem bitkisi münavebesi getirenek toprağı zenginleştirmektedir. Bu nedenle organik tarım, bitkisel ve hayvansal üretimleri birlikte içeren karma bir sistem olarak ele alınmalıdır. Dolayısıyla da tarımın iki ana kolundan birisi olan hayvansal üretimin ekolojik dengeyi koruyacak ve biyolojik gelişmeyi sağlayacak şekilde yürütülmesi, hem bu faaliyetlerin devamlılığının sağlanması, hem de insan sağlığının korunması açısından son derece önemlidir.

Organik hayvancılık faaliyetleri, organik bitkisel üretim ile birlikte Türkiye genelinde olduğu gibi Konya'da da yaygınlaşmaktadır. İlimizde henüz büyükbaş ve küçükbaş hayvan yetiştiriciliği konusunda organik yetiştiricilik yapılmamasına rağmen, arıcılık ve yumurta tavukluğunda örnek işletmeler mevcuttur. 2009 yılı verilerine göre Konya'da 2 arı yetiştiricisi 350 kovanda organik arıcılık yapmaktadır. Sarayönü ilçesinde bulunan 2 mütessesibis ise toplam 8 bin 500 tavukluk

olup, 2247857 hektar alanda tarım yapılmaktadır. 2009 yılı resmi verilerine toplam 1992675 olan 11 nüfusunun %28'i kırsal kesimde yaşamaktadır. İlde toplam 109347 çiftçi ailesi fiilen tarım sektöründe faaliyette gstermektedir. İlin deniz seviyesinden yüksekliği, yerleşim birimlerinin konumlarına göre 570-1700 m arasında değişmektedir. Yıllık ortalama yağış miktarı bölgeden bölgeye 300-760 mm arasında değişmektedir. Topografiya, rakım ve yıllık ortalama yağış miktarı bakımından ilin bölgeleri arasındakı farklılıklar ekolojik açıdan farklı özelliklerin ortaya çıkmasına neden olmaktadır.

İlin doğusu ve kuzeyinde geniş yer kaplayan Konya Ovasında yıllık ortalama yağış miktarının 400 mm'in altında, hatta bazı yerel bölgelerde 300 mm'in altında seyretmesi kuru tarım sistemlerini zorunlu kılmaktadır. Hububat-nadas münavebesi bu alanların en yaygın tarım sistemidir. Yetersiz yağış alması nedeniyle Konya Ovası ve civarında bulunan meralarda genellikle kısa boylu ve seyrek otlar hakimdir. Bu meralardan sigırların yararlanma olanakları son derece sınırlıdır. Bu gerçekten hareketle bölgede koyun yetiştiriciliği önem kazanmış ve kuru tarım

düve, koç ve koyun dağıtımı yapılmış ve halen damızlık dağıtım projelerine devam edilmektedir. Ancak yetiştiricilerin koşullarında bir iyileştirme sağlamsızın yapılan damızlık hayvan dağıtımlarından, genellikle istenilen sonuçlar alınamamıştır. Bunların yanında Konya'da, hayvancılığın sorunlarının çözümüne katkı sağlaması ve bu konuda yapılacak çalışmalara yön vermesi ümit edilen 9 adet süt üretici birliği ve birer adet de yumurta, kirmizi et ve bal üreticileri birliği bulunmaktadır.

KONYA'DA ORGANİK HAYVANCILIK

Sentetik olarak üretilen maddelerin, direk veya dolaylı olarak hayvansal üretime kullanılmadığı veya kullanımı zorunlu ise minimum düzeyde kullanıldığı hayvansal üretim şekline organik hayvancılık denir. Ülkemizde yeni sayılan bu alternatif üretim şekli ile ürün miktarından çok ürün kalitesinde sağlık kriterlerinin yükseltilmesi ve ekolojik doğal dengenin korunması amaçlanmaktadır. Organik tarım önceleri bitkisel ürünlerin üretimi amacıyla ortaya çıkmıştır. Ancak daha sonra hayvancılıkta da

çiftlikleriyle organik yumurta üretimini gerçekleştirmektedirler. Hem doğayı ve hem de sağlığı koruyarak üreticilerine daha fazla gelir getirmeyi hedefleyen organik hayvancılığın Konya'da yaygınlaşması için daha fazla çalışmaya gereksinim vardır. Bireysel üreticilerin bu yetiştiricilik şekline mütessesibis olarak girmesinin yanı sıra, üretim planlanması ve pazarlama sorunlarının çözümü açısından küçük üreticilerin birlikler ve kooperatifler aracılığı ile başlaması planlanabilir. Özellikle Konya'nın güney ve güneybatısındaki dağılık bölgelerde yer alan ilçe ve köylerde, neredeyse tamamen meraya dayalı olarak yürütülen küçükbaş hayvancılığın örgütlenerek sertifikalandırılması ve organik hayvancılığa dönüştürülmesi mümkündür. Her şeyden önce tarım sektörüyle ilgililenen kamu ve sivil toplum örgütlerinin öncülüğüyle organik hayvancılık konusunda eğitim çalışmaları yoğun bir şekilde yapılmalı, organik tüketim bilincini yaygınlaştırılmalıdır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Konya ili 4081353 hektar yüzölçümü ile yurdumuzun en geniş arazi yüzüne sahip ili

sistemlerinde ardi ardına geçen kurak yıllarda bitkisel üretimin sigortası olmuştur.

Özellikle son yıllarda devlet yatırımları ve çiftçilerimizin kişisel ve ortak girişimleri sonucu ilimizde sulamaya açılan alanlarda önemli gelişmeler kaydedilmiştir. Ancak bu alanların büyük bir kısmının sulanmasında yer altı suyu kuyularından yararlanılmakta ve yer altı suyu seviyesi her yıl daha derine inmektedir. Açılan kuyuların birçoğunda su kalitesi oldukça düşük olup, bir de bu sularla sulama yapıldığında zamanla tarla toprağının özellikleri bozulmakta ve bitkisel üretim zora sokulmaktadır. Suyun daha tasarruflu kullanıldığı damla veya yağmurlama sulama sistemleri henüz istenilen düzeylerde yaygınlaştırılmamıştır. Bugün için Konya'da 377426 hektar alanda (toplam kültür arazisinin yaklaşık %16.8'i) sulu tarım yapılmaktadır. Konya Ovası Projeleri tamamlanmış olduğunda ilin tarım arazilerinin yaklaşık olarak 1/3'ünün sulanabileceği tahmin edilmektedir. Sulanan arazi miktarı arttıkça tarımda entansifleşme artacak ve buna bağlı olarak kuru tarım sistemlerinden farklı bir üretim deseni ortaya çıkacaktır. Yem

bitkileri yetistirciliğinin münavebeye girmesiyle, sulanabilen arazilerde koyuncululuğun zamanla yerini süsüncülüğüne bırakması beklenmektedir. Bununla birlikte, zorunlu olarak kuru tarımın yapıldığı bölgelerde, yer altı su kaynaklarını kullanarak yem bitkisi üretimi ve beraberinde süsüncülüğüne yapılabilecek bölge ekosistemini tümden bozabilecek bir uygulamadır. Aksi takdirde anılan yerlerde hızla çöleşmeye bir adım daha yaklaşılacak, yer altı su seviyeleri çok derine inebilecek kökleri çok derine inen kiracık dayanıklı bitki türlerinin dahi yetistirmesi mümkün olmayacaktır. Özellikle Karapınar İlçesinde bunun çok sayıda örneklerini görmek mümkündür. Çöleşme bir yana yer altı sularının çekilmesiyle birlikte obrukların oluşumu da hızlanmıştır. Geçimsten beri kurak alanlarda koyunculuk yapılmıya başka alternatif olmadığı için zaruretten kaynaklanmıştır.

Türkiye'de son yıllarda keçi ürünlerine olan talep giderek artmaktadır. Buna bağlı olarak gerek ülke genelinde gerekse Konya'da süsüncülüğüne göre giderek artan bir ilgi söz konusudur. Bu konuda ilde yatırımlar yeni başlanmış olmakla birlikte hızlı bir ilerleme göstermesi muhtemeldir. Konya ili meralarında geçimsten bu yana yoğun bir şekilde koyunculuk yapılmış ve meralar bilimsiz otlatma nedeniyle seyremlise ve erozyonla birlikte birçok yerde çoraklaşmaya başlamıştır. Bozulan meralarda koyunların otlamadığı dikenimsi ve çalimsi formlarda bitkiler yayılmaya başlamıştır. Oysa bu bitkilerin çoğu keçiler tarafından sorunсуз tüketilebilmektedir. Mera kompozisyonundaki bu değişim zamanla keçi yetistirciliğini daha cazip hale getirebilir.

Konya'da hayvancılığın geliştirilmesi için alınabilecek önlemler ülke genelinde ilginç alanlar olabilecek aynı olmakla birlikte, ilin coğrafik özellikleri farklı ekosistemleri ortaya çıkardığından bazı noktalarda ayrımlar ortaya çıkmaktadır. İlin güneyi ve güneybatısında dağlık kesimler ile kuzeyi ve doğusunu kaplayan ovalık alanlarda farklı tarımsal sistemler hüküm sürmektedir. Bu yapı içerisinde yürütülen hayvancılık faaliyetleri de bir takım farklılıklar arz etmektedir. Bu durumların göz ardı edilmemesi, ilde hayvancılığın geliştirilmesi için aşağıdaki hususların dikkate alınması gerektiği söylenebilir.

1. Türkiye genelinde olduğu gibi, Konya'da da kaliteli kaba yem açığı bulunmaktadır. Ülkemizde toplam işlenen arazilerin % 3'ünde yem bitkisi yetistirciliği yapılırken, hayvancılığın gelişmiş ülkelerde yem bitkisi tarımına ayrılan alanlar ortalama % 25 dolaylarında hatta bazı ülkelerde % 50'ye yaklaşmaktadır. Konya'da bu oran % 3,4 dolayındadır. Tarım arazilerinin optimum kullanımını açısından toplam işlenen arazi varlığının 1/3'ünde yem bitkisi üretimi önerilmektedir. Nadasa bırakılan alanlarda yem bitkisi yetistirciliğinin münavebeye alınmasıyla hem tarla topraklarının iyileştirilmesi hem de kaliteli kaba yem açığının kapatılması sağlanmış olacaktır. Bunun için de yem bitkisi yetistirciliğinin yapılabilecek olan tesislerinin artırılması gerekmektedir. Üzerinde önemle durulması gereken bir diğer husus da hayvancılık işletmelerinde yemleme giderlerinin asgari düzeye indirilmesidir. Hayvancılık

İşletmelerinde hayvan satın alma dışında giderlerin % 70- 90'ını yem giderleri oluşturmaktadır. Bu maliyetin aşağıya çekilmesi daha ucuza alternatif yem hammaddelerinin kullanımı ve yemlemede israfın önlenmesi yanında, hayvanların yemden yararlanma kabiliyetlerini artırıcı uygulamaların geliştirilerek yaygınlaştırılmasına bağlıdır.

2. Koy ve ilcelerdeki mevcut meraların tespit ve tahditlerinin bir an önce tamamlanarak ilgili yerleşim birimine tahsislerinin yapılması, koylerde mera yönetim birliklerinin bir an önce kurulacak asiri ve erken otlatma gibi meraya zarar veren uygulamaların durdurulması ve yazın meraların bir an önce ıslah edilmesi gerekmektedir. Diğer yandan suni mera kurmak isteyen yetistirciler teşvik edilmeli ve ortak mera kullanımı yerine, belirli süreler dahilinde meraların yetistircilere tahsis edilmesi düşünülmelidir. Ortak mera kullanımında münavebeli otlatma sisteminin uygulanması daha zor olduğundan, böyle bir uygulama ile yetistirciler kendi kullandıkları meraları daha iyi koruyabilirler. Orman ıki, kenarı ve üstü alanların kontrollü bir şekilde otlatmaya açılması gerekmektedir. Bu uygulama İspanya, Fransa, İtalya ve Yunanistan gibi ülkelere benimsenmiş olup, otlatma ile orman yangını riski azaltıldığı gibi, uretim alanlarını da geliştirilmiş olmaktadır.

3. Hayvancılığın gelişmiş ülkelerin tümünde ülkemizdeki ile kıyaslanamayacak kadar yüksek düzeyde devlet desteklemesi var olduğu gibi hayvancılık devletin himayesinde gelir. Gelişmiş ülkelere üreticinin eline geçen fiyatlar ile borsa fiyatları arasındaki fark, devlete karşılantmaktadır. Yani üretici her zaman borsada oluşan bu fiyatın üstünde ürününü değerlendirilebilmektedir. Hayvancılığın geliştirilmesi için devletin destekleme edemeleri zorunlu olup, yapılan desteklemelerin çeşitlendirilerek artırılması gerekmektedir. Geçmiş yıllarda Yem Sanayi, Süsüncülüğü Kurumu, Et Balık Kurumu ve Yapağı ve Tiftik Anonim Sirketi gibi hayvancılığa fiyat istikrarını sağlayan kamu itisadi teşebbüsleri kuruluş amaçlarını tam olarak ifa edemediği özelleştirilmiştir. Bu durum ülke hayvancılığında belirsizlikleri beraberinde getirmiş ve hayvancılığımız bu günkü durumuna gerilemiştir. Kamu yararına çalışan bu kurumların boşluğunu dolduracak düzenlemelere ve hayvancılığa yapılan teşviklerin artırılmasına gereksinim vardır.

4. Konya'da gerek büyükbaş ve gerekse küçükbaş hayvan yetistirciliğinde süreklilik olarak nitelikli damızlık hayvana ihtiyaç duyulmaktadır. İşletmelerin damızlık isletme olmaya özendirilmeleri gerekmektedir. Türkiye genelinde de damızlık hayvan temini ciddi bir sorun olup, Konya ili sahip olduğu potansiyeli ile önemli bir damızlık tedarik merkezi olabilir. Bu noktada öncelikli damızlık yetistirci birliklerine üye hayvancılık işletmelerinde verim kayıtlarının tutulması, değerlendirilmesi ve bu verilere dayanarak oluşturulan soy kütüğü sistemlerinin yaygınlaştırılması gerekmektedir. Büyükbaş hayvan yetistirciliğinde soy kütüğü oluşturulması çalışmaları devam etmekte birlikte sistemine daha etkin kullanımı konusunda çalışılmalı ve küçükbaş hayvan yetistirciliğinde de soy kütüğü sistemine geçilmelidir. Hayvancılığa

verim kontrolleri ilave iş gücü, teknik bilgi ve masraf gerektirir. Verim kontrolü yapan ve soy kütüğü sistemine kayıt olan işletmelere ek desteklemeler yapılmalıdır. Suni tohumlama uygulamaları, nitelikli damızlık uretiminin yaygınlaştırılmasında oldukça önemli olup, suni tohumlamaya verilen teşvikler devam ettirilmelidir. Bu çalışmaların yanında hayvanlarda genetik kapasitenin iyileştirilmesi birlikte, çevre faktörlerinin de buna paralel olarak iyileştirilmesi gerektiği unutulmamalıdır.

5. Konya'da birçok ilçe ve beldeede tarımsal kalkınma kooperatiflerinin yanı sıra damızlık hayvan birlikleri, Haykoop ve soy üretici birlikleri mevcuttur. Yani sivil toplum örgütleri olarak eksiklik görülmemekle birlikte, görev dağılımlarında kimi zaman karşılıklılar görülmektedir. Sivil toplum kuruluşlarının görev tanımları daha belirginleştirilmeli ve birbirleriyle koordinasyonları sağlanmalıdır. Fiyatların oluşmasında bu örgütlerin belirleyici rol oynaması gerekmektedir. Hayvancılığın gelişmiş ülkelere hayvansal ürünlerin büyük bir kısmı (%50-%100 arası) kooperatif kanalıyla pazarlanmaktadır. Türkiye'de ise hayvansal ürünlerin pazarlanmasında aracı aktörler etkin rol oynamakta ve kardan asıl payı da bunlar almaktadır.

6. Üyeleri hayvancılık yapan tarımsal kalkınma kooperatiflerinin uygulayacağı damızlık hayvan dağıtımına yönelik projelerde işletmelerde belirli şartlar aranmalı, olanakları ve mevcut kapasiteleri yetersiz işletmeler kapsam dışı tutulmalıdır.

7. Hayvansal uretimin hemen her alanında yaşanan gelişmelerle birlikte işletmeler giderek entansifleşmektedir. Entansif uretim ise her düzeyde eğitimli insan işgücü gereksinimini artırmaktadır. Hayvancılık işletmelerinin kapasiteleri artırtıkça konusunda uzmanlaşmış teknik eleman ihtiyacı da artacaktır. Hayvansal uretimin modernizasyonu ve çağın gereklerine uygun üretim tekniklerinin yaygınlaştırılması için bu uretim dalının her aşamasında uğraşı veren insanlara yönelik gerek kamu ve gerekse sivil toplum kuruluşlarıncı eğitim programları düzenlenmelidir.

8. Konya ili kırsal kentlere doğru göç vermede devam etmektedir. Bu göçün önüne geçmek, koylerde yeni istihdam alanları oluşturmak ve kırsalda yaşayan insanların yaşam kalitelerini iyileştirmek üzere buralara yapılacak yatırımlar teşvik edilmeli, kırsal kalkınma için yerli ve yabancı fonlardan yararlanmak üzere yapılan projelere öncelik tanınmalıdır.

9. Kaliteli ve sağlıklı soy uretimini artırmak için gerekli süsüncü makinaları ve soğutma tankları gibi ekipmanlara verilen teşvikler artarak devam etmeli ve bu konuda köylerde eğitim toplantıları düzenlenmelidir. Küçük kapasiteli işletmelerin modern sağımhane kurmaya ve süsüncü tankı almaya ekonomik güçleri yetmemektedir. Hatta birçok işletmenin seyyar sağım makinesi almaya dahi gücü yoktur. Hayvan barınakları koylerde geleneksel olarak evlere bitişik veya evlerin bodrumlarına inşa edilmektedir. Bu barınaklar hayvanların çevresel ihtiyaçlarını karşılamaktan uzak olduğu gibi, hijyenik uretime de elverişsizdir. Diğer yandan barınaklarla meskenlerin iç içe

ulusu yetistircilerin yaşam kalitesini de düşürmektedir. Bu noktada küçük ve dağınık işletmelerin ortak ahır, ortak sığım ünitesi veya daha büyük modern işletmeler şeklinde toplanarak güçlerini birleştirmesinde (kooperatif, birlik, dernek v.s.) büyük yarar vardır. Aynı zamanda üreticilerin soğutulmuş sütü toptan daha yüksek bir fiyatta değerlendirmeleri mümkün olmaktadır.

10. Konya ili önemli bir kükükbas hayvan üretim merkezi durumundadır. Avrupa Birliği ülkelerinde ise kükükbas hayvanlardan elde edilen üretilen ürünlerin talebi karşılayamamaktadır. AB ülkelerinin özellikle kuzu ve oğlak eti üretiminde kapatalmaz bir açığı vardır. Türkiye bu açığı kapatabilecek potansiyele sahiptir. Hali hazırda AB ülkeleri bu talebi Avustralya ve Yeni Zelanda gibi ülkelerden karşılamaktadır. Bu noktada AB standartlarına uygun üretim yapılmasına yönelik gerekli düzenlemeler yapıldığı takdirde, Türkiye önemli düzeyde bir ihracat gerekebilecektir. Konya'nın bu konuda sahip olduğu potansiyelini değerlendirmek üzere girişimler bulunulması gerekmektedir.

11. Kirsal kesimde hayvancılığa uğraşan ailelerin gelir düzeylerini artırmaya yönelik alternatif gelir getiren aktivitelere önelerle desteklenmelidir. Yerel ürünlerin nitelikleri iyileştirilerek, yetiştiricinin örgütleri bünyesinde bunlara yurt içi ve yurt dışı pazarlar aranması yoluna gidilmelidir. Yapağı, tiftik, kesmir ve keçi kılı gibi hammaddelerin mamul ürünler dönüştürülerek bu yöle daha iyi bir fiyatta satılması mümkündür.

12. Konya ili dağ köyleri organik hayvansal üretime uygun alanlara sahiptir. Zaten buralarda yapılan yetiştiricilik organik üretime çok yakındır. Bir yandan bu alanlarda sertifikalı yetiştiricilik yapılabileceği gibi diğer yandan, yetiştiriciliği yapılan Yerli Kaya sığırları, Tiftik ve Kıl keçileri, Dağlık koranalar gibi yerli ırkların gen kaynağı olarak korunarak, sürdürülebilir yetiştiriciliği devam ettirecek yönde çalışmalara ihtiyaç bulunmaktadır. Kirsal alanda yaşayan insanlar, önceleri kendi ihtiyaçlarını karşılayacak kadar, kümes hayvanı yetiştirme geleneğine sahiptirler, ancak kus gribi nedeniyle ellerindeki hayvanların ıtlaf edilmesi ile bu uğraşı büyük ölçüde azalmıştır. Bu durum köylere yaşayan insanların dengeli beslenmelerinde zaten var olan sorunları artırmıştır. Kirsal kesimde kadın ve çocuk işgücünün değerlendirilmesi, beslenmede hayvansal protein açığını kapatılması ve alternatif gelir getirmesi bakımından kasaplık tavşan yetiştiriciliğinin de geliştirilmesine yönelik çalışmalar yapılmalıdır. AB ülkelerinde tavşan yetiştiriciliği çok gelişmiş olup bazı ülkelerde kişi başına yıllık 5-6 kg dolayında tavşan eti tüketilmektedir.

13. Hayvancılık işletmelerinde çevresel düzenlemeler ülke koşullarında halen öncelikli önemini korumaktadır. Bu işletmelerde gübre yönetimi önemli bir sorundur. Çevre kirlenmeye ve kirlilik kaynağı olmaları yanında yer altı ve yer üstü sularına karışma tehlikesine karşı gübrelerin işletme ortamlarında uzaklaştırılarak gübreliklerde biriktirilmesi ve uygunlaşması tamamlandıktan sonra da bitkisel üretimde kullanılması gerekmektedir. Büyük işletmelerde hayvan gübrelerinden biyogaz üretimine yönelik tesislerin kurulumu ekonomik olmakta ve bu sayede işletmelerin

enerji giderleri önemli düzeyde azalmaktadır. Konya'da özellikle yumurta tavuğu işletmelerinden elde edilen gübreleri, tarımda kullanmak üzere işleyip değerlendirerek gübre üretim ve paketleme tesislerine ihtiyaç vardır. Bu konuda yapılacak fizibilite çalışmaları ile müteebbislere rehberlik edilmelidir.

14. Konya ili coğrafi konumu gereği hayvan hastalıkları bakımından riskli bir bölgededir. Türkiye'de olduğu gibi Konya'da da brusella, tüberküloz vb. salgın hastalıklar ciddi tehdit oluşturmaktadır. Hastalıkların yayılmasını önlemeye yönelik etkin bir sağlık koruma programına ihtiyaç duyulmaktadır. Koruyucu hekimlik uygulamaları konusunda yetiştiricilere eğitimler verilmesi, aşılama programlarına esgüdümü olarak bütün yetiştiricilerin katılımı sağlanmalıdır.

15. Konya ili nüfus ve arazi zenginliğinin yanında hayvancılık faaliyetleri ile doğrudan ilgili birçok kamu kurumu, özel kuruluş ve sivil toplum örgütlerine de sahiptir. Ayrıca köklü bir geçmişi bulunan Selçuk Üniversitesi'ne bağlı Ziraat ve Veteriner Fakültesinin ise olması da çok büyük bir avantajdır. Hayvancılık ile ilgili tüm sektörler ile eğitim ve araştırma kurumları, işbirliği içinde çalışmaları yapacak, hem bölge ve hem de Türkiye hayvancılığına yön verecek araştırmalar ve projeler üretmelidirler.

KAYNAKLAR

- Akman, N. 2009. Türkiye'nin Et Üretimi. www.dsymb.org.tr. Erişim Tarihi: 11.03.2010.
- Akman, N., Erugül, M., Türkoğlu, M. 2001. Cumhuriyetin 100 Yılında Türkiye Hayvancılığı Cumhuriyetin 100 Yılında Tanınım Hedefleri Sempozyumu. Ankara.
- Anonim. 1929. İstatistik Yıllığı. Türkiye Cumhuriyeti Baş Vekalet İstatistik Umum Müdürlüğü Yayını, 306 s., Ankara.
- Anonim. 1930. İstatistik Yıllığı. Türkiye Cumhuriyeti Baş Vekalet İstatistik Umum Müdürlüğü Yayını, 488 s., Ankara.
- Anonim. 1935. İstatistik Yıllığı. Türkiye Cumhuriyeti Baş Vekalet İstatistik Umum Müdürlüğü Yayını, 782 s., Ankara.
- Anonim. 1940. İstatistik Yıllığı (1939-1940). Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık İstatistik Umum Müdürlüğü. Nesriyat No: 159, Cilt No: 11, 691 s., Ankara.
- Anonim. 1945. İstatistik Yıllığı (1942-1945). Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık İstatistik Umum Müdürlüğü. Yayın No: 255, Cilt No: 15, 552 s., Ankara.
- Anonim. 1950. Türkiye İstatistik Yıllığı (1942-1945). Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık İstatistik Genel Müdürlüğü. Yayın No: 328, Cilt No: 18, 480 s., Ankara.
- Anonim. 1953. İstatistik Yıllığı. Türkiye Cumhuriyeti Başvekalet İstatistik Umum Müdürlüğü. Yayın No: 360, Cilt No: 21, 604 s., Ankara.
- Anonim. 1962. İstatistik Yıllığı (1960-1962). Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü. Yayın No: 460, 546 s., Ankara.
- Anonim. 1967. 1968 Konya İli Yıllığı. Konya Valiliği. Güzel Sanatlar Matbaası AS. Ankara.
- Anonim. 1973. 1974 Konya İli Yıllığı. Yeni Kitap Basımevi, Konya Valiliği. Konya.
- Anonim. 1985. Konya Tarım İl Müdürlüğü Briefing Dosyası. Konya.
- Anonim. 1988. 1984 Sonrası Konya Valiliği. Dönmez Ofset. Ankara.
- Anonim. 1995. Konya İlinin Ekonomik Kalkınması. İktisadi Araştırmalar Vakfı, 165 s., İstanbul.
- Anonim. 1998. Ekonomik ve Sosyal Göstergelerle Konya. TC Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü. Yayın No: 2164 DİE Matbaası. Ankara.

- Anonim. 2003. Konya Tarım Master Planı. Konya Tarım İl Müdürlüğü. Konya.
- Anonim. 2004. www.tarim.gov.tr. Bölge ve İl Master Planları. Erişim Tarihi: 15.04.2009.
- Anonim. 2009a. Konya Damızlık Koyun ve Keçi Yetiştiricileri Birliği Kayıtları. Konya.
- Anonim. 2009b. Türkiye İstatistik Yıllığı T.C. Başbakanlık Türkiye İstatistik Kurumu. 526 s., Ankara.
- Anonim. 2009c. Konya Tarımı, Sorunları, Çözümleri ve Üretimi. Yönelik Borsamız Çalışma Raporları. Konya Ticaret Borsası Dergisi. S:34, S:37, 2009.
- Anonim. 2009d. Tarım İl Müdürlüğü Verileri. Konya.
- Anonim. 2010a. www.etbir.org.tr. Et Üreticileri Birliği. Tür ve İrklarına Göre Büyüklük ve Kükükbas Kesilen Hayvan Sayısı ve Et Üretim Miktarları. Erişim Tarihi: 09.02.2010.
- Anonim. 2010b. www.setbir.org.tr. Türkiye Süt, Et, Dağ Sanayicileri ve Üreticileri Birliği. 2005-2009 Yılları Süt Üretimi ve İhracatı Verileri. Erişim Tarihi: 09.02.2010.
- Anonim. 2010c. www.turkiyeyembir.org.tr. Türkiye Yen Sanayicileri Birliği. Karma Yem Fabrikalarının Yıllara Göre Sayıları, Kapasiteleri. Erişim Tarihi: 09.02.2010.
- Anonim. 2010d. www.ligem.gov.tr. Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü, İşletmeler. Erişim Tarihi: 10.02.2010.
- Anonim. 2010e. www.tudkiyeb.com. Türkiye Damızlık Koyun-Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği. Genel Bilgiler. Erişim Tarihi: 13.02.2010.
- Anonim. 2010f. www.dsymb.org.tr. Türkiye Damızlık Sığır Yetiştiricileri Merkez Birliği. Ön Soy Kutluğu. Erişim Tarihi: 09.02.2010.
- Anonim. 2010g. www.bdtate.gov.tr. Bahri Dağdas Uluslararası Tarımsal Araştırma Enstitüsü. Tarihçe. Erişim Tarihi: 08.02.2010.
- Anonim. 2010h. www.tuik.gov.tr. Türkiye İstatistik Kurumu. Hayvansal Üretim İstatistikleri. Erişim Tarihi: 09.02.2010.
- Aral, S. 1995. Konya'nın Hayvancılık Potansiyeli ve İl Kalkınmasında Rolü. Konya İlinin Ekonomik Kalkınması Semineri. S: 59 İktisadi Araştırmalar Vakfı. İstanbul.
- Dağ, B. 2008. Yapağı ve Tiftik Üretimi. Konya Ticaret Borsası Dergisi, Yıl:10, Sayı:27, S:32-41. Konya.
- Karagöz, H. 2009. Türkiye ve Konya'da Hayvancılık Sektörü, Sektörün Sorunları ve Çözüm Önerileri. Yeni İpekyolu Dergisi Konya Ticaret Odası. S:263, Konya.
- Kıymaz, T., Saçlı, Y. 2008. Tarım ve Oda Ürünleri Fiyatlarında Yaşanan Sorunlar ve Genişletilmiş Planlama Teskilatı Müsteşarlığı Yayın No: Dpt: 2767. Ankara.
- Köseoğlu, İ.E., Gürbüz, Ü., Nizamoğlu, M. 2007. Türkiye'de ve Konya'da Süt Sanayinin Durumu, Sorunları ve Çözüm Önerileri. Konya'da Tarım ve Tarımsal Sanayi Sorunlarının Tespiti Sempozyumu. S: 537. Konya.
- Kuyulu, Kaya, C. Y. 2009. Süt Üretiminde Arz Yönetimi. ADSYB Yayınları 2, 202 s., Ankara.
- Mulayım, M., Acar, R., Tetik, A., Çınar, M. 2007. Konya'da Mera Varlığı ve Kullanımı. Konya'da Tarım ve Tarımsal Sanayi Sorunlarının Tespiti Sempozyumu. S: 368. Konya.
- Saçlı, Y. 2007. AB'ye Uyum Sürecinde Hayvancılık Sektörünün Dönüşüm İhtiyacı. Uzmanlık Tezi İktisadi Sektörler ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü. Yayın No: Dpt: 07. Ankara.
- Telli, N., Gürbüz, Ü. 2007. Türkiye'de ve Konya İlinde Yumurta Tavukçuluğu, Sorunları ve Çözüm Önerileri. Konya'da Tarım ve Tarımsal Sanayi Sorunlarının Tespiti Sempozyumu. S: 378. Konya.

ORGANİZE İŞLER BUNLAR!...

Fuar çalışmalarını tıpkı bir puzzle parçalarını birleştirmeye benzer. Her şey yerinde olmalı ki, puzzle tamamlansın.

Parçaları zamanında ve doğru birleştirmek için güçlü bir partnere ihtiyacınız vardır. Damla Ofset, 1.600 metrekaarelik üretim tesisi, 65 kişilik deneyimli kadrosu ve bol alternatifli çözüm önerileri ile promosyon ve baskılı işlerde aradığınız partnerdir.

Damla Ofset'le matbaa ve promosyon işlerinizi kolaylıkla organize edin.

Damla Ofset A.Ş.
Büsan Organize Sanayi Ankara Yolu Girişi 10631 Sokak
No:4 42050 Karatay / Konya
Tel : +90 332 345 00 10 (pbx)
Fax : +90 332 345 39 19
www.damlaofset.com.tr

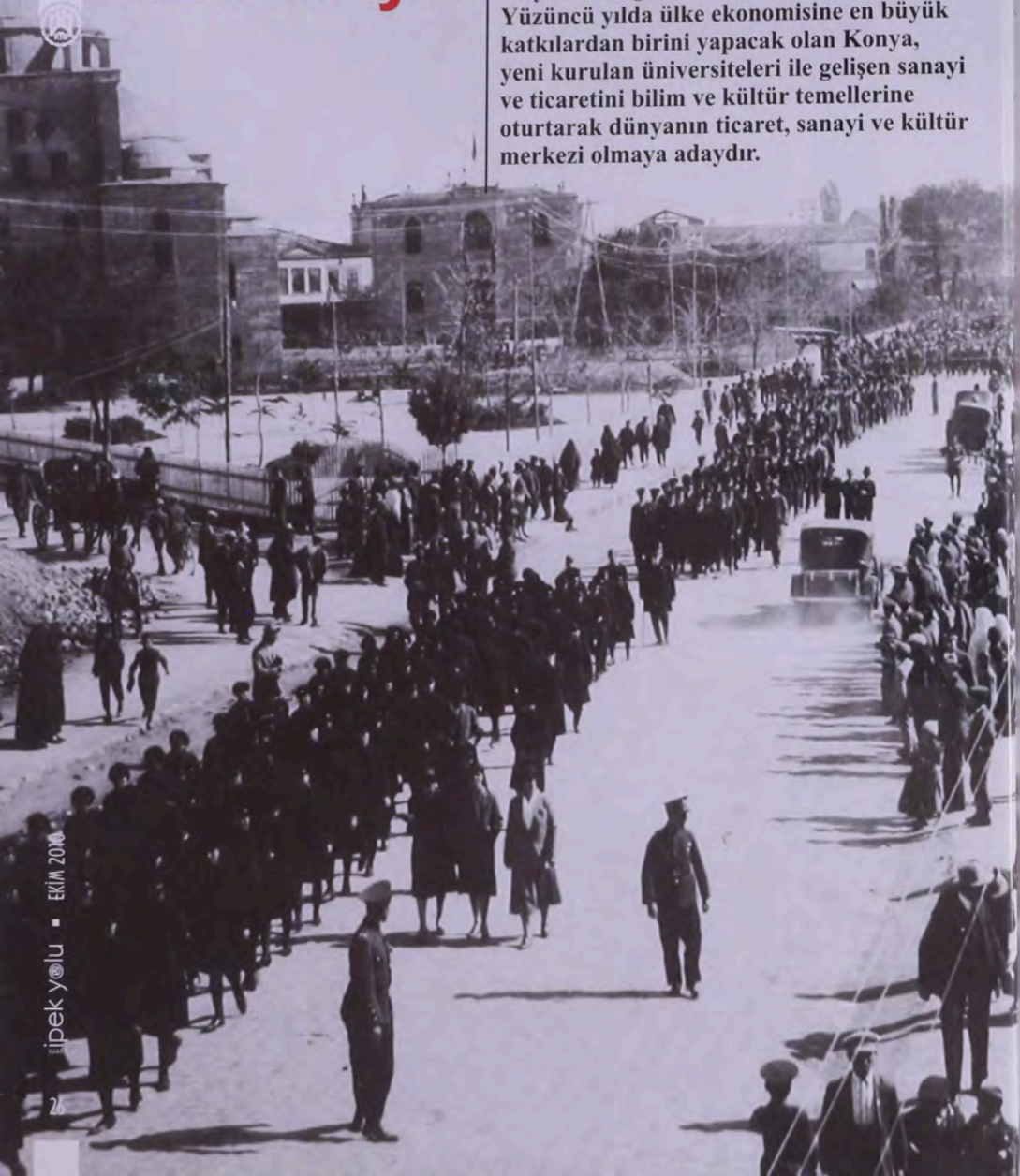
damla ofset
işin matbaası

Konya

Cumhuriyetin yüzüncü yılına

hazırlanıyor

Cumhuriyetin kuruluşunun 87. yıldönümünde Türkiye büyük hedeflere yürümeye devam ediyor. Yüzüncü yılda dünyanın 10 büyük ekonomisi arasına girmek için 500 milyar dolar ihracat, 1 trilyon milli gelir rakamları hedefleniyor. Yüzüncü yılda ülke ekonomisine en büyük katkılardan birini yapacak olan Konya, yeni kurulan üniversiteleri ile gelişen sanayi ve ticaretini bilim ve kültür temellerine oturtturarak dünyanın ticaret, sanayi ve kültür merkezi olmaya adaydır.

Cumhuriyetin ilan edildiği günün şartlarına bakılırsa; yokluk içerisinde geçen bir savaş döneminin ardından asıl savaşın ekonomik alanda verilmesi gerekmektedir. Tarihin her döneminde ticaretin merkezi olan Konya da Anadolu'nun her şehrinde olduğu gibi zorlu savaş şartlarında ekonomik açıdan sıkıntılı günler geçirmiştir. Kurtuluş Savaşı'nda ordunun

CUMHURİYET DÖNEMİNDE KONYAEKONOMİSİ

Konya ekonomisinin, devletin öncülüğünde bir kalkınma arayışının baskın olduğu 1923-50 arası dönemde tarım ve küçük ölçekli imalata dayanan bir ekonomik yapısı vardır. 1950'den 1980'e kadar olan dönemde tarım ve sanayinin bir ivme kazanarak geliştiği görülmektedir. Tarımda artan

sonra 1990'larla birlikte otomotiv, makine ve ayakkabı sanayinde öne çıkması Konya'nın sadece tarıma dayalı bir ekonomi olarak değil sanayiye dayalı bir ekonomi olarak da öne çıktığının tescilli oldu. Aynı zamanda dış ticaretini geliştiren Konya dış pazarlarla bütünleşerek ticari kazançlarını artırmaya başladı.

Devletin sanayi yatırımlarından İstanbul ve Marmara ile İzmir gibi bazı illere oranla daha az yararlanmasına rağmen, Konya'nın özel girişim ve yatırımları sayesinde hatırı sayılır bir ekonomik gelişim göstermesinin en önemli nedeninin, dışa açık modelle beraber ekonomik özgürlük ortamının gelişmesi olduğu öne sürülebilir. Devletçi kalkınma modelinin verimsiz ve artan borç yükü yüzünden sürdürülemez olması da, özel girişime dayalı bir ekonomik modelin önünü açtığı gibi Anadolu'nun ekonomiye katılan en önemli illerden olmayı başardı.

Özellikle 1995 yılından bu yana ekonomik olarak şirket sayısındaki artış ile birlikte Konya daha dinamik ve gelişme açık bir sanayiye sahip olma imkanını yakalamıştır.

KTO-TÜYAP Uluslararası Fuar Alanı
Konya ticaretini dünyaya açıyor.

ihtiyaçlarının büyük kısmı Konya'dan karşılanmış, şehrimiz o yıllarda ordunun en önemli lojistik destek merkezi olmuştur.

Cumhuriyetin ilan edildiği günlerde çok az sayıda sanayi tesisi olan Konya'da Cumhuriyetin ilanı ile birlikte sanayi yeniden atılıma geçmiş ekonomik faaliyetler yeniden canlanmaya başlamıştır. Özel sektörün yatırımlarıyla bir biri ardına işletmeler faaliyete geçmiştir.

mekanizasyon ile üretim artarken, sanayide Şeker, Çimento, Krom, Magnezit ve Seydisehir Alüminyum gibi yatırımlarla sanayileşmenin geliştiği görülmektedir. Özellikle 1970'lerde görülen çok ortaklı bazı girişimler de, özel girişimciliğin gelişimi açısından önemlidir.

1980'den sonra ekonomik kalkınma modeli olarak dışa açık bir modeli seçen Türkiye'de yapılan piyasa reformları sonrasında ekonomide rekabet anlayışı önem kazandı. Bu dönemde Konya'nın özellikle ödenen beri üstün olduğu gıda sanayinden

Konya son yıllarda sanayileşme sürecinde çok önemli mesafeler kat etmiştir. Konya'da gelişmekte olan sanayileşme hareketinin en önemli alanı tek bir sektör üzerine kurulu

olmamasıdır. Değişik sektörlerde faaliyet gösteren sanayi kuruluşları adeta bir mozaik oluşturmakta; bu da üretim açısından çeşitliliği beraberinde getirmektedir.

Ülkemizde birçok il sadece bir veya birkaç sektörde ön plana çıkmakta ve bu durum sektörlerde yaşanacak herhangi bir kriz durumunda bu illerin aynı anda sıkıntıya girmesine neden olmaktadır. Ekonomisi tek bir sektöre bağlı olmayan Konya sanayisinde farklı sektörler motor görevi görmektedir, bu nedenle ilimiz için böyle bir risk söz konusu olmamaktadır.

Konya ticaretine yön verenler
KTO'da buluşuyor.

Konya; tarım, tarım makineleri, tarımsal ürünlere dayalı sanayi ürünleri, imalat sanayi, ayakkabı, makine, otomotiv yan sanayi, gıda, ambalaj sektörlerinde Türkiye'de önemli bir noktadadır. İlimizde tarım üretimine bağlı olarak tarım makineleri ve komple ün fabrikaları, makine yedek parça sektörü ve küçük sanayi oldukça gelişmiştir. Ülkemizin ziraat alet ve makineleri ihracatının % 50'den fazlası ilimizden gerçekleşmektedir.

Konya, otomotiv sektöründe önemli merkezlerden birisi konumundadır. Otomotiv yedek parça konusunda Konya Türkiye'de bir ü-

haline gelmiştir ve her türlü yedek parça yüksek kalitede üretilebilmektedir. Bugün Konya'da otomotiv yan sanayinde faaliyet gösteren yaklaşık 1000 firma bulunmaktadır. Bunlardan 350 tanesi uluslararası rekabet pazarlarında ihracat yapan ve teknolojik olarak ileri Orijinal Parça Üreticisi Firmalara yönelik üretim yapan firmalardır. Konya otomotiv yan sanayisi, ülkemizde imal edilen taşıt araçları için gerekli olan parçaların %80'ini karşılayabilecek düzeye gelmiş bulunmaktadır. Ayrıca Konya otomotiv yan sanayisi Mercedes, Ford gibi dünya devlerinin yanı sıra Almanların Leopard tanklarına bile parça üretmektedir.

Otomotiv yedek parça ağırlıklı olan Konya sanayisi, başta AB olmak üzere Güney Amerika, Afrika, Ortadoğu ve Türki Cumhuriyetlere önemli oranda ihracat yapmaktadır. Konya'nın limanlara uzak olduğu için kamyon, iş makineleri, otobüs, tramvay gibi alternatif ulaşım araçları üretiminde desteklenmelidir. Çünkü, Konya sahip olduğu potansiyel ile bir çok uluşım aracını üretebilecek seviyededir.

İlimiz ihracat yapısı içinde makine alet ve parçaları ile motorlu kara taşıt aksamı kalemleri önemli bir potansiyelle sahiptir.

Konya Türkiye'nin tahıl ambarı olmasının doğal bir sonucu olarak gıda sektöründe oldukça gelişmiş ve ülke çapında yayılmış markaları bünyesinde barındırmaktadır. Konya, Türkiye'nin tahıl üretiminde önemli bir paya sahiptir. Toplam 2,6 milyon hektarlık tarıma elverişli arazisi bulunmaktadır.

Konya'da tarım ürünleri üretiminde ilk başta buğday gelmektedir. Türkiye'de en fazla un fabrikası Konya'da bulunmaktadır. Türkiye'nin seker üretiminin %25'i Konya'daki dört ayrı seker fabrikasından karşılanmakta,

ülkemin toplam tuz üretiminin %65'i de yine ilimizde gerçekleştirilmektedir. Tahıllarda Türkiye üretiminin yaklaşık %10'luk kısmı Konya'da gerçekleştirilmektedir.

Konya'mız ayakkabı üretim ve pazarlamasında Türkiye'de ilk üç içerisinde yer alarak, ülkemizin ayakkabı üretiminin yaklaşık yüzde 30'unu karşılamaktadır.

Bugün Konya 1,5 milyar dolarlık ihracat rakamlarını yakalayan, dünyada 160 ülkeyle ticaret bağı kuran bir şehir haline geldi. KTO - TÜYAP Uluslararası Fuar Alanı ve KTO Karatay Üniversitesi ile Konya cumhuriyetin yüzüncü yılında dünyanın ticaret, sanayi ve kültür merkezi olmaya adaydır.

Düzenli bir şehirleşme ve sanayi altyapısına sahip olan Konya ana ulaşım arterleri üzerinde yer alan transit ticaret merkezidir. Düz arazi varlığı, büyük fabrikalar ve farklı sektörlerden yatırımlar açısından diğer çok avantaj sağlamaktadır. KOBİ'lerin Konya sanayisinin ağırlığını oluşturmaya piyasaya esneklik ve hareket kabiliyeti kazandırılması açısından ciddi bir avantajdır. Konya sahip olduğu bu avantajlarla yurt içinde ve yurt dışından yatırım için en uygun şehirdir.

ÜNİVERSİTELER SEHRİNE DOĞRU

Eski adıyla Konya Ticaret ve Sanayi Odası 1924-1925 yılında ticaret bilgileri vermek, her türlü banka ticari işlemleri öğretmek amacıyla 30 öğrenciyle bir Ticaret Mektebi açmıştır. Eğitim süresi 3 yıl olan bu mektebin merkezi Konya olmakla birlikte, Afyon-İsparta'dan Niğde'ye kadar geniş bir alana hitap etmiştir. 1927 yılında Milli Eğitime devredileceği gerekçesiyle bu mektep kapatılmıştır. Bu mektebin kapatılmasından 16 yıl sonra Konya Ticaret Lisesi açılmıştır. Ardından

Konyalı işadamları dünyada 165 ülke ile ticaret ağı kuruyor

Anadolu Ticaret Meslek Lisesi açılmıştır. Ticaret Odası'nın Ticaret Bakanlığı ile birlikte 1927 yılında açmayı tasarladığı Yüksek Ticaret Okulu yerine, Selçuk Üniversitesi bünyesinde 1987-1988 öğretim yılında iktisadi ve idari bilimler fakültesi açılmıştır. 1962'de Konya, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı olarak açılan Selçuk Eğitim Enstitüsü ve Yüksek İslam Enstitüsü ile üniversiteye sahip olma yolunda ilk ciddi adımını atmıştır. Bu ilk adımın güçlendirilerek geliştirilmesi için 1968 yılında Konya'da Üniversiteyi Kurma ve Yaşatma Derneği kurulmuştur. Gösterilen bu çabaların ilk sonucu olarak Mühendislik-Mimarlık Yüksekokulu açılmıştır. Bu yüksekokul 5 Temmuz 1971 tarih ve 1418 sayılı kanunun 9. maddesine istinaden Konya Devlet Mimarlık Mühendislik Akademisi unvanını almıştır. Asıl üniversiteye geçiş dönemi ise 1975 yılında gerçekleşmiştir. 11 Nisan 1975 tarihinde yürürlüğe giren 1873 sayılı kanunla birlikte dört üniversitenin kurulması öngörülmüş ve Selçuk Üniversitesi de bu kanuna istinaden kurulmuştur. 1976-1977 eğitim-öğretim yılında Fen Fakültesi ve Edebiyat Fakültesi olmak üzere iki fakülte, 7 bölüm, 327 öğrenci ve 2 kadrolu öğretim üyesi ile faaliyete geçen Selçuk Üniversitesi bugün, 85 bini bulan öğrenci sayısı ile ülkemiz üniversiteleri arasında ilk sıralarda yer almaktadır.

Konya; nüfusu, coğrafi konumu, büyüyen ekonomisi ve sosyal özellikleri ile çok daha fazla üniversiteyi bünyesinde barındıracak potansiyele sahiptir. Bu noktadan hareketle 2005 yılında Konya Ticaret Odası öncülüğünde Konya'ya yeni üniversiteler kazandırma girişimleri başlamıştır. Konya'ya yeni üniversiteler kazandırmakta temel amaç üniversite çatısı altında; üretimden mesleki eğitime,

teknolojiden dış ticaret konularına kadar bir çok alanda çalışma yapmanın verdiği imkanı, şehrimizin ekonomik potansiyeliyle birleştirmektedir. Konya, cumhuriyetin yüzüncü yılında üniversiteler şehri olmaya adaydır. 2010 yılı itibarıyla eğitime başlayan KTO Karatay Üniversitesi ve Mevlana Üniversitesi'ni yeni kurulacak Konya Üniversitesi takip edecektir.

Cumhuriyetin yüzüncü yılında Konya'nın bilim merkezi olması hedefini gerçekleştirmek için mevcut üniversitelere ek olarak bir teknik ve bir de tarım üniversitesi kurulması gerekmektedir. Dünyanın yeni ekonomik anlayışında teknoloji üretimi ön plana çıkmıştır. Gelişen sanayi ileri derecede teknolojiyi üretecek yatırımlarla desteklenmek mecburiyetindedir. Bu açıdan sanayimizin dünya ile rekabetinde uzun vadeli hedeflerine gerçekleştirilecek teknik üniversitenin Konya'ya kurulması için çalışmalar gerçekleştirilmektedir.

Tarım sektörü ilimizin önemli sektörleri arasındadır. Şehrimizin tarım alanında bir ihtisas şehri haline getirilmesi amacıyla ilimize bir tarım üniversitesinin kurulması gerekmektedir. Bu üniversitede tarım ekonomisi, tohumculuk, genetik bilimler, tarım işletmesi gibi tüm tarım açılımları verilmesiyle bu alanda uzmanlaşma sağlanmalıdır.

Sonuç olarak; şehrimizin 87 yılda aldığı mesafeye rağmen, geçmiş dönemlerde yaşanan sıkıntılı günleri unutmamaya daha çok çalışmalıyız. Tarihimizden aldığımız dersler bizlere gelecekte de ışık tutmalıdır. Çalışan, üreten bir Konya cumhuriyetin yüzüncü yılında ülke hedeflerine en büyük katkıyı yapacak enerjiye sahiptir.

29 Ekim Cumhuriyet Bayramı vesilesiyle, başta Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere Cumhuriyet'i bizlere armağan eden tüm şehit ve gazilerimizi rahmet ve minnetle anıyor, Cumhuriyet Bayramı'nı kutluyoruz.

KTO - Karatay Üniversitesi
Konya'nın dünyaya açılan
penceresi olacak

Merkez Bankası bağımsızlığı sorunu

Enflasyon ve ekonomik istikrar üzerine
Türkiye uygulaması (1980-2004)

Dr. Bilge AFŞAR

KTO Etüd-Araştırma Servisi Müdürü

Merkez bankasının fiyat istikrarını sağlama görevini ve amacını yerine getirirken siyasi otoriteye bağlı olmasını ifade eden merkez bankası bağımsızlığı anlayışı son yıllarda ülkemizde ve dünyada daha çok irdelenmeye başlanmış ve günümüzde siyasi iktidarlardan ve hükümetten bağımsız merkez bankacılığı fikri giderek önem kazanmıştır.

Merkez bankası bağımsızlığı kavramı; para ve banka sisteminin işleyiş ve denetimi sırasında ortaya çıkmış, dünya üzerindeki her ülkenin sosyal, politik ve ekonomik yapılarına göre uygulama aşamasında farklılık göstermiştir. Gerek gelişmiş gerekse gelişmekte olan birçok ülkede merkez bankalarında daha fazla bağımsızlık sağlamak için reformlar gerçekleştirildiği görülmektedir. Paranın yönetiminde sorumsuzca davranabilen hükümetlerin etkisinde olmayan merkez bankalarının, kendi paralarının değerinin korunmasında ve asıl amacı olan fiyat istikrarının sağlanmasında başarı oranlarının daha yüksek olduğu gözlenmektedir.

Merkez bankası bağımsızlığı; ekonomik istikrarın sağlanmasının büyümenin önemli koşullarından birisi olması nedeniyle, istikrar politikalarının başarılı olması açısından da önem ifade etmektedir. Fakat merkez bankasının bağımsız olması, siyasi otorite ile görüş alışverişisi olmayacağı anlamına gelmemelidir.

Nitekim; bir çok gelişmiş ülkelerin merkez bankaları para politikasının hazırlanmasında hükümete danışmanlık yapmakta ve fikir beyan etmektedir.

Hükümet ile merkez bankasının karşılıklı ilişkisinde esas olan; bu iki otoritenin uyum içinde çalışıyor olmasıdır. Hükümet ile merkez bankası ilişkisinde önemli olan diğer bir nokta; para arzının kontrolüne ilişkin yetki paylaşımının nasıl olması gerektiğidir. Merkez bankası özerk bir şekilde fiyat istikrarı hedefine ulaşmaya çalışırken hükümetin belirlediği ekonomik politikalarla da ters düşmemeye çalışmalıdır.

Bağımsız bir merkez bankasının her zaman doğru ve etkili sonuçlara ulaşacağını düşünmek, her ekonomi için geçerli olmayabileceği göz önünde bulundurulmakla birlikte siyasi otoriteden bağımsız bir merkez bankasının politik belirsizliklerden kaynaklanan iktisadi sorunları en aza

indirmekte daha başarılı olduğunu da unutmamak gerekir.

Bağımsızlık konusunda dünyadaki en başarılı örnek Alman Merkez Bankası Bundesbank'tir. Bundesbank'ın bu özelliği Almanya'nın ekonomik kalkınmadaki başarısı ve düşük enflasyon seviyesini kendini açıkça ortaya koymaktadır.

Ülkemizde ise 2001 yılında TCMB Kanunu'nda değişiklik yapılarak 1211 Sayılı kanun ile daha bağımsız merkez bankası oluşturulmaya çalışılmıştır. Gerçek olarak da değişen ekonomik koşullarımız, düşük enflasyon isteği ve yüksek ekonomik kalkınma ihtiyacı ortaya sunulmuştur.

1980'li yıllardan beri ülkemizde ve dünyada merkez bankasının siyasi otoritenin nüfuzundan bağımsız olması yönündeki çalışmalar daha yoğun bir biçimde devam etmektedir. Bunun nedeni kurulduğu ilk yıllarda hükümetlerin isteğini yapmakla görevli olan merkez bankalarının zamanla para politikası uygulamasından sorumlu tutulmaya başlanmış olmasıdır.

Merkez bankası bağımsızlığı sorunu; para politikasını yürütmede hükümetin etkisinden uzak ve herhangi başka bir düzenleyici kuruma ihtiyaç olup olmadığı açısından tartışılmaktadır ve ülkeden ülkeye farklılık arz etmektedir.

Bundesbank örneğinde de görüldüğü gibi siyasi iktidardan bağımsız olan bir merkez bankası ekonomik istikrarı sağlamada daha başarılı olduğu gibi enflasyonla mücadelede daha etkili olduğu açıkça görülmektedir. Fakat ekonomik

istikrarı sağlamada merkez bankası bağımsızlığının tek başına yeterli olmadığı özellikle az gelişmiş ülkelerde daha çok hissedilmektedir. Bu konuda önemli olan hükümetin ekonomi politikaları ile merkez bankasının para politikalarının uyum içinde olması ve ülkenin ekonomik istikrarını sağlama yönünde hareket etmesidir. Bu yönde en önemli adım; para politikasını bağımsız bir merkez bankasına devretmek ve diğer destekleyici kurumsal, politik düzenlemeleri gerçekleştirmektir.

Gelişmiş ekonomiye sahip ülkelere para politikaları çoğunlukla

hükümet etkisinden uzak bir şekilde yürütülmektedir. Az gelişmiş ya da gelişmekte olan ülkelere ise merkez bankaları ve uygulamaya çalıştıkları para politikaları politik etkiye maruz kalmaktadırlar. Gelişmekte olan ülkeler kanunlarında yasal bağımsızlığı merkez bankalarına sağlamakta fakat bu tür ülkelerde bağımsızlık kağıt üzerinde kalmaktadır. Bu yüzden merkez bankası bağımsızlık derecesi ile ülkenin ekonomik ve siyasal gelişmişlik düzeyi arasında pozitif ilişki söz konusudur. Gerçekleştirilen araştırma ve çalışmalar da gelişmişlik düzeyi yüksek olan ülkelerin merkez bankalarının bağımsızlık derecesinin de yüksek olduğunu göstermiştir.

TCMB de diğer gelişmekte olan ülkelerin merkez bankaları gibi zaman zaman kalkınma bankası olarak faaliyet göstermiş ve kamu açıklarının finansmanında kaynak olarak kullanılmıştır. Bu görevleri üstlenen TCMB' nin hükümetten tamamen bağımsız olmasını düşünmek oldukça güçtür.

Yine de 1211 sayılı yasa bankayı, siyasi otoritenin nüfuz ve baskısından korumaya yönelik hükümleri bünyesinde barındırmaktadır. Ülkemizdeki merkez bankası yasaları tam bağımsızlık kriterleri içerse bile

siyasi iktidarlar sahip oldukları gayri resmi veya resmi kanallar aracılığı ile merkez bankası bağımsızlığını olumsuz yönde etkileyebilmektedirler. Bu etkinin nedeni ise hükümetlerin merkez bankasını emisyon kurumu gibi görmeleridir. Kısa vadeli çıkartlar için ekonomik dengelerin alt üst edilmesi sonucu bozulan dengeler topluma fatura edilebilmektedir.

Sonuç olarak merkez bankası bağımsızlığı ekonomik istikrar için gerekli ama tek başına yeterli değildir. Fakat merkez bankası bağımsızlığını güçlendirecek düzenlemeler yapılmaya devam edilmesi TCMB' nin temel görevi olan fiyat istikrarı hedefine ulaşılmasını ve bu hedefin sürekliliğini daha da kolaylaştıracaktır. Ülkemizin ekonomik ve politik gelişmesinin daha da ilerlemesinin katkısı da unutulmamalıdır.

Bu çalışma Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü tarafından 2005 yılında yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Burçin Cöbi, "Merkez Bankasının Bağımsızlığı", www.elyadal.org, (07.08.2004)

Üniversitemize yatırım yapın kazanın

*ÜNİVERSİTE SANAYİ İŞBİRLİĞİNİN GERÇEK ADRESİ
TÜRKİYE'NİN EN GÜVENLİ İLİNDE, GÜVENLİ VE NEZİH BİR ORTAM*

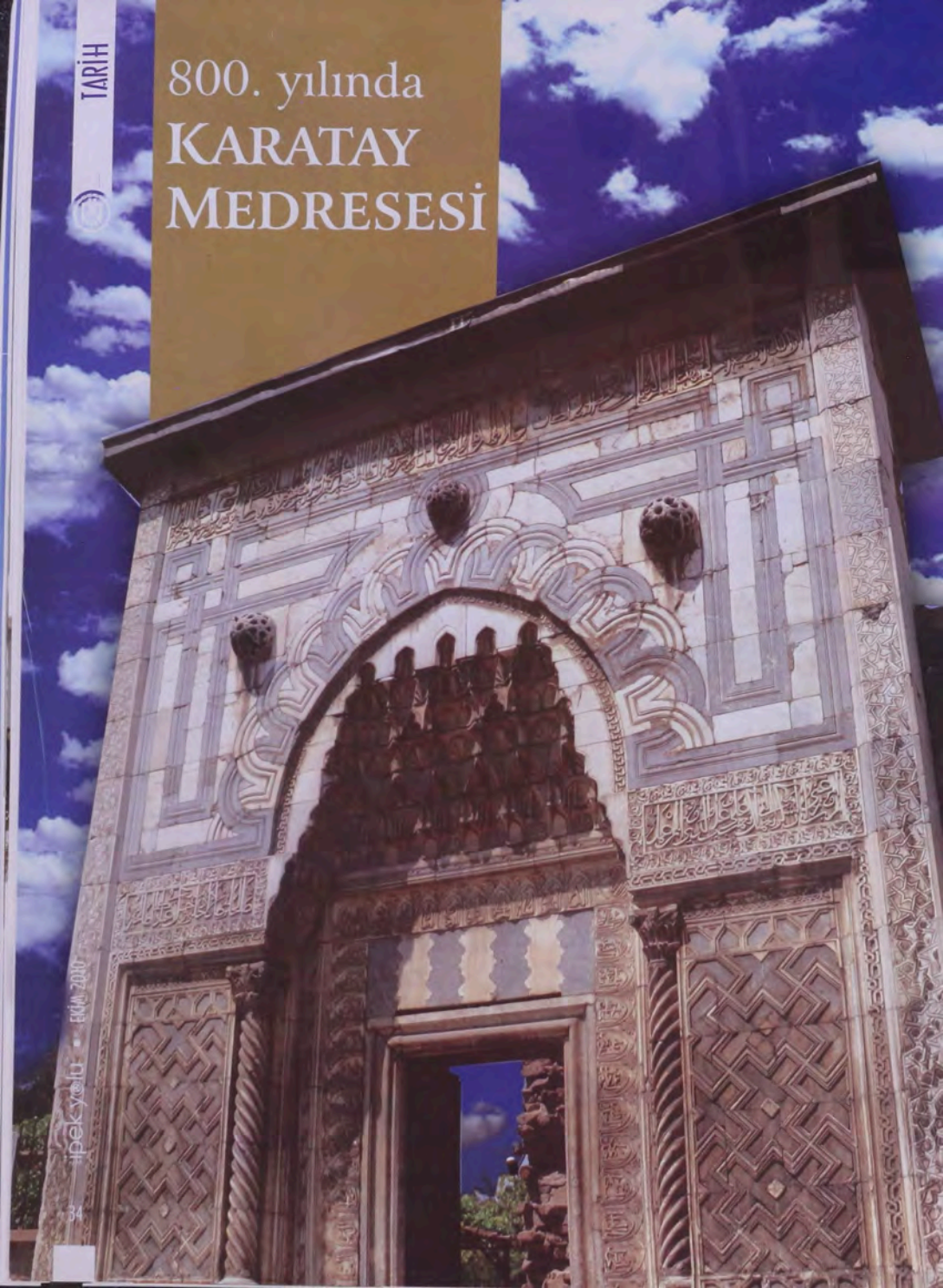

KTO KARATAY ÜNİVERSİTESİ

lider, yenilikçi, girişimci

800. yılında KARATAY MEDRESESİ

Karatay Medresesi,
Anadolu Selçuklu Devleti
büyüklerinden Celaleddin
Karatay tarafından inşaa
ettirilmiştir. Medresenin
yapım tarihi olarak
kitabesinden hareketle
1251 yılı yazılır. Anadolu
Türk tarihinin en eski
medresesi KTO Karatay
Üniversitesi adıyla
yeniden hayat buluyor.

MİMARISI VE MÜŞTEMİLATI

Karatay Medresesi merkezi kubbeli bir medresedir. Obürlerindeki açık avlu Karatay da tam kare olmuştur. Kapısı kubbeli mekana açılan odalarıyla (hücre) dört yönde kapalı alanı genişletilmiştir.

Medresenin taç kapısı (Portal) taş ve renkli mermerin kaynaşıp sıcak deruni manalar aldığı üç boyutlu bir medeniyet panosu gibidir. Konyalı'nın "Şiirleşen Taş" dediği bu kapı "Türk yapı ananesine uyularak" doğuya açılmıştır. Yalnız doğu cephesinin merkezinde değil güney köşesindedir. Taç kapı orijinal şeklini iyi muhafaza etmiş Anadolu Selçuklu mimarisinin n güzel örneklerinden birisidir. Kapıyı çerçeveler içindeki kısa metinli hadis ve güzel sözler süsler. Daha medrese kapısından içeri girmeden İslam inancını ve üstün ahlaki anlatmayı hedefleyen bu sözlerin çevrelediği kapı mermer bir kemerle bezenmiştir. Gök ve beyaz mermerin geometrik şekillerle oluşturduğu süsleme göz alıcıdır.

Konya'nın "en müzeyyen abidelerinden biri" kabul edilen kapının üstünde kitabe yer almaktadır. Kitabe kapı girişini çevreleyen sözleri tamamlar mahiyettedir kapıya deruni bir anlayışla

bakan Naim Hazım "Mermerde canlanan hayat" demıştır.

Taç kapından sonra geçilen giriş holünün üst kapısı ile duvarı bugün yoktur. Aslı kubbeli olan giriş holünden merkezi hole (Sahn) geçilir. 12,10x12,10 metre ölçüsündeki kubbeli mekânın ortasında bir kenarı 3,70 m olan are bir havuz vardır. Havuzun üstüne gelen kubbe merkezide deliktir. Aslında açık alan bu "Tepe penceresi"nden hava ışık ve havuza yağmur yağması sağlanırdı.

Merkez i hol ile eyvanın mozaik çini kaplaması portalden daha güzeldir. Kubbeli altı Selçuklu çini örneklerinin en zengini ile kaplanmıştır. Siyah, patlıcan moru ve firuze renkli çinilerle hareketlenen mekan "Gök kubbeyi" andırmaktadır. "Kubbeyi ve duvarları kaplayan çini mozaik süslemeler mimari ile tam bir ahenk halinde mekân etkisini artırmaktadır. Ağırlığını kaybetmiş ve yükselmiş olan kubbe büyük bir eyvanla iyice kaynaşarak öyle bir mekân birliği meydana getirmiştir ki bu sonra büyük Osmanlı Camileri mimarisine bir hazırlık olmuştur. Yelpaze biçiminde açılan köşeler üzerinde oturan kubbenin firuze ve lacivert mozaik çinilerle iri geometrik yıldızları adeta gökyüzüne aksettirmektedir."

Kapalı bir yerde "devamlı öğrenim için bundan iç açıcı bir yer bulmak güçtür" Üstelik süsleme mimarisi boğmamıştır. Bu kadar zengin görünüşe rağmen mimarinin süsleme ile olan dengesinde aksama yoktur kubbe içinde dört tarafta ma'kûli hattı ile yazılmış örnekler bulunmaktadır.

"Pek kuvvetli bir simetrisinin hakim" olduğu eserin kubbeli avlusunun (merkezi hol) sağ ve solunda talebe hücreleri batısında ise eyvan vardır. Eyvanın iki yanında kubbeli birer oda bulunmaktadır. Bunlardan sağdaki bugün yıkık; solda Celaleddin Karatay'ın türbesi (İçinde sandukası bulunan) olan ise sağlamdır.

Bu yıkık kubbeli salon kışık dershane olarak düşünülmektedir yerden iki basamak yükseklikteki ana eyvanın ise yazlık dershane ve gerektiğinde mescit

...Bir de kendinize
medya'dan bakın!

Medya evreninde
kaybolmayın...
Basın, TV, Radyo ve
Portal takibi için
lütfen bizi arayın!

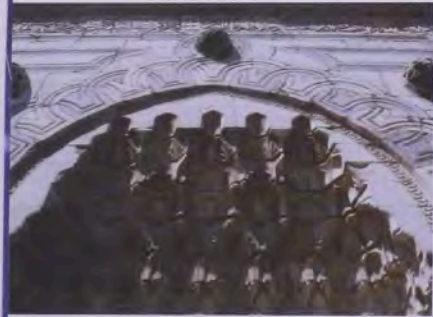
interpress®
medya takip merkezi 1940

Merkez: Eski Büyükdere Cad. No:51 Kat:4 A Katmanı / Beşiktaş / İstanbul / Tel: 0212 329 27 33 Faks: 0212 324 58 50
Bühe: Zeynep Cad. No:19A.2 Beşik / Beşik / İstanbul / Tel: 0212 286 10 10 Fax: 0212 286 08 96
www.interpress.com e-mail: info@interpress.com

olarak kullanıldığını belirtmeye gerek yoktur.

(1325H. Konya Vilayeti Salnamesinde bahsedilen "Büyük derşanesi" burası olmalıdır Aynı salnamede bahsedilen "türbe", "Bir cami" ve "büyük bir derşaneden" ikisinin yeri bellidir. Fakat camii neresidir? Merkez Emlak esas defterinde de "Medrese ma'mescid" ifadesinin kullanılması medreseden ayrı veya hemen bitişiğinde bir mesicdin bulunduğunu düşündürmektedir. Kuran medrese binasının kuzeydoğu köşesindeki "hacim" in "Ya birbirine geçme iki hücre ya kütüphane veya aşhane" olabileceğini yazmaktadır. Burasının ona göre mesicid olmaması lazımdır. Çünkü kapısı ters taraftadır. Üstelik vakfiyesinde de mesicinden bahsedilmemektedir halbuki vakif kayıtlarında "Karatay-ı Kebir" mesicidinde imamet yapmak üzere atanmış görevliler vardır. Üstelik 16. yy'da mesicidin imamlığı, müderris meşrutur. mesela, hafız Yusuf oğlu Ahmet efendi, 9 safer 1289 -1872 M tarihinde mesicid olduğu yazmaktadır. Ahmet efendinin vefatı üzerine ise oğlu Abdullah efendi "İrade-i Aliyye" ile 2 safer 1307 -1889 'da atanmıştır.

Şu hale göre medresenin bir mesicidi ve imanı vardır. Konya, dersanesini aynı zamanda mesicid olduğunu yazmaktadır. 633 M.X.7.80 M ebatlarında olan bu mekânın "önü eskiden bağdadı ile bölünmüş ve bir oda"

haline getirilmiştir. Dersane ve mesicidin "Çini mihrabının vaktiyle asılmış, yerine ise "pek adi bir mihrabın" yapılmış bulunması burasının önceden berdir namaz kılınan yer olarak değerlendirildiğini göstermektedir.

Tabeta Odaları

Merkezi avluya açılan dört kapının varlığı, yanlarda dörder hücrenin bulunduğu düşüncesini uyandırmaktadır. Aslında biri dolap nişi olmak üzere yanlarda üçer, doğusunda ise diğerlerinden daha derin iki hücre vardır. Şu hale göre kuran sekiz talebe hücrelerinin bulunduğu yazmaktadır. Uğur ve Koman ise, 12 hücrenin bulunduğunu; bu hücrelerden doğudaki birinin kapısının diğerlerine içine açılmakta olduğunu naklederler.

Karatay medresesini talebe hücreleri, son zamanlara kadar gelememiştir. Eski öğrenci odaları yıkıldığı için yerlerine kerpiçten hücreler yapılmıştır. 1923'e gelindiğinde bu hücreler vardır.

Medresenin misafirleri ağırlayacak bir misafirhanesinin bulunduğu bililmektedir.

Fakat bu kısım günümüze kadar gelmemiştir.

Karatay medresesi, mimarı üslubu ile kendisinden astral sonra gelip eser vermek isteyen mimarlarımızı etkilemiştir.

Karatay Medresesi'ne ilgi sadece yerli sanatkarlardan gelmemektedir. Selçuklular, Türk-İslam medeniyeti ile ilgilenen herkes gibi, Konya'ya da tanınak isteyen her yabancı içinde bu tarihi abide ilgi merkezi olmuştur. Buradan bir heyette 1914 Nisan'ında gelen Fransız araştırmacılarıdır. 1914 yılında Fransız araştırmacılarla ilgili haberdere anlaşıldığına göre yabancılar, medresenin mimarisini de ilgilensinlerdir. Fakat, eğitim öğretimi hakkında herhangi bir şey yazılmamıştır. Buradan, medresenin faal olmadığı yolunda bir intiba doğmaktadır.

VAKFIYESİ

Büyük Karatay Medresesi'nin vakfiyesi, medresenin yapılımasından sonra tanzim edilmiştir. Konya'lı, medrese vakfiyesinin tomar halinde son mütevellî rahmi efendinin oğlu Namdar Rahmi Karatay'ın olarak okuyup incelemiştir. Bu konuda Osman Turan'ında önemli bir çalışması olmuştur.

Karatay medresesi ile ilgili iki ayrı Arapça vakfiye bulunmaktadır. Birincisi 651 H. 1253 M. ikincisi ise 652 H. 1254 M tarihlidir. Medresenin işleyişi ile ilgili bilgiler birincidedir. İkincisi, eseri desteklemek üzere vakfedilen yerleri göstermektedir.

1253 tarihli Arapça vakfiyeye göre Abdullah oğlu Karatay (Karadayı), kardeşi emir Kemaleddin'in medresesi karşısında bir medrese yaptırmıştır. "Medresenin binası yüksek, avlusu bol, mekanı gayet hoş, bakanlara süzür bahşeden bir yakarı vardır. Her türlü güzellik ve kemalata sahiptir."

Bu vakfiyede, medresenin gelir kaynaklarını dökümü yapılmıştır. Devriyeye bağlı Haren (Harran) kalıyesi, Konya dışında çarşınır caddesinde emlak, Konya'da buğday pazarı yakınında han ve üç dükkan, medresenin kendi yakınında 5 adet dükkân ve hücrelerin tamamı ; iki köy, tüm arazısı, dağları, mahmur ve harap yerleri ile birlikte, bostanları, nehirleri, ağaçları, bağları, harman yerleri ve yolları dahil vakiftir.

Buralardan toplanacak vakif gelirlerinin nasıl kullanılacağı da belirtilmiştir. Öncelikle vakfın taminine, imar ve ıslahına, ücretlerin verilmesine harcanacaktır. Geri kalan medresenin taminine giderlerine üç mübarek gecede (regaip, Nisf-i Şaban, Kadir) yanacak

mumlara sarf edilecektir. Bunan sonra artan gelir 10 bölüm ayrılacak; bir sehmî (bölümü) aynı zamanda imam olan Hanefi müderrise verilecek, bir sehmî mütevelliyeye, yarım sehmî yine Hanefi mezhebinden olan mübe, yarım sehmî vakfın (Celaleddin Karatay) kardeşinin evladından olan Ferrâş bevvaba sarf olacaktır. Geriye kalan bölüm ise, gece gündüz ilim öğrenmek için meşgul olan, dört meshebden talebeye (fuhaka ve müderris ile mütevellimin uygun gördüğü 9 sarf olunacaktır.)

Harcamada öncelikle sıra dikkat çekicidir. İlk önce gelir kaynağı, sonra medrese, ardından görevlileri daha sonrada öğrenciler düşünülmüştür. Gerçekte gelir kaynağı yani vakif eserler, ortadan kalktığı zaman diğerlerini maddi yönden ayakta tutmakta mümkün olmayacaktır.

Vakfiye, haftalık çalışma takvimi de düşünülerek ortaya konmuştur. Buna göre ders, haftanın 5 gününde görülecektir. Pazartesi, perşembe günleri derslere başlamadan önce Kur'an okunacak, sonra müderris derse başlayacaktır. Kur'an okuyana yakın kardeşi evladından olacaktır.

Vakfiyede müderris seçimine özel önem verilmiştir. Müderris, özellikle Hanefi mezhebenden olacaktır. Yalnız bu yetmemektedir. Şerri ilimler, hadis, tefsir, usul ve fûrua ve hilafiyata (münazara) alim olmak mecburiyetindedir.

Mütevellî ise, öncelikle kadar vakiftir. Sonra kardeşi Abdullah, oğlu Sungur tevlivete bakaacaktır. Oda vefat ederse diğer kardeşi Kamelettin Ramtaş (Rumtaş) ve Emir Seyfettin'in (Sungur) evladı mütevellî olacaktır ve erkek evladın salih olan nesilden nesile bu görevi yapmaya devam edecektir.

Belki vakfiyenin en dikkatli uygulanma hükmü de bu olmuştur. Zira medreselerin vakıflardan özel idareye geçire, satıldığı döneme kadar yeri asır tevliveti işi, Celaleddin Karatay'ın kardeşi gocuklarını elinde kalmıştır. Böylece aile bağı korunduğu gibi aileden gelenlere vakif desteği sağlanarak sahip çikilmiştir, aynı şekilde vakif eserde korunmuştur.

Peki medrese harap olur, vakif gelire tamire yetmesi ise bu halde olacaktır? Vakif bunu da düşünmüştür. Ne yalıda, masraflar artanın tamamı Antalya'daki vakif eseri Darü'l Süleha'nın işlerine sarf edilecektir. Buradan, Karatay'ın Antalya'daki eserine özel önem atfettiği anlaşılmaktadır.

Vakfiyede, bütün masraflar düşüldükten

sonra artan gelirin tamamının nerede olursa olsun isam fukara ve muhtaçlarına sarf olunması istenmiştir. Vakfeyinin yaptırım gücü, değerleme olduğu gibi burada da bedduardır. Celaleddin Karatay, koyduğu şartları değiştirilene Allah'ın, meleklerin, bütün insanların lanet etmesini; gazap ve cehennemini ona hazırlanmasını istemiştir.

Celaleddin Karatay'ın, Karatay Medresesi ile ilgili ikinci vakfiyesi ise vakfa yenilerinin eklemesi konusundadır. buna göre dört köy ve bir arazi her şeyiyle birlikte (Dağları, tepeleri, düzlükleri, katı yumuşak yerleri; mamur, mamur olmayan kısımları, suları, ağaçları, nehirleri, pınarları, meslekleri, ahırları, harman yerleri, adı verilen ve verilmeyen yerleri) vakfedilmiştir. Vakıf şartları ise önceki gibidir.

MÜDERRİSLERİ/EĞİTİM – ÖĞRETİM

Anadolu Selçukluları devrini önde gelen bir eğitim kurumu olan Karatay Medresesi'nde eğitim öğretimin en önemli temeli olarak, yetiştirilecek insan tipinde netlik vardır. Bu durum vakfiyesinden anlaşılmaktadır. Çünkü müderrisin "Hanefi Meshebi"nden ve şer'î ilimler, hadis, telisr, münazara, usul ve fürûda liyakatlı olması, insan tipinde belirlenen bir hedefin varlığını ortaya koymaktadır. Bu hal, aynı zamanda okutulacak derslerin ne olduğu sorusuna da bir cevap teşkil edecektir. müderris, elbette hiyakanını ispat ettiği sahada dersler verecektir. Böylece kültürel kimlik konusunda bir boşluğa meydan vermemek istenmiştir. Buradan hareketle Abdullah oğlu Celaleddin Karatay'ın mezhep taassubu içinde olduğu sonucuna varmak mümkün değildir. Çünkü mezhep konusundaki kayıt, müderris ve mud içindir. Talebe için değildir. Benzeri sınırlamalar, Karatay Kervansarayı'nda diler için bile görülmez. Farklı dindenler bile olsa, insanlara yardım edilmesi şart kılınır. aynı şahsın hayır eserlerinde tezat gibi görülebilecek bu durum, devlet ve milleti ayakta tutacak insan unsurunun yetiştirilmesine gösterilen ciddi, tizt ilginin sonucudur. Hangi din ve mezhepten olursa olsun "İnsan insandır" diye düşünüp yardım elini uzatan Selçuklu büyüğü, eğitimli özel vasıflar aramıştır.

Eğitim haftada 5 gündür. Salı ve Cuma günleri tatil, diğer günler öğretim faaliyetine devam edilmektedir. tatilin, iki gün üst üste

değil de yedi günü iki , üç günlük mesailer halinde ikiye bölmesi dikkat çekicidir.

Karatay Medresesi'nin ilk müderrisi, devrinin meşhur ulemasından Şençesmed Mardinî'dir. Açıldığı sıralar zamanın şöhretti simalarından uğrak yeri durumunda olan medrese, Osmanlılar döneminde de önemi korumuştur. 17. yy'da Konya müftülerinin müderrislik yaptığı gözde bir eğitim kurumudur. Daha sonra lale devri'nde ise müderrisi 30 akçe yevmiye ile çalışan medreselerden olur.

Malatyalı Ahmet Efendi (Ö. 1892)

Son müderrislerden Ahmet efendi, Karatay medresesi'nde görev, "vaziyeti muayyene" sı ile 18 muharrem 1298-1880'de atanır. Bu sıra "dersiam" sıfatını taşımaktadır. Aynı zamanda da hafızdır. Malatyalı Ahmet efendi, 1882 yılında 25 talebeye akaid, tasdik, meani derslerini okutur, aynı dersleri, ertesi yılda okutmaya devam etmiştir. Karatay'da eğitim bu minval üzere sürüp gitmiş olmalıdır.

Malatyalı Ahmet Efendi, Musalla Mezarlığı'nda bulunan mezar taşına göre 1308-1892'de vefat eder. Asrın seçkin insanı olduğu belirtilen Ahmet efendinin, gerye evlatları kalmıştır. Fakat onların içinde müderrislik yapacak yaş ve seviyede birisi yoktur. Bunun üzerine akrabalarından Salih Efendi müderrisliğe getirilir.

Salih Efendi (Ö.1906)

Aynı yerde verilen bilgiye göre Salih Efendi'nin müderrisliği, Malatyalı Ahmet Efendi'nin "sağır" (küçük) oğlu Mustafa'nın yerine, ona "miyabet" endir. Mustafa, "balığ olup, hizmet eda edecek gücü kendisinde bulunca" asıl hak sahibi olarak müderrislik kendisine verilecektir. Salih Efendi'nin, bu kayda göre "Berat"la atanma tarihi, 15 Rebiülevvel 1312/1894'tür.

Salih Efendi, 1901'de 19 talebeye ders okutmaktadır. Aynı miktarda talebeye ders okutmaya 1903 yılında da devam etmiştir. Salih Efendi'nin, Karatay Medresesi'nde müderrisliği yaklaşık on iki yıl sürer. Fakat o da 3 Mart 1322/1906'da vefat etmiştir.

Salih Efendi'den sonra asıl hak sahibi görülen Malatyalı Ahmet Efendi'nin oğullarından yine müderrisliğe getirilecek seviyede kimse bulunmamaktadır. Zira küçük oğul Mustafa, henüz 16 yaşındadır. Üstelik "hala" tarik-ı tahsil'dir. Eğitimi devam etmektedir. Bunun üzerine ağabeyi Mehmet

Hilmi, kız kardeşleri Fatma ve Saliha, kadılığa müracaat ederek akrabalarından Tavassı Hafız Efendi'yi "intihab" eylediklerini bildirir.

Tavassı Ali Efendi (1871-1939)

Hasan Hüseyin oğlu Tavassı Hafız Ali Efendi, 1287 R./1871 M. doğumlu'dur. Konya'da Süleymaniye medresesi'nde kalmaktadır.

Konya Müftüsü Ahmet Rüüdi Efendi ve Evkaf muhasebesi Vekali Abdullah Nafiz Efendi'lerin huzurunda Ali Efendi imtihan edilir. "Hizmeti edaya ehil ve iktidarı zahir" görülür. Bunun üzerine, ehil hale geldiği

zaman Mustafa'ya birakılmak üzere, "Niyabeten" görevine atanması için mahkeme ilamı çıkartılır. Durum, ayrıca berat verilmesi için "paye-i serir-i a'laya" arz olunur. Mahkeme siciline geçen bu kayıt, 12 Rebiülevvel 1324/1906 tarihli'dir. Bu müracaat doğrultusunda Salih Efendi yerine, Hafız Ali Efendi'nin nabılığın onaylayan berat verilir. Vakıf kaydı ise, 28 Şevval 1325/1907 tarihli'dir.

Bu sırada medrese "Mevcut, ma'mur ve derununda talebe-i ulum sakin olmakta ve vakıf muhasebesi" yıldan yıla görüldük kontrol edilmektedir. Gelim, 1914 yılında 8.698 güruştur.

1907'den itibaren medresenin aynı zamanda müdi de olan Ali Efendi, Malatyalı Ahmet Efendi'nin kızı Saliha hanım'ın mezar taşından anlaşıldığı üzere- eşidir. Tavassı Ali Efendi, 1939'da vefat ederek Musalla mezarlığı'na gömülmüştür. Ali Efendi'nin aynı yerde defnedilmiş iki oğlu bulunmamaktadır.

Ahmet Rüüdi Efendi

Tavassı Ali Efendi, 1939'da vefat ettiğine göre medresenin son müderrisi olmalıdır. Fakat 1908'de "Müftü çeşmesi Mektebi İbtidaisi" imtihan heyetini oluşturan 8 kişiden biri "Karatay medresesi Müderris-i kiramından es seyid Ahmet Rüüdi'dir. Başka bir yerde rastlamadığımız bu kayda göre; Karatay medresesi'nin 1908'de ikinci bir müderrisi bulunmamaktadır. Üstelik bu müderris, Tavassı Ali Efendi'nin müderrisi ileride bahsedilecek olan mutlik imtihanında bulunan devrin Konya müftüsü Ahmet Rüüdi Efendi'dir.

Veled Çelebi (Izbadak, 1869-1953)

1910'de Sultan Mehmet Reşat tarafından Hüsamettin Çelebi yerine Mevlana dergahına postnişin tayin edilen Veled Çelebi (Izbadak), İstanbul'dan Konya'ya gelir. Bu görevde bulunduğu 9 yıl içinde

Mesnevihanlık yapıp "Mesnevi-i Şerif, Minhac-ı şerif" okutan, inceleme ve araştırmalarda bulunan Veled Çelebi, bir yandan müderrislikte yaparak Karatay medresesi'nde öğrencilere "Farsî dersleri" verir. yalnız onun müderrisliğini; sadece bir derisi verme aslı görev olan postnişliğe devam, tarzında anlamak doğru olacaktır.

Veled çelebi, bu göreve ne kadar devam etti, bilmiyoruz. Ama zaten 1914'de cemal Paşa komutasındaki 4. orduya katılmak üzere "Mücahidin-i Mevleviye Alayı'nın başında üç yıl Şam'da kalmıştır.

Yalnız buradan ilgi çekici bir sonuç olarak; Karatay medresesi'nin 1919'da faal ve öğrencilerinin bulunduğunu çıkarmak mümkündür. Hatta Karatay medresesi, 1914 değişikliklerine kadar açıktır. Çünkü 1914'de 17 talebe okumaktadır.

MÜDVE MÜTEVELLİLERİ

Karatay medresesi Vakıfları ile paralel olarak görevli yönünden zengindir. Baştan b.u yana müderrisin yanında ona yardımcı olarak bir müid bulunmaktadır. Osmanlı döneminde de bu durum devam etmiştir. 17 yy.'da Karatay Medresesi müidi vardır ve kadılığa atanmıştır. Lale devrinde de görev yapan bir müid bulunmaktadır.

Son zamanlar ise, tevliyet ile müidlik görev ve gelirine orakta tasarruf eden iki kişi vardır. Seyit Hafız Emin Efendi ile Seyit hafız Mehmet Emin Efendi.

İkisi de vefat ederler. Hafız Ahmet efendi'nin, Ali Vehbi; Mehmet Emin efendi'nin ise Mehmet Rahmi altında birer oğulları vardır. Mehmet rahmi, müidliğe ehil değildir. Onun için müidlik görevi tam ücret ile tevliyetin yarım hissesi Ali Vehbi'ye; diğer yarım tevliyet hissesi s de Mehmet rahmi'ye verilir. Bu tevcih, 15 şubat 1310-1894'de

yapılmıştır.

Fakat 1907'ye gelindiğinde durum şudur: Aslında müid olduğu için bizzat medresede ve talebinin başında bulunması gereken Ali Vehbi efendi, İstanbul'dadır. Orada "Tedris-i ulum" ile meşgul olduğu bildirilmiş, aranmış (Taharri) ama bulunamamıştır. Şu halde medresenin müidliği ve yarım hisse tevliyet ciheti (Ücret, vazife) boştur. Evkaf nezareti, medreseyi teftiş ederek bu görevlerin "ehil ve erbabına verilmesi yolunda 23 zilkadde 1325-15 kanunuevvel 1323-1907 tarihli bir yazı yazar. Bunun üzerine Karatay medresesi'nin müidliğine her biri tanınmış ulemeden olan 5 kişi müracaat eder. Bunlar, "Konya ulemasından Alaiyeli Mehmet Emin, Ahaveynzade Mustafa , Hadimli İsa, Kadayıfızade Ahmet ve medresenin müderrisi Hafız Ali Efendidir. Fakat ilk dördü daha sonra Mahkeme huzurunda kendi rızaları ile bu isteklerinden vazgeçerler böylece hafız Ali efendi lehine Feragat etmişlerdir. Aday teke indigi halde yine de imtihan yapılır. Ehil bulunduğu için Karatay medresesi müidlik, görev ve ücretinin Ali efendiye verilmesi kararlaştırılır. Artık Karatay medresesi'nin müderrisi, müidi ve tevdiyet görevinin yarım hissesi Tavaslı Ali Efendi üzerinde toplanmıştır. Bu sırada bahsedildiği üzere Ali Efendi, Süleymaniye medresesi'nde kalmaktadır. Şer'i kayıt tarihi ise Muharrem 1336 H. - 1908 M.'dir.

Burada iki nokta dikkat çekicidir. Birincisi, Ali Efendi'nin müidlik imtihanına tabi tutulmasıdır. Halbuki Ali Efendi, aynı medresenin daha önce imtihana tabi tutularak müderrisliğine getirilmiştir. Üstelik müderrislik, müidlikten üst görevdir. Müderris olduğu halde tekrar müidlik

sağlıklı bir tatil

imtihani vermek mecburiyetinde kalması anlamsız görmektedir. Aslında durum öyle değildir. Zira bu görevler ayrı ayrı şahıslara ait ve her biri önceden tesbit edilmiş bir gelire karşılıktır. Aslında İmtihanda ölçülen; ilmi seviyeden ziyade göreve "ehliyet" olmuştur. Netice ise Ali Efendi, tek görev değil de biri yarım hisse olan üç görevin ücreti ile gücündürlüştür. Bu izah, insanı medrese gelirlerinin azaldığı, tek görevin bir aileye yetmeyeceği yönünde bir neticeye götürmektedir. Ki tamamıyla yanlış saymak, mümkün değildir. Yalnız "Karatay-ı Kebir Medresesinin 1914 yılındaki varidatının 8.698 gurusu olduğu gözden irak tutulmamalıdır.

İkinci nokta ise her şeye rağmen Karatay Medresesi'nin hâlâ rabbette ve vakıf gelirleri yönünden güçlü olduğu düşüncesidir. Muddik imtihanına, daha sonra değişik medreselerde müderrislik yapan önemli beş zatin müracaat etmesi bu düşünceyi kuvvetlendirmektedir.

Ayrıca 1908'de ve daha sonra da Karatay Medresesi'nin faal olduğu bilinmektedir.

11 Nisan 1327/1911 M.tarihi ve 18660/76 no'lu emirname ile Tavassı Ali Efendi'nin "Sultan Alaeddin Dersiami ve Karatay-ı Kebir Mahafızlığı"na atandığını görüyoruz. Bu tayin, 9 Mart 1335/1919 M.ve 11 Kanunısani 1339/1923'te iki defa daha yenilenmiştir. Başlangıçta Dersiami'den 250, Muhafızlıkta ise 500 olmak üzere 750 gurusu almakta idi. 1339'da ise toplam 2542 gurusu 20 para ile başlayan maası (Mart 1339), 2537 gurusu 20 para olarak yıl sonuna kadar devam eder.⁷⁴

Tavassı Ali Efendi, Önceleri müderris ve müid, aynı zamanda yarım hisse ile mütevellisi bulunduğu Karatay Medresesi'nde niçin 1911'den itibaren muhafızdır? Eğitim-öğretim yok da sadece , koruma-kollama görevi mi vardır? Yoksa eğitim faaliyetini, "Alaeddin Dersiamiği" üzerinde olduğuna göre Alaeddin Câmii'nde mi devam etmektedir?

Daha önce 1914 yılında 17 talebesinin bulunduğu üzerinde durulmuştu. Yani medrese, bu tarihlerde faal olmaya devam etmektedir. Tek görevli üstünde birden fazla görev ve gelirinin olması, devrine göre diğerlerinde de görülen bir durumdur. Yalnız Sultan Alaeddin Dersiamiği'den alınan ücretin tam iki katının Karatay Medresesi Muhafızlığı'ndan alınması dikkatlerden kaçmamaktadır.

Demek ki muhafızlık, halka açık cami dersleri vermek olan dersiamlikten daha önemli veya daha fazla gelir getirci bir görevdir. Bu fark da yine Karatay Medresesi'nin artık Evkaf Nezareti'nin kontrol ve denetiminde bile olsa, vakıf gelirlerinin seviyesinden ve müessesce olarak tarihi önemini korumasından kaynaklanıyor olmalıdır. Bu "asâr-i nefiseden" olan medresede, eğitim ne zamana kadar devam etmiştir?

Karatay Medresesi'nde eğitim-öğretimin sona erişinin yıllar olduğunu Naim Hâzım'ın 1922 Nisan'ında neşredilen aynı medrese ile ilgili uzun şirrinin şu kısmından anlıyoruz. Fethiye Medresesi Müderrisi Naim

Hâzım'ın kahırlı satırları şöyledir: "Bir zamanlar faziletin, fennin,Sırf gösünde azm-i mâye-nin/Ruhu çarpan bu muhteşem kubbe,/Bak, karşımızda bir türbe/İçî bomboş, bütün civarı ölü,Sakfı altında bir semâ gömülü!".

"Çatısı altında gökyüzünün gömülü" olduğu "İlim ve fennin öğretildiği" bu medrese; 1922'de "içî bomboş, civarı ölü" bir "türbe" gibidir, ama "Muhafızlık" görevi devam etmektedir. Adı üstünde zaten muhafızlık, maddî yapının korunmasına yönelik bir görev değil midir? Demek ki I.Dünya Savaşı yıllarından, bir başka deyişle 1914 medrese islahatından sonra medrese öğretimi yönünden faal değildir.

Amma bu muhafızlık görevinin de hakıyla gerçekleştirildiğini söylemek mümkün olmayacaktır. Çünkü Nisan 1922'de çıkan bir habere göre "kubbesi akmakta" ve "çatısı yıkılmak üzere" bulunmaktadır. Babalık'ın haberi şöyledir: "Asâr-ı kadime-i İslâmiye'nin en güzîdelerinden olup Anadolu'da değil bütün dünyada bir misline nâdir tesadüf edilen (Karatay) Medresesi'nin kubbesi akmakta ve çökmüş olan sakfı hemen, hemen yıkılmak üzere bulunmaktadır."

Babalık'ın haberi, "bunların bir an evvel tamiri ve hemen muhafazası esbabının istikmâli" ricası ile bitmektedir. Rica, Anıtları Koruma Komisyonu'nun raporunda yer aldığı şekli ile: "uzun bakımsız devresi"ni yaşama mecburiyeti ile karşılaştır. Tabi bu hal neticesinde "Konya'nın dünyaya ün salması anıtlarından İnce Minare, Karatay ve Alaeddin Türbesi'nin kubbeleri çatlamış ve tehlike göstermeye başlamıştır, umumiyetle mimarî muvazenerlerinin kaybolmasından hasıl olan bu vaziyetin bir an evvel önüne geçmek lâzımdır."

Medreselerin kapatılmasından sonraki yıllarda uzunca bir süre metruk kalıp, koyun damlığı yapan bu tarihi "essiz âbide"nin 1930'lu yıllarda tamamen ilği dışı kaldığını idda etmek yersizdir. Medreselerin Özel İdareye devri ile, Özel İdare hesabına getirişinin ne olacağı hesap edilmiştir. Buna göre Abdullah oğlu Celâleddin Karatay'ın vaktından Özel İdareye geçen, hepsi de aynı yerde üç ayrı arsa vardır. Bunlardan birincisi 1607 metrekare ve "kıymet-i hazırası" 500 lira, ikincisi 467 metrekare ve 2500 lira, üçüncüsü 581 metrekare ve 200 liradır. Hepsisi 18 Haziran 1930 tarih ve 462 sıra no'lu senetle "İdare-i Hususiye mülkü" olmuştur.

Nihayet 1936'da harekete geçirel Karatay Medresesi, tamir edilir de "emsalsiz büyük kubbe ile eyvan ve türbe" yıkılmaktan kurtarılır. 1952'de tekrar tamir edilen Karatay Medresesi 1955'ten itibaren Çini Eserler Müzesi haline getirilmiştir.

Karatay Medresesi, tarih boyunca birçok değerli şahsiyetin yetiştiği yer olmuştur. Meşhur bilginlerden Ebu Said Mehmed el-Hadimi (1697-1760), ünlü hattat-hakkâk ve şair Mahhub Efendi (1843-35 Mart 1315/1899), meşhur yazar, dilçi, Fatih Dersiami', müderris Konyalı Atf Efendi (Konya 869-Istanbul 1957) bunlardan bir kaçıdır.

Tesisimizin her dalresinde bulunan termal havuzlar ve Türk hamamı ile sağlıklı bulacak, hem ruhen hem de bedenen rahatlatacak, yorgunluğunuzu üzerinizden atacaksınız.

BAŞARANLAR
TERMAL

Tel:0 272 273 63 64 www.basaranlartermal.com

Mimar Muzaffer Bey

Fahri ÖZPARLAK,
İnşaat Yüksek Mühendisi

Öğrenimi

1881 yılında İstanbul'da doğdu. İptidai ve Rüştiye öğrenimini İstanbul'da tamamladıktan sonra bir süre Halıcıoğlu'ndaki Hendese-i Mülkiye Mektebi'ne devam etti. Buradaki derslerde resim ve desendeiki yeteneği ile hocalarından Yusuf Razi Bey (Demirbel)'in dikkatini çekince, hocasının kardeşi olan Mimar Vedat Bey'in bürosunda çalışmaya başladı. Burada mimarlık ve resim ile ilgili çalışmalar yaptı. Sirkeci'deki Büyük Postane, Hoca Hobyar Mescidi, Sultanahmet'teki Tapu ve Kadastro binalarının yapımında görev aldı.

Postane ve Telgraf Nezareti mimarlığı

Mimar Muzaffer Bey, II. Meşrutiyet'in ilanından sonra Kadastro Fen Heyetinde görev yaptı, Hendese-i Mülkiye'de de mimari muallim yardımcısı oldu. Sultan Reşad, Mimar Vedat Bey'i saray başmimarı yapınca onun tavsiyesi üzerine Posta ve Telgraf Nezareti mimarlığına getirildi. İngiltere, Fransa, Almanyaya, İtalya'dan getirttiği postane binaları projeleri üzerinde çalıştı; çeşitli posta merkezleri için projeler üretti. Bu görevde iken Londra'da bastırılması planlanan posta pullarının resimlerini hazırlama işini üstlendi ve ülkenin mimari yapıtlarını betimleyen resimler hazırladı. Pullarda Büyük Postane, Selimiye ve Süleymaniye Camileri, Rumeli Hisarı, Kız Kulesi yapıları Muzaffer Bey'in çizimi ile yer aldı. Pullar, basım için gönderildikleri Londra'da birer sanat yapıtı olarak değerlendirilmiş ve büyük beğeni kazanmışlardı.

Hürriyet Abidesi

1909 yılında 31 Mart şehitleri için yapılan anıt-mezar için açılan yarışmaya katıldı. Mimar Kemalettin, dönemin baş mimar Vedat Bey, Rum mimar Konstantin Kiryakidi Efendi, dönemin San'ayi-i Nefise Mektebi müdürü Mösyö Valori gibi tanınmış sanatçıların katıldığı yarışmada birinciliği kazandı ve anıtı inşa etti. Bu eser, Meşrutiyet döneminin İstanbul'daki ilk mimari ürünü ve Osmanlı başkentinde inşa edilmiş ilk ulusal anıt olma özelliklerini taşıyor. 1909 yılında yapımına başlanan anıtın açılışı 23 Temmuz 1911'de yapılmıştı.

Konya'daki eserleri

Hürriyet Abidesinin tamamlanmasından sonra Konya Valisi Hüsnü Bey tarafından Konya'ya davet edildi. 1914 yılında Vilayet başmimarı olarak Konya'ya gitti. II. Selim'in sehzedeliği sırasında Konya valisi iken yapılan Sultan Selim Camisi'nin onarımını yaptı. Yapımına daha önceden başlanan Darümuallimin (Erkek Öğretmen Okulu) ve Darümuallimat (Kız Öğretmen Okulu) binalarını tamamladı; ülkenin tahıl ambarı olan Konya için bitkisel ve geometrik unsurlarla bezeli Ziraat Abidesi'nin projesini yaptı. 37 yaşında iken felç geçirdi. Son eseri olan Öğretmen Okulu'nun yapımına felçli olarak ve sakat arabası içinde nezaret etti.

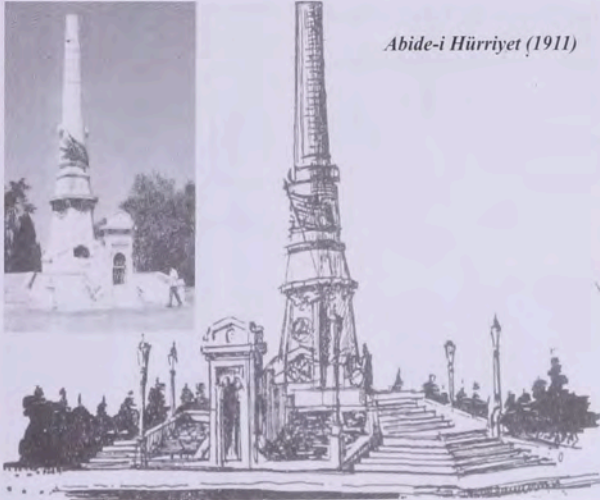
Muzaffer Bey'in 1912'de projesini yaptığı tamamlanamadan bırakıldı ancak sonraki yıllarda abide Mimar Falih Ölkü tarafından değiştirilerek Viyanalı heykeltıraş Heinrich Krippel'in yaptığı Atatürk heykelinin kaidesi haline getirildi.

Vefatı

Muzaffer Bey, 26 Mart 1921'de Konya'da hayatını kaybetti. Mezarı Şeyh Sadreddin Türbesi civarında Turgutođlu Türbesi yanında idi.

Sonradan bu mezarlık kaldırılmıştır.

1881 yılında İstanbul'da doğan Muzaffer Bey, İptidai ve Rüştiye öğrenimini İstanbul'da tamamladıktan sonra, Halciođlu'nda Mühendishane-i Berri-i Humayun'un yanında Hendese-i Mülkiye Mektebine de bir süre devam etmiştir. Sahip olduğu yüksek resim kabiliyeti ile Yusuf Razi Bey'in dikkatini çeken

Abide-i Hürriyet (1911)

huzurlu bir tatil

Sağlığımız için geldiğiniz tesisimizde 60 m'den başlayan, tamamen rahatınız için dizayn edilmiş dairelerimizde konaklarken, dairelerimizin içinde bulunan havuzlarla da her an termal sudan faydalanabileceksiniz.

BAŞARANLAR
TERMAL

Tel: 0 272 273 63 64 www.basaranlartermal.com

Dar-ül Muallimin / Konya Erkek Lisesi / Gazi Lisesi.

Muzaffer Bey, Yusuf Razi Bey tarafından kardeşi Mimar Vedat Bey'e tavsiye edilmiş ve O'nun dönemin ünlü mimarı olan Vedat Tek'in yanında çalışmasını sağlamıştır. Burada mimarlıkla ilgili resim ve projeler yapan Muzaffer Bey, aynı zamanda mimar Vedat Bey'in İstanbul'daki en önemli yapılarından Sirkeci Büyük Postane, arkasındaki

Hoca Hubyar Mescidi, Sultanahmet'teki Tapu ve

Kadastro binaları yapımında büyük emeği geçmiş, yapıların oluşması ve tamamlanmasında büyük yararı dokunmuştur. Bu uygulamaların yanı sıra Muzaffer Bey, II. Meşrutiyet'in ilanından sonra Kadastro Fen Heyetinde görev almış, Hendese-i Mülkiye Mektebinde mimarlık öğretmen yardımcısı görevini yüklenmiştir. Bu yıllarda Sultan Reşat'ın Mimar Vedat Bey'i Saraylar Baş mimarlığı'na atmasıyla Muzaffer

Bey de Posta ve Telgraf Nezareti Mimarlığı'na getirilmiştir. Posta ve Telgraf nazırı Oksan Efendi, bu sıralarda Londra'da bastırılması kararlaştırılan posta pullarının hazırlanması görevini Muzaffer Bey'e vermiş, ulusal ürünlerden etkiler taşıyan, ilginç özellikler gösteren Muzaffer Bey'in resimleri, İngilizler tarafından gerçek bir sanatçı işi olarak nitelendirilmiştir.

Bu yıllarda 31 Mart olayında

Mimar Muzaffer'in yarım kalan Konya Ziraat Abidesi

eğlence dolu bir tatil

Tesisimizde bulunan spor alanları, oyun salonları, oyun parkı, tamamen çim olan bahçemiz ile allecece hoş vakitler geçirebilir, dinlenebilirsiniz. Ücretsiz ya da tesisimizde çok yataklı olan tarifi otelleri tercih edebilirsiniz. Grup organizasyonlarımız için de özel dönemleri teklif ediyoruz. kul@basaranlartermal.com

BAŞARANLAR
TERMAL

Tel:0 272 273 63 64 www.basaranlartermal.com

şehit düşenler için bir anıt yaptırma kararı alınmış ve bir yarışma açılmıştır. 1909 yılı Nisan ayında açılan bu yarışmaya, ünlü Türk sanatkarlar dan Mimar Kemalettin Bey, Mimar Vedat Bey, Konstantin Kıryakidi Efendi, Mimar Vedat Bey'in öğrencilerinden Muzaffer Bey ve yabancı sanatkarlardan dönemin ünlü siması Mösyö Valaury katılmış, birincilik ödülünü ise Mimar Muzaffer Bey olarak kısa zamanda ün kazanmıştır.

Anıt, Muzaffer Bey tarafından II. Meşrutiyet uğruna şehit düşen subay ve erlerin anısına dikilecektir. Yapıt, mermer bir kaide üzerine dikilmiş bir top namlusu şeklinde tasarlanmıştır. Anıtın içi cami olarak düşünülmüş, kemerlerle birbirine bağlayan üç ayağa dayanmaktadır Mimar Muzaffer bu anıtta, Klasik Osmanlı Mimari'sinin geliştirilmiş mimari elemanları ve bezeme motiflerinden yararlanmış, geçmiş ile bulunduğu çağ arasında bağlantı kurmaya çalışmıştır. Yapıldığı yıllarda büyük yankı yapan anıt, dönemin egemen mimari akımı olan NeoKlasik /Birinci Ulusal Mimari Akımı'nın bütün öğeleri denenmiş, kendi dönemi içinde başarılı bir anıt olarak ün yapmıştır.

Hürriyet Anıt'ının yapımından sonra Posta ve Telgraf Nezaret Mimarlığından ayrılan Mimar Muzaffer Bey, Konya Valisi Hüsnü Bey'in çağrısı üzerine Vilayet Başmimarı görevinde bulunmak üzere Konya'ya gelmiştir.

1914 yılında Konya'ya gelen Mimar Muzaffer, Konya'da yapılması istenen ve bazılarının ön çalışmalarını başlatmış olan yapılardan Dar-ül Muallimin (Erkek Öğretmen Okulu) ve Dar-ül Muallimat (Kız Öğretmen Okulu) yapıları için gerekli kişileri yetiştirmeye çalışmıştır. Mimar Muzaffer'in Dar-ül Muallimin'in ardından Konya Harası'nı oluşturmakla görevlendirildiği, bunların yanı sıra daha önce

temelleri atılan, yarım bırakılan Dar-ül Muallimat'ın tamamlanmasında çalıştığı görülmektedir.

Mimar Muzaffer Bey Dar-ül Muallimin/Konya Erkek Lisesi/Gazi Lisesini 1917 yılında tamamladıktan sonra, daha önceden temelleri atılan Dar-ül Muallimat'ın (Kız Öğretmen Lisesi) yapımına başlamıştır.

Bugün Selçuk Üniversitesi Rektörlük Binası olarak hizmet veren yapı, 1915 yılında Mevlana Türbesi civarında Hacı Fasihzade Memduh'un evinde tek sınıflı olarak açılan Dar-ül Muallimat (Kız Öğretmen Lisesi) okulunun 1924 yılında buraya taşınması ile Kız Muallim Mektebi adını almıştır. Bu yapıda çalışan usta ve işçilerin açıklamalarına göre Mimar Muzaffer Bey, diğer yapılarında olduğu gibi bu yapıda da en küçük ayrıntıya kadar çizimlerini tamamlamış, ayrıca ölümüne kadar uygulamanın başında bulunmuştur.

Mimar Muzaffer, bu yapıların yapımı sürerken, değişik aşamalar geçiren Konya Ziraat Abidesi'ni tamamlamaya çalışmıştır. Günümüz Atatürk Anıtı'nın kaidesini oluşturan Ziraat Abidesi; Mimar Muzaffer Bey tarafından Konya'nın bir ziraat memleketi olması nedeniyle, bunu sembolize eden kağıt, buğday, başak demetleri ve birkaç köylü bulunan abide kompozisyonunu hazırlayıp istasyon yolu üzerine inşa ettirmeyi planlamıştır. Planını devrin resmi makamlarına sunmuş, plan ve teklif beğenilmiş ve derhal inşasına geçilmiştir. Bir hayli de inşası ilerlemiştir. Ancak Birinci Dünya Savaşı başlamasıyla ortaya çıkan bazı maddi ve manevi nedenlerle inşaa durdurulmuştur. 1920 yılında Mimar Muammer Bey'in ölümü üzerine proje tümüyle uygulanamamış biçimde sona ermiştir.

Ziraat Abidesinde, Mimar Muzaffer Bey Selçuklu dönemi,

Konya, Dar-ül Muallimat/ Kız Muallim Mektebi / Kız Öğretmen Lisesi.

Beylikler dönemi ve Osmanlı dönemi taş işçiliğinin bezeme örneklerini kullanmıştır. Bunu yaparken bu bezemeleri birebir kullanmamış, onlara kendi yorumunu katmış ve bezemeye gerektiği oranda yer vermiştir. Kubbeciklerdeki palmetlerde, sütündeki vazo ve çiçek kompozisyonunda, kavisli alınlıktaki palmetlerde Mimar Muzaffer Bey'in yorumu ön plana çıkmıştır. Neo-Klasik dönemin bütün özelliklerini Konya Ziraat Abidesi'nde büyük bir ustalıkla sergilemiştir.

Mimar Sinan döneminin Konya'daki ünlü yapıtı Selimiye Camii'nin onarımını üstlendiği anlaşılan Mimar Muzaffer Bey, Konya'daki ilk eseri olan Dar-ül Muallimin'i (Erkek Öğretmen Okulu) tamamlayabilmesine karşın; 37 yaşında 26 Mart 1920 günü, vakitsiz ölümü nedeniyle,

Dar-ül Muallimat (Kız öğretmen okulu), Ziraat Abidesi gibi bazı eserlerini tamamlayamamıştır. Mimar Muzaffer Bey'in yarım kalan bu eserleri, çalışmaları esnasında yetiştirdiği Mimar Falih (Ülkü) tarafından tamamlanmıştır.

Ölümünden sonra Sadrettin Konevi Türbesinin avlusuna defnedilen Mimar Muzaffer'in mezarı, daha sonra kaldırılarak kaybolmuş ve başı ucunda yer alan mezar taşı da kaybedilmiştir.

Şüphesiz Mimar Muzaffer Bey'in kısa hayatı içinde Konya, Konya'nın kültürel mirası içerisinde Mimar Muzaffer Bey'in eserleri önemli yer tutar. Yaşamı boyunca, çok güç koşullarda çalışmasına rağmen, yapıtlarında titiz bir çalışma sergilemiştir. Döneminin yaygın anıtsal görünüşlü cephe anlayışını eserlerinde biraz yumuşatarak iç-

dış ilişkilerini kurmaya çalışmıştır. Ayrıca Selçuklu ve Osmanlı mimarisinde karşımıza çıkan çini ve bezeme örneklerini, eserlerinde başarılı bir şekilde yeniden yorumlayabilmiştir.

Kaynaklar:

- "Abide-i Hürriyet", 1958, İstanbul Ansiklopedisi, cilt I, İstanbul.
- Anonim, 1973, "Konya 1973 II Yılığ", Yeni Kitap Basımevi, Konya.
- Altan, M., 1948, "Mimar Muzaffer", Mimarlık, No.2, Ankara.
- Altan, K., 1948, "Konya'da Ölen Kıymetli Sanatkar Mimar Muzaffer'in Mezarı", Konya Halkevi Aylık Kültür Dergisi, yıl XI, sayı 15, Konya.
- Sözen, M., Dülgerler, O.N., 1978, "Mimar Muzaffer'in Konya Öğretmen Lisesi", DDTÜ Mimarlık Fakültesi Dergisi, cilt 4, sayı 1, Ankara.
- Karadağ, T., 2004, "Konya Atatürk Anıtı", Yüksek Lisans Semineri, S.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Konya Mimarlar Odası ile Söyleşi
- Karadağ Yenice Tülay S.Ü. Araştırma Görevlisi, Mimarlar Dergisi

MÜHENDİSLİK FAKÜLTEMİZE EK KONTENJANLA KAYIT AVANTAJINI KAÇIRMAYIN

MF ÖĞRENCİLERİ
SANSINIZ
DEVAM EDİYOR

ELEKTRİK
ELEKTRONİK
MÜHENDİSLİĞİ

MEKATRONİK
MÜHENDİSLİĞİ

BİLGİSAYAR
MÜHENDİSLİĞİ

1

ABD'DEN
MASTER VE DOKTORALI
NİTELİKLİ KADRO

2

%100
İNGİLİZCE EĞİTİM

3

KOLAY İŞ
BULMA FIRSATI

Mükemmel bir
eğitim ortamı...

Sanayi ve ticaret
dünyasıyla iç içe,
yoğun uygulamalı
eğitim.

Lider, yenilikçi, girişimci

İran

İran

Resmi Adı:

İran İslam Cumhuriyeti

Yönetim Biçimi:

İslam Cumhuriyeti

Nüfusu:

65,397,521 (2007 Temmuz)

Yüzölçümü:

1.648.000 km²

Resmi Din:

İslam %98 (Şii Müslüman %89, Sünni Müslüman %9), Zerdüsti, Hıristiyan, Bahai ve diğerleri (%1)

Diller:

Farsça ve lehçeleri (%58), Türkmen ve Lehçeleri (%26), Kürtçe (%9), Luri (%2), Balochi (%1), Türkçe (%1), Arapça (%1), Diğer (%2)

Başkentleri:

Tahran (12.7 milyon), Meshed (3.9 milyon), İsfahan (3.2 milyon), Tebriz (2.1 milyon), Siraz (2 milyon)

Para Birimi:

İran Riyalı (10 Riyal = 1 Tümen)

“ Türkiye'nin doğu komşularından biri olan İran İslam Cumhuriyeti, 70 milyona yaklaşan genç nüfusu ile Türkiye için önemli ve büyük bir pazardır. Bugüne kadar yüzde 90'ı petrol ve doğalgaza bağlı; içine kapalı ekonomisiyle ayakta durmaya çalışan İran, liberalleşmemenin sancılarını içermektedir. İssizlik en büyük sorun, teknoloji ve Telecom yatırımları ise en büyük ihtiyaç durumundadır. Türkiye - İran ticari ilişkileri, iki ülkenin sahip oldukları yakınlık avantajına rağmen gerek iki ülke arasındaki siyasi gerginlikler gerekse İran'ın izlediği ithal ikameci sanayi politikası neticesinde ithalatını sıkı bir şekilde denetlemesi nedeni bosta olmak üzere çeşitli nedenlerle gerçek yansıtmamaktadır. Ancak son yıllarda Türk şirketlerine kapılarını açan İran, dünyaya ve dışa açılmanın adresini, Avrupa Birliği'ne üye olmuş bir Türkiye ve Avrupa ülkeleri olarak görmektedir. Özellikle enerji alanında Türkiye ile İran arasındaki işbirliği giderek artmaktadır. Enerji arz ve güvenliğinin önemli hale geldiği bir uluslararası konjonktürde, büyük petrol ve doğalgaz rezervlerine sahip olan İran ile geçiş güzergahı üzerinde bulunan Türkiye'nin işbirliği büyük önem arz etmektedir. Bunun için yürütülen en somut proje ise Türkiye üzerinden Avrupa'ya doğalgaz boru hattı olarak gösterilmektedir. İran, ülkemiz ihracatının artırılması açısından çok iyi değerlendirilmesi gereken bir pazardır. Bu çerçevede İran ekonomisinin temel özellikleri, belli başlı sektörleri, yatırım alanları gibi konuların bilinmesi gerekmektedir. Bu raporda İran ekonomisine dair genel bilgiler, Türkiye-İran ticari ilişkileri, İran'da iş ve yatırım yöntemleri ele alınmıştır. ”

SİYASİ YAPI

İran'da Şubat 1979'da Pehlevi Rejiminin yıkılışıyla dini esaslara dayalı İslam Cumhuriyeti kurulmuştur. Tüm kuvvetlerin başında dini lider ve yürütmenin başında ise cumhurbaşkanının bulunduğu İran'ın yönetim kuvvetleri ayrıllığı prensibine dayanır. İran'ın siyasi sistemi karmaşık ve dünyada başka örneği olmayan bir yapıdadır. Modern İslam teokrasisi ile demokrasinin unsurları bir arada uygulanmaktadır.

İran'daki siyasi sistem iki ayrı baskın altında toplanabilir:

1. Halk oyuyla seçilenler
2. Atamaya göre gelenler

Ancak yetkilileri itibarıyla, sistemin en tepesinde doğrudan halk oyuyla seçilmeyen Dini Lider bulunmaktadır. Dini lider her ne kadar halkın oyuyla seçilmiş olan Danışma Meclisi'nin üyelerince belirlense de, uygulamada kimseye hesap vermek durumunda değildir. Böylece seçilme görevi gelen cumhurbaşkanı ile meclis, kendilerinden daha güçlü yetkililer olan ancak seçilme değil atamayla gelen dini lider ve onun denetimindeki kurumlarla karşı karşıya kalmaktadır. Bu yapının etkisiyle, her ne kadar reformcular sayıca çok mecliste açık farkla çoğunluğa sahip olsalar da siyasi sistemde fazla bir değişiklik sağlayamamışlardır.

Halk Oyuyla Seçilenler

Bu kanat altında yer alan Cumhurbaşkanlığı, Meclis ve Danışma Meclisi doğrudan halkın oyuyla görev görmektedir. Ancak bu yetkililerin her hareketi atamışlardan oluşan kurum ve organların denetim ve nezaretindedir. Korumacılar Konseyi üyeleri ise Meclis tarafından belirlenmektedir.

Cumhurbaşkanı 4 yıl süreyle görev yapmak üzere seçilmekte ve en fazla iki dönem görev yapabilmektedir. Anayasa, Cumhurbaşkanlığı'nı ülkenin en üst düzey ikinci yetkilisi olarak tanımlamaktadır. Cumhurbaşkanı, başbakanlık makamı bulunmayan ülkede hükümet

başkanlığını da üstlenmektedir. Ayrıca anayasasının uygulanmasını sağlamakla yükümlüdür. Ancak uygulamada, cumhurbaşkanı'nın yetkileri din adamları ve muhafazakarlarca ve hepsinden önemlisi de Dini Lider'in yetkileri ve otoritesi ile sınırlanmaktadır. Üstelik silahlı kuvvetlerin denetimi ve güvenlik savunma ve başlıca dış politika alanlarında karar alan da Dini Liderdir.

Kabine ya da Bakanlar Kurulu'nun üyeleri, Cumhurbaşkanınca seçilmekte ve meclis tarafından onaylanmaktadır. Meclis gerekli görürse bu kişileri görevden azledilebilmektedir. Ancak Dini Lider, savunma, güvenlik ve dışişleri alanlarında geniş karar yetkisine sahip olduğundan, emrindeki görevliler de karar alma süreçlerinde etkili olmaktadır.

Meclisin 290 üyesi her dört yılda bir yapılan seçimlerle belirlenmektedir. Meclisin elinde, yasa hazırlayıp yürürlüğe koymak, bakanları ve Cumhurbaşkanını baki vermek üzere çağırma ya da azletmek için yetkileri bulunmaktadır. Ancak meclisin çikardığı tüm yasaların Koruyucular Konseyi'ne onaylanması gerekmektedir.

Danışma Meclisi Danışma Meclisi'nin görevi, Dini Lideri seçmek, icraatını takip etmek ve görevlerini yerine getiremediğine hükmedilirse görevden almaktır. Danışma Meclisi normalde yılda iki kez toplanmaktadır.

Koruyucular Konseyi On iki üyeli Koruyucular Konseyi, İran'daki en etkili yönetim organı ve halihazırda muhafazakarlar denetimindedir. Konseyin üyeleri Dini Lider tarafından atanan altı din adamı ile yargı erkini aday gösterdiği ve parlamentonun onayladığı altı hukukçudan oluşmaktadır. Altı yıl görev yapmak üzere belirlenen üyeler aşamalı olarak değişmekte ve sisteme göre üyelerin yarısı üç yılda bir değişmiş olmaktadır. Meclis'ten geçen her yasanın yürürlüğe girmesi için Konsey'den onay olması zorunludur. Konsey bu yasaların anayasaya ve serata uygunluğunu değerlendirmektedir. Aslında uygulamada, Konsey'in her seçim öncesinde tüm milletvekili adaylarının, cumhurbaşkanı adaylarının ve Danışma Meclisi üyelerinin aday olup olmayacaklarını inceleme yetkisi de var.

Atamayla Görev Elemler

Dini liderin rolü, anayasada Ayetullah Humeyni'nin görüşleri doğrultusunda tanımlanmaktadır. Humeyni Dini Lideri'si siyasi güç semasının en tepesinde yerleştirmektedir. Dini Lider, Danışma Meclisi tarafından ve ömür boyu görev yapmak üzere seçilmektedir. Su anda ülkenin dini lideri Ayetullah Ali Hamaney, bu görevi İran İslam Cumhuriyeti'nin kurucusu Ayetullah Humeyni'nin 1989'da ölümünden bu yana yürütmektedir. Yargı erkini başkanını, Koruyucular Konseyi'nin altı üyesini ve silahlı kuvvetlerin komutanlarını, imamları ve Radyo Televizyon Kurumu başkanını atama yetkisi de Dini Lider'e aittir. Dini Lider, seçilmiş Cumhurbaşkanının görevde başlayabileceğini de teyit etmektedir.

İran'da yargı, hiç siyasi etkisinin dışında kalamamıştır. 1900'lerin başına kadar zaten kadikil sistemi geçerli olduğundan yargı din adamları denetimindeydi. Sistem daha sonra laikleşmiş, ancak İslam devrimi sonrasında Yüksek Mahkeme daha önceki tüm yasaları İslam'a uygun olmadığı gerekçesiyle feshetmiştir. Bunun hemen sonrasında da şeriatı temel alan yeni bir hukuk sistemi oluşturulmuştur. Yargı, İslam'a uygun yasaların hazırlanmasından ve hukuki siyasetin tanımlanmasından sorumludur. Yargı ayrıca Koruyucular Konseyi'nin altı laik üyesi için adayları belirlemektedir. Yargı başkanı da dini liderce seçilip ona hesap vermektedir.

Konsey, Dini Lider'e danışma hizmeti sunan bir organ olarak faaliyet göstermektedir. Aynı zamanda meclis ile Koruyucular Konseyi arasındaki herhangi bir anlaşmazlık yaşanırsa son sözü söyleyen kurumdur. Önde gelen dini, sosyal ve siyasi isimlerden oluşan Konsey'in üyelerini de Dini Lider atamayıla görevle getirmektedir.

GENEL EKONOMİK DURUM

İran genel olarak ekonomide merkezi planlamanın hakim olduğu, petrol ve diğer büyük ölçekli işletmeler üzerinde devlet mülkiyetinin devam ettiği (2006 yılı itibarıyla İran ekonomisinin %70'i devlet kontrolünde), kırsal bölgelerde tarımsal üretimin ağırlıklı olduğu, özel ticaret faaliyetlerinin ise sınırlı düzeyde olduğu bir ekonomik yapıya sahiptir.

Basra Körfezi'nden Hazar Denizi'ne oradan da Umman Denizine uzanan sahillerinin yanı sıra Türkiye, Ermenistan, Azerbaycan, Türkmenistan, Afganistan ve Pakistan ile uzun kara sınırlarına sahip bulunan İran'ın ekonomisi son 40 yıllık dönem boyunca daima ham petrol fiyatlarına bağlı bir performans sergilemiştir. İran, 125.8 milyar varil ile dünya petrol rezervlerinin yaklaşık %10'una sahip olup, anılan rezervler itibarıyla dünyada besinci sıradadır. Ayrıca, 26.69 trilyon m³lik doğalgaz rezervleriyle Rusya'dan sonra doğalgaz açısından da dünya ikincilğini elinde bulundurmaktadır. Bunun yanında 1 milyar ton demir, 1 milyar ton kömür ve 800 milyon ton bakır rezervi ile zengin yer altı kaynaklarına sahiptir.

Döviz girdilerinin %80'ini petrol ihracatından elde eden İran, bu haliyle petrol fiyatlarındaki dalgalanmalara karşı aşırı duyarlı halde bulunduğu için son yıllarda petrol dışı endüstriler geliştirme programlarını yürürlüğe koymuş ama başarılı olamamıştır. Petrol fiyatlarının 90'li yılların sonları boyunca düşüşü sırasında ülkenin kaybının 6 milyar doları bulduğu ve bu rakamın buçünin üçte bir düzeyinde olduğu göz önüne alınırsa petrol dışı endüstrilere yönelmenin önemi daha iyi anlaşılır. Ancak söz konusu dönemde Tahran yönetimi, kaynak yetersizliği nedeniyle petrol dışı endüstrilere yönelik önemli bazı projeleri askıya almak zorunda kalmıştır. Bu konunun ardında, gerek Irak ile yapılan savaşın ekonomik yapıda meydana getirdiği tahribat ve gerekse uzun yıllardır uygulamaya çalışılan ve Türkiye ile ticareti de olumsuz yönde etkileyen aşırı merkezi planlamacı-ithal ikameci modelde ısrar edilmesi önemli rol oynamıştır.

Bununla birlikte, 2000-2003 yılları arasında ise ekonomide toparlanma başlamış ve reformlar eşliğinde %6 reel büyüme gerçekleşmiştir. Bu süreçte döviz kuru politikasında mantıklı düzenleme, dış ticarete liberalleşme, yabancı sermaye yatırımı sınırlı da olsa açılma, finans sektörde liberalleşmesi yapılmıştır. Tabii yükselen petrol fiyatları finans sektörüne genişlemeye para ve maliye politikaları da gündeme getirilmiştir. Ancak bu dönem, son bir yılda (2005 yılından başlayarak) Ahmedinejad'ın Başkan seçilmesi sonrası, tutucu kesimin gücünü yeniden konsolide ettiği, yeniden uc

islami hareketin kuvvetlendiği, dış siyasette Batı ile yeniden ve sert şekilde zıtlaşan, Rusya ile işbirliğine dönülen ve nükleer silahlana ve İsrail konusunda çok aşırı fikirler üzerine kurulan, yeniden içe kapanımcı, popülist ve milliyetçi bir siyaset ve ekonomi politikası anlayışına dayanılmaya başlanan, yeni bir reaksiyon dönemi haline dönmüştür. Böylece ulusal sanayiye güçlendirecek yabancı yatırımlara olumlu bakan ve bu yönde reformlar gerçekleştiren dönem sona ermiştir.

1979 yılında rejim değişikliğine uğradığına, güçlü bir petrol endüstrisi, yüksek düzeyde ticaret fazlası ve çoğu tarım sektöründe faaliyet gösteren orta boy işletmelerden oluşan özel sektörü olan İran, ekonomik anlamda bugün bu tablodan bir hayli uzaktır. Geçen 28 yıllık süre içerisinde, çiftlikler, şirketler ve bankalar devletleştirilmiş ve dünyadaki eğilimin aksine yabancı sermaye yasaklanmıştır. Dolayısıyla İran ekonomisi tek mali-tek boyutlu bir düzen kazanmış bulunmaktadır. İssizlik oranı %11 civarındadır ve nüfusun yüzde 40 kadarki fakirlik hududunun altında bulunmaktadır. İran çok ciddi boyutta vasıflı işçi sıkıntısı çekmektedir. Nüfusun sadece 23.68 milyonu, yani kabaca üçte bir işgücüne dahildir. İşgücünün %30 kadarki tarımda, %25 kadarki sanayide ve %45 kadarki hizmet sektöründe çalışmaktadır. Tüketici fiyatları ile enflasyonun yüzde 17 civarında tahmin edildiği ülkede 2007 bütçe gelirleri 48.8 milyar dolar, ancak harcamalar (7.6 milyar dolar kamu yatırımı harcamaları dahil) 60.4 milyar dolar olmuştur. Yeni bütçe petrol gelimine rağmen açık vermektedir. Kamu kesiminin toplam borcu ise GSYİH oranı yaklaşık %27.5 kadardır.

DIŞ TİCARET

1960'lı yıllardan 1980'li yıllara kadar İran dış ticareti sürekli olarak fazla vermiştir. Ancak 1980'li yıllardan itibaren ülkenin dış ticaret dengesi sürekli olarak dalgalanmıştır. Dış ticaret dengesindeki bu dalgalanmalar, uluslararası petrol fiyatlarında meydana gelen değişimleri yansıtan aynı zamanda ülkenin dış borç durumunu yansıtan ithalat harcamalarındaki değişimlerden kaynaklanmaktadır.

İhracat

İran'ın en önemli ihracat kalemini ham petrol ve doğalgaz teşkil etmektedir. Petrol ve doğalgazdan elde edilen ihracat gelirleri toplam ihracat gelirlerinin %80'ini oluşturmakta ve dünya ham petrol fiyatlarına bağlı olarak artmakta veya azalmaktadır. Bununla birlikte, sınırlı düzeyde de olsa petrol dışı ihracat söz konusudur. Petrol ve doğalgaz dışında halı, fındık, deri, kuru meyve ve sebze, hayvan ve metaller başlıca ihracat kalemlerini oluşturmaktadır. 21 Mart-21 Aralık 2006 tarihleri arasında 9 aylık dönemde İran'ın petrol dışı ihracatında bir rekor yaşanmış ve petrol dışı ihracatın 11,6 milyar dolara ulaşımıştır. Bu çerçevede petrol dışı ihracatı geçen yılın aynı dönemine göre %41,7 artmıştır. İran'da 2005-2006 9 aylık ihracat döneminde İran'ın petrol dışı ihracatı 8,2 milyar dolarlık bugün bu rakam 11,6 milyar dolara çıkmıştır. Bu dönemde petrol dışı ihracat kalemleri arasında petrokimya, tekstil ve tarım ürünleri gelmektedir. Bu dönemde toplam ihracatın parasal değerinin %39,2'sinin petrokimya ürünleri, %37'sinin sanayi ürünleri, %14,1'inin tarım ürünleri, %6'sinin madencilik ve %3,7'sinin el sanatları ve halıcılığa ait olduğu açıklanmıştır.

İran'ın ülke bazında dış ticarete baktığımızda, ihracatta Japonya, Çin, İtalya, Güney Afrika ve Güney Kore ilk sıralanmaktadır. İthalatta ise Almanya, Çin, İtalya, B.A.E ve Fransa, ilk 5 sırada yer almaktadır. İhracatın genel olarak artırılması için ulaştırma, bankacılık ve sigortacılık sektörlerinde reformlara ihtiyaç duyulmaktadır. Genel olarak, İran'ın OECD ülkeleri ile ticaretinin toplam ticaretindeki payı düşüş göstermiştir. Sanayileşmiş ülkelerden ithalattan toplam ithalat içindeki payı 1993 yılında %64 iken son yıllarda yaklaşık %55 oranına gerilemiştir. Sanayileşmiş ülkelerin toplam ithalattaki paylarının azalması İran'ın Asya ve Latin Amerika ülkeleri ile ticari ilişkilerindeki gelişmeyi yansıtmaktadır. Öte yandan, bu değişim ABD'nin İran'a 1995 yılında kabul ettirdiği ayrıntılı yaptırımların bir sonucu olmasının yanı sıra Asya ülkeleri ile daha az politize ilişkilerle girilebilirlik adına İran'ın ticarete batıya bağımlılığının kurtulma çabalarını yansıtmaktadır. OECD ülkelerine ihracat mevcut seviyesini koruması ancak geçmişte olduğu gibi petrol satışlarına bağlı olmuştur. Özellikle son dönemde İran'ın Çin ve Rusya ile olan ikili ilişkileri dikkat çekici bir şekilde artış göstermiştir. Kuskusuz bunda İran'ın içinde bulunduğu uluslararası konjonktürün etkisi büyüktür.

İran, Türkiye ve Pakistan ile birlikte ECO (İktisadi İşbirliği Teşkilatı)'nın kurucu üyesidir. Bunlara ek olarak İslam Ülkeleri İşbirliği Teşkilatı ile OPEC'te üyedir. 1999 yılında da OPEC'te üye olmak için başvuruda bulunmuştur ve bugün gözlemci sıfatıyla toplantılara katılmaktadır.

İthalat

2006 yılının ilk 9 ayında İran'da 30 milyar 441 milyon 500 bin dolar değerinde 30 milyon 536 bin 700 ton çeşitli ürün ithalatı gerçekleşmiş ve geçen yılın aynı dönemine göre ithalat tonaj bakımından %21,3 ve parasal değeri olarak %3,3 arttığı gözlemlenmiştir. Bu dönemde İran'da ithal edilen ürünlerin tonaj ortalamaya fiyatı 996,9 dolar olarak geçen yılın aynı dönemine göre tonaj ortalamaya fiyatı %14,9 düşüş kaydedmiştir. Bu dönemde %9,9 demir-çelik aletleri, %6,1 elektrikli sanayi gereçleri, %3,2 plastik madde ve kullanıma hazır eşyalar, %2,9 petrokimya ürünleri, %1,8 kağıt ve mukavva, %1,5 ilaç ve sağlık ürünleri, %1,4 çeşitli kimyasal gübreler, %1,2 şeker, %1,2 mısır, %1,1 yul yapım aletleri İran'da yapılan toplam ithalata ilk on kalemin ürünü olarak yer almıştır. Bu dönemde en çok ithalat yapılan gümrüklerin başında Şehit Recai ve İmam Humeyni Limanı gümrükleri yer almıştır.

TÜRKİYE İLE EKONOMİK VE TİCARİ İLİSKİLERİN GELİŞİMİ

İran ve Türkiye gerek ticarî ilişkileri coğrafi konum ve komşuluk nedenleri gerekse sahip oldukları tarihi geçmiş ile öteleden beri çeşitli alanlarda ilişkileri bulunan iki ülkedir. İran ve Türkiye, aralarındaki ilk dostluk antlaşmasını 1926 yılında Dostluk ve Güvenlik Paktına imza atarak gerçekleştirmiştir. 1930 yılında imzalanan Gümrük Antlaşması'nı 1936 yılında İkili Ülke Sınır Antlaşması ilezmetmiştir. 14 Mart 1937 yılında imza altına alınan Sınır Bölgelerinin Güvenliği ve Sınır Bölgelerindeki Olay ve Anlaşmazlıkların Giderilmesi ilişkin antlaşma ile iki ülke ilişkilerinin geliştirilmesine ortam hazırlanmıştır. İki ülke arasındaki ilişkiler, farklı dönemlerde uluslararası sistemde farklı yaklaşımlar sonucunda da değişimlere sahne olmuştur. İran Devrimi sonrasında ABD ve İngiltere ile yakın ilişkileri olan Şah rejiminin politikaları, o dönemde Türkiye ile benzerlik taşıdığından ikili ilişkiler iyi düzeyde seyretmiştir. Ancak 1979 İran İslam Devrimi'nden sonra İran İslam Cumhuriyeti ve Türkiye arasındaki ilişkiler nişli ve çekişli hareketlere sahne olmuş ve bir dönem sonra keskinliğe ulaşmıştır. Bu zaman zarfında, üzerinde en çok durulması gereken konu olan ekonomi ve ikili ticari ilişkiler ikinci planda kalmıştır. Nitekim gerek coğrafi yakınlık gerekse karşılıklı ticaretin geliştirilenebileceği alanların çeşitliliği itibarıyla, bu iki ülke arasındaki ticari ilişkilerin ikinci planda kalması her iki taraf için önemli bir kayıp olarak değerlendirilebilir. İran yönetimi, medeniyetler arası diyalog yanlısı politikaları ve reformist yüzüyle tanınan Cumhurbaşkanlığı Hatemi döneminin başlaması, Türkiye ile ilişkilerine de olumlu yansımaları ve yukarıda bahsedilen nedenler sonucunda keskinliğe uğrayan İran-Türkiye ilişkileri 1998 yılında büyükelçilik seviyesine yeniden çıkarılmıştır. Türkiye, İran ile ilişkilerinde işçilerin kısıtlanması esas amaç, İran Hükümeti'nin de bu ilkeye bağlılık konusunda yapıcı bir tutum içinde olması, işçilere olumlu şekilde yansımıştır. İkili ilişkilerin günlük boyutu büyük önem arz etmektedir. Bu çerçevede, iki ülke arasında terörle mücadele ve sınır güvenliği alanlarında işbirliği mekanizmaları oluşturulmuştur.

EKONOMİK VE TİCARİ İLİSKİLERİN GENEL DURUMU

İran ile ticari ilişkilerimiz 14 Mart 1937 tarihli Ticaret ve Seyri Safian Müsvednamesi ve 13 Ekim 1956 tarihli Ticaret Anlaşması, ekonomik ilişkilerimiz 9 mart 1982 tarihli Ekonomik ve Teknik İşbirliği Anlaşması çerçevesinde yürütülmektedir. İran devrimi sonrasında gelişen İran-İrak savası döneminde, İran-Türkiye arasındaki ekonomik mübahedeler artış göstermiştir. 1981 yılı itibarıyla İran'ın Türkiye'den yaptığı dış alım miktarı 128 milyon dolara ulaşarak, iki yıl için de on kat artış göstermiştir. Ancak savaş sonrasında iki ülke arasında ortaya çıkan sırası sorular nedeniyle ekonomik ilişkiler minimum düzeylerde seyretmiştir. Coğrafi yakınlık faktörü değerlendirildiğinde, doğal gaz tüketiminde tüketici bir ülke

konumunda olan Türkiye'nin, doğal gaz gereksinimini en uygun ve en güvenilir şekilde karşılayabileceği kaynağın İran olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Bu doğrultuda, 1996 yılının Ağustos ayında İran İslam Cumhuriyeti ile Türkiye Cumhuriyeti arasında doğal gaz satımına ilişkin bir anlaşma imzalanmıştır. Bu anlaşmaya göre; doğal gaz tasima faaliyetleri için belirlenen tarih 1998 yılının başlangıcı ve yıllık taşınacak gaz miktarı da 2 milyar m³ olarak belirlenmiştir. Bir takım sorunlar neticesinde belirlenen tarihte faaliyetler başlamamış ve daha sonra gaz satım anlaşması ile teknik konuları kapsayan ilgili bir anlaşma daha imzalanmıştır. Bu anlaşma ışığında, doğal gaz taşınması faaliyetlerinin 30 Temmuz 2001 tarihi itibarıyla başlanmasına karar verilmiş ve daha önceden 22 yıl olarak belirlenen anlaşma süresinin 25 yıla çıkarılması ve 2007 yılına kadar anlaşma kapsamındaki 2 milyar m³ olan miktarın 7 milyar m³ kadar yükselilebileceği öngörülmüştür. 2007 yılının en önemli gelişmesi, enerji alanında imzalanan ortak mutabakat zaptı ve elektrik anlaşması olmuştur. Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın 2006 yılı Aralık ayında gerçekleştirdiği İran ziyaretinde, enerji alanında işbirliğinin geliştirilmesine vurgu yapılması ve kısa süre içerisinde mutabakat zaptı imzalanması konusunda uzlaşmaya varılmasından sonra, iki ülke yetkilileri bazı görüşmeler yapmıştır. İki ülke heyetleri arasında yapılan teknik çalışmalar sonucunda, Temmuz ayında Ankara'da, enerji alanında mutabakat zaptı imzalanmıştır. Dönemin İran Petrol Bakanı Kazım Veziri Hamaneh ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Hilmi Güler'in imzaladığı zapta göre, iki ülke, İran doğal gazının Türkiye üzerinden, Türkmenistan doğalgazının da İran ve Türkiye üzerinden Avrupa'ya taşınması, petrol ticaretinde mevcut işbirliğinin artırılması ve İran'ın Asalye kentinde bulunan Güney Pars doğal gaz havzasındaki 22, 23 ve 24. fazların işletilmesini Türkiye'ye verilmesi konusunda anlaşmıştır. Teknik heyetlerin nihai anlaşma yönündeki çalışmaları sürmektedir. İran ile ilişkilerde atılan önemli adımlardan biri de elektrik konusunda imzalanan anlaşma olmuştur. İran Enerji Bakanı Perviz Fettaht'ın Nisan ayının sonunda yaptığı Türkiye ziyaretinde mutabakata varılmasının ardından 6 ay süren çalışmalar sonucunda, elektrik anlaşması imzalanmıştır. Anlaşmaya göre, her bir 2 bin MW kurulu güçte iki adedi İran tarafında, bir adedi de Türkiye tarafında olmak üzere üç adet termik santral kurulacaktır. Ayrıca İran tarafına toplam 10 bin MW gücünde hidroelektrik santralleri yapılıp, iki ülke arasında bulunan elektrik iletim hatları da güçlendirilecektir. Diğer taraftan bakıldığında zaman zaman İran'ın toplam ihracatının önemli bir bölümü petrol ve doğal gazdan oluşmaktadır. Son yıllarda İran'ın petrol dışı ürünler alanında ihracatın geliştirilmesi ve yabancı sermayenin teşvik edilmesiyle ilgili mevcut politikasına en iyi cevap verebilecek ülkelerden birisi de sımr komşusu olan Türkiye'dir. Dolayısıyla, iki ülke arasındaki ticari ilişkilerin daha çok geliştirilmesi ve ticari engellerin kaldırılması suretiyle Türk yatırımcıların İran'da rahat yatırım yapabilmelerinin teşvik edilmesi her iki ülke açısından da önem arz etmektedir. İki ülke arasındaki ticaret hacminin 5 milyar \$'ı

asması beklenmektedir. Ekonomik ilişkiler kazandıgı bu imyeyi sürdürmeye devam ederse her iki taraf için olumlu gelişmelerin yaşanmasına yol açacaktır.

İKİ ÜLKE ARASINDAKİ İŞBİRLİĞİ OLANAKLARI

İran, Türk özel sektörü için yeni fırsatların olduğu bir ülkedir. Komşu ülke olarak yakınlığının yanı sıra, genç nüfusıyla birlikte artan tüketim talebiyle gelecek vadeden bir Pazar niteliğindedir. İran'da ihracat yapmak ve hammaddeleri İran'dan almak şartıyla sanayi amaçlı %100 yabancı sermayeli şirket kurulabilmektedir. İranlı firmalar ülke teknoloji ve sermayenin çekilmesine yönelik olarak yabancı ortaklarla işbirliğine sıcak bakmaktadırlar İran ekonomisi büyük ölçüde KOBİ'lere dayanmaktadır. Bu alanda iki ülke için işbirliği imkanları mevcuttur. Türkiye'nin bankacılık alanında sahip olduğu tecrübenn İran'a aktarılması da iki ülke arasındaki işbirliğini yeni bir halkasını oluşturabilir. Demir-çelik ürünleri bakımından Türk ürünlerinin Rus ve Ukrayna demir-çeligi ile rekabet etmesi güç olmakla birlikte, özellikle otomotiv sektöründe büyük bir pazar mevcuttur. Bu sektördeki talep bugün büyük ölçüde Güney Kore, Tayvan ve Hindistan'dan karşılanmaktadır. İran'daki Çulha Özel Bölgesinde yatırım yapan yabancı firmalara getirdikleri katma değerermal ithal etme hakkı tanımlanma birlikte yer satılmamakta ancak %51 oranında bir İranlı ortakla yatırım yapması halinde yer sağlanmaktadır. İran, deniz taşımacılığı konusunda Türk şirketlerinin desteğini aramaktadır. Hazar Denizi ve Karadeniz üzerinden ortak faaliyetler yürütme konusunda İran tarafının talebi mevcuttur. İran ayrıca, deniz yolu taşımacılığında filosunu genişletmek amacındadır. İran'a gerekli gemileri Türk gemi inşa sanayicileri tarafından temin edilmesi yönünde bir işbirliği de mümkündür. Türkiye ile İran işbirliği yapabileceği bir diğer sektör de turizm sektörüdür. İran'da Türkiye'ye önemli miktarda turist gelmektedir. İranlı yetkililer turizm konusunda işbirliğinin karşılıklı olması arzu etmektedirler. Fakat, İran'ın turizm altyapısı uluslararası standartlarda değil bir turist kitesini ağırlamak için yeterli değildir. Bu çerçevede, İran'ın turizm potansiyeli için gerekli altyapım oluşturmada Türk iş adamları önemli rol üstlenebilirler. Özellikle gerekli havaalanı, karayolu, otel, otel ve tesislerin inşası, modernizasyonu ve işletilmesi konusunda işbirliği imkanları yaratılabilir. Bunun haricinde İran yetkilileri Irak'ın Kербela şehrine yönelik hac ziyaretinin artması için Irak ve Suriye üzerinden değil, Türkiye üzerinden yapılması konusunda isteklerini gündeme getirmişlerdir. Bu çerçevede, Türk hizmet sektörü İran vatandaşlarına din turizmi konusunda hizmet verebilir.

KAYNAÇ:

KTO Etüd-Araştırma Servisi; İran İslam Cumhuriyeti Ülke Raporu; Konya-2008

TARİHE DÜŞÜLEN NOTLAR EKİM

29 Ekim 1923 günü tarihe altın harflerle bir not düşüldü. Türk Devleti'nin yönetim şeklinin Cumhuriyet olduğu TBMM'de kabul edilerek egemenlik kayıtsız şartsız millete verildi. Aynı gün Millî Mücadele'nin lideri, Kurtuluş Savaşı'nın başkomutanı Gazî Mustafa Kemal, Türkiye Cumhuriyeti'nin Cumhurbaşkanı seçildi.

30 Ekim 1918'de imzalanan Mondros Ateşkes Antlaşmasıyla Osmanlı Devleti hukuki varlığını kaybetmişti. İzmir'in Yunanlılarca işgali, zaten kukla konumuna düşmüş bir devlette onu yöneten hükümetin Türk Milleti'nin çıkarlarını koruyamayacağını, dünya önünde haklı sesini duyuramayacağını açıkça göstermekteydi. Artık egemenliğin millete ait olduğu bir devletin ne pahasına olursa olsun kurulmasının vakti gelmişti. Bu ana amaç doğrultusunda Mustafa Kemal ilk adımı Samsun'da atarak millî mücadeleyi resmen başlattı. Ardından Erzurum'da ve Sivas'ta milletin iradesine dayalı yeni bir devletin temelleri atıldı. Ankara'da Büyük Millet Meclisi'nin kurulmasıyla millî sınırlar içerisinde Türk Devleti'nin kurulduğu müjdesi veriliyordu. Fakat devletin olması için bağımsızlık şartı. Vatan toprağı tek tek düşmandan temizlenmeye başlandı. Geldikleri gibi güdüklerdi, gittikleri Lozan'da milletin gerçek temsilcisi olan Türkiye Büyük Millet Meclisi olduğunu kabul de ettiler.

Artık tüm şartlar tamandı. Milletin bağımsızlığı ilan edilmişti. Şimdi sıra yolların hedefini gerçekleştirme gelmişti. Egemenliği millete verecek yönetim şekline geçilecekti. 28 Ekim'de Mustafa Kemal "Yarın Cumhuriyeti ilan edeceğiz"

dedi. 29 Ekim 1923'te Türkiye Büyük Millet Meclisi toplanarak hazırlanan kanun tasarımsı aynen kabul etti. "Yaşasın Cumhuriyet" sesleri arasında saat 20.30'da Cumhuriyet ilan edildi. Aynı gün yapılan seçimlerde Mustafa Kemal, Türkiye Cumhuriyeti'nin Cumhurbaşkanı seçildi. 158 milletvekilinin tamamının oyuyla olarak Cumhurbaşkanı seçilen Mustafa Kemal, kürsüye çıkarak kendisini Cumhurbaşkanı seçen Meclis'e teşekkür ettikten sonra şunları söyledi:

"Milletimin kendisinde bulunan nitelikleri ve değeri, hükümetin yeni adıyla ıygarlık dünyasına çok daha kolay gösterebilecektir. Türkiye Cumhuriyeti, dünyada işgal ettiği yere layık olduğunu eserleriyle ispat edecektir... Türkiye Cumhuriyeti mutlu, başarılı ve muzaffer olacaktır."

Mustafa Kemal Atatürk, 19 Mayıs 1919'da başlayan Kurtuluş Savaşı'nın nasılı kazanıldığını ve Cumhuriyetin hangi koşullar altında kurulduğunu 15-20 Ekim 1927 tarihlerinde okuduğu Nutuk'ta anlatmaktadır. Belgelere dayandığı bu konuşmasının sonunda, ulaşılan başarıyı Türk Gençliği'ne emanet eden Atatürk, Türk gençliğinin bağımsızlığının ve cumhuriyetin sonuna kadar korunmasını ister.

13 Ekim 1923'te Ankara'nın başkent olması, 5 Ekim 1926'da Türkiye'de ilk uçak fabrikası açılması, 4 Ekim 1926'da Türk Medeni Kanunu'nun yürürlüğe girmesi, 28 Ekim 1927'de Türkiye Cumhuriyeti'nde ilk nüfus sayımı yapılarak Türkiye'nin nüfusunun 13.650.000 olarak kayda geçmesi Ekim ayının önemli olayları arasındadır.

EKİM ayında gerçekleşen önemli olayların kronolojik sıralaması...

- 01** 1936 Türkiye'de Pazarlıksız Satış Kanunu uygulanması başlandı.
1995 Afyon, Dinar'da Richter ölçeğine göre 6,1 şiddetinde deprem oldu; 90 kişi öldü, 250 kişi yaralandı. Başta kamu binaları olmak üzere 4000 bina yıkıldı.

- 02** 1923 Son İttifak birlikleri İstanbul'dan ayrıldı.

- 03** 1926 Atatürk'ün ilk heykeli İstanbul Sarayburnu'na kondu.
1952 İngiltere ilk atom bombası denemesini Monte Bello adasında yaptı.
1990 Doğu ve Batı Almanya birleşti.

- 04** 1926 Medeni Kanun yürürlüğe girdi.
1957 Sovyetler Birliği ilk yapay uydusu, Sputnik 1'i uzaya fırlattı.
1986 Türkiye, Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'na kişisel başvuru hakkını kabul etti.

- 05** 1908 Bulgaristan, Osmanlı İmparatorluğu'ndan bağımsızlığını ilan etti.
1925 İlk Cumhuriyet altını İstanbul darphanesinde basıldı. Basılan ilk para Mustafa Kemal Paşa'ya gönderildi.
1926 Türkiye'de ilk uçak fabrikası açıldı.

- 06** 1923 Amerikalı astronom Hubble, Andromeda Galaksisi'ni keşfetti.
1973 Mısır ve Suriye iki cephedeni İsrail'e karşı saldırıya geçti

- 10** 1997 Meksika'da Pauline Kasırgası'nda 200 kişi öldü.
15 1927 Gazi Mustafa Kemal Paşa Cumhuriyet Halk Partisi kurulduğunda "Büyük Nutuk"u okumaya başladı. Nutuk'un okunması 6 gün sürdü.
1928 Almanya'dan hareket eden dünyanın en büyük hava gemisi Graf Zeppelinin Amerika'da New Jersey'e ulaştı. Uçuş 111 saat sürdü.
1937 Yeni harflerle basılan ilk kağıt paralar tedavüle çıktı. Üzerinde Atatürk'ün resmi bulunan 100 liralık banknotlar 1942'de tedavülden kaldırıldı.

- 22** 1938 Chester Carlson fotokopiyi icat etti.
1951 Türkiye'nin, Kuzey Atlantik Antlaşması Teşkilatı, NATO üyeliği protokolü imzalandı.

- 24** 1923 Türkiye Büyük Millet Meclisi "1 Kasım 1922'nin Hakimiyet Bayramı olarak kutlanmasını kabul etti
1945 Güvenlik ve barışın sağlanması amacıyla, Birleşmiş Milletler Bildirgesi yayınlandı.

- 25** 1924 "Kızıl Elma" ve "Türkçüğüün Esasları" adlı eserlerin yazarı; sosyolog, tarihçi, şair Ziya Gökalp hayatını kaybetti.
1929 İstanbul-Berlin arası "Hava Postası" seferleri başladı.
1937 Başbakan İsmet İnönü, istifa etti. Aynı gün Celal Bayar'ın kurduğu hükümet açıklandı.
1957 Tabiki Güzel Sanatlar Okulu İstanbul'da açıldı.

- 07** 1908 Osmanlı yönetimine başkaldıran Girit adası Yunanistan ile birleşti.
1940 Alman ve İtalyan askerleri Romanya'yı işgal etti

- 11** 1922 Mudanya Mütarekesi imzalandı.
1926 Kıyafet Kanunu kabul edildi.
1948 Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü Ulusal Komisyonu, UNESCO kuruldu.

- 16** 1924 Topkapı Sarayı müze olarak ziyarete açıldı.
17 1956 Türkiye ilk şeker ihracatını gerçekleştirdi
1976 Başbakan Süleyman Demirel, Fırat Nehri üzerindeki Karakaya Barajı ve Hidroelektrik Santrali'nin temelini attı.

- 21** 1860 Tercüman-ı Ahval gazetesi çıkmaya başladı.
1935 Almanya, Milletler Cemiyeti'nden ayrıldı
1950 Çin askerleri Tibet'i işgal etti.

- 23** 1960 Genel nüfus sayımı: Türkiye'nin nüfusu 27.754.820
1965 Cumhurbaşkanı Cemal Gürsel hükümeti kurma görevini Adalet Partisi Genel Başkanı Süleyman Demirel'e verdi
1972 Zonguldak'ta iki ayrı kömür ocağında grizu patlaması: 20 işçi öldü, 76 işçi yaralandı

- 26** 1975 Nüfus sayımı: Türkiye nüfusu: 40.197.669
1982 Yılmaz Güney vatandaslaştıktan çıkarıldı

- 27** 1957 Genel seçimlerde Demokrat Parti, oylan düşse de, 610 milletvekilliğinin 424'ünü kazanarak iktidarını korudu. Cumhuriyet Halk Partisi 178 milletvekili çıkardı.
1971 Kongo Cumhuriyeti'nin adı Zaire Cumhuriyeti olarak değiştirildi.

- 08** 1992 Türkiye, Kuzey Irak'ta bir Kürt devleti kurulmasına karşı olduğunu açıkladı

- 09** 1944 İngiltere, Çin, Amerika Birleşik Devletleri ve Sovyetler Birliği "Birleşmiş Milletler" adlı yeni bir teşkilat kurulacağını açıkladılar.
1985 Dünya Posta Günü.

- 12** 1492 Cenovalı denizci Kristof Kolomb Amerika'ya ayak bastı
1970 Ankara'da Hacettepe Üniversitesi işgal edildi. İstanbul'da Gisilaved Lastik Fabrikası işçileri oturma grevine başladı.
1980 11. genel nüfus sayımı yapıldı. Türkiye'nin nüfusu: 45.217.556 idi

- 18** 2008 Sınak'ta terör örgütü PKK'ya karşı düzenlenen yürüyüşe yaklaşık 20 bin kişi katıldı.

- 19** 1781 Amerikan Bağımsızlık Savaşı, İngilizlerin George Washington'a teslim oluşuyla sona erdi.

- 28** 1923 Mustafa Kemal Paşa Çankaya Köşkü'nde verdiği alşam meğminde, "Yeni Cumhuriyeti ilan edeceğim" dedi.
1927 Türkiye Cumhuriyeti'nde ilk nüfus sayımı, yapıldı; ilk sayıma göre Türkiye nüfusunun 13.650.000 olduğu belirlendi.

- 30** 1918 Birinci Dünya Savaşı'ndan yenik çıkan Osmanlı devleti ile galip devletler arasında Mondros Mütarekesi imzalandı.

- 31** 1952 Amerika Birleşik Devletleri, ilk hidrojen bombası denemesini orta Pasifik'te Marshall adalarında yaptı
1989 Turgut Özal, 263 oyla Türkiye'nin 8. Cumhurbaşkanı seçildi

- 13** 1923 Türkiye Büyük Millet Meclisi toplandı; Ankara'nın hükümet merkezi olması kararlaştırıldı.
1968 İlk Türkiyeyi işçi kafesi, Avustralya'ya hareket etti.

- 14** 1926 Medeni Kanun'a göre ilk nikah Şehremini Muhittin Bey tarafından İstanbul'da kılıydı.
1944 İngilizler Atina'ya girdi.
1950 Kore'ye Türk askeri birliği ulaştı

- 20** 1827 İngiliz, Fransız, Rus Birleşik filosu Yunanistan açıklarında Navarin'de Osmanlı donanmasını tahrip etti
1940 Nüfus sayımı yapıldı. Türkiye'nin nüfusu 17.820.950
1944 İkinci Dünya Savaşı'nda Sovyet Kızıl Ordusu Belgrad'a girdi

- 29** 1923 Yeni Türk Devleti kuruldu; Türk Devleti'nin Cumhuriyetle idare olunacağı ilan edildi. 1919'dan beri Milli Mücadele'nin liderliğini yürüten Mustafa Kemal Paşa, Cumhurbaşkanı seçildi.

DÜNYA MEVLEVÎHÂNELERİ

SARAY BOSNA İSABEY MEVLEVÎHANESİ (BOSNA HERSEK)

Bosna-Hersek'in başkenti, Sarayev'o'da Bendbaşı semtinde 1462'de kurulmuş, yıkıla yapıla 1957 yılına kadar gelmiş ve o yıl ortadan kalkmış bir mevlvihanedir.

Mevlevihanenin Milačka Nehri kenarında kurulduğu, ağaçlar içerisinde yer aldığı ve bir çok yapıdan meydana geldiğini eski fotoğraflardan anlıyoruz. Mevlvihane İsa Bey zaviyesinin yerine geçmiş olmalıdır. Vakfiyesine göre 15-16. yüzyılda bu zaviyenin yoksulların, yolcuların işe ibadesine hizmet verdiği anlaşıyor. 1659 zaviyeyi ziyaret eden Evliya Çelebi burasını Mevlevi tekkesi olarak tanımlamaktadır (Ayverdi, 1981, 389).

Mevlevihane 1697 Avusturya işgalinde yanmış bir müddet harap kalmış ve 1840'da Vali Vecihi Paşa tarafından onarılmış, daha sonra bir selde yıkılmış, 1886 yılında faaliyeti durdurulmuştur.

Zavod ve Müjenizovic'un araştırmaları sırasında tespit ettikleri zaviyenin son yapısını Ayverdi yayınlamıştır. L planlı tekkenin alt katında matbah ve diğer bölümler, üst katta bir işe bir Semahane ve meydan odası bulunuyordu (Ayverdi, 1981, 391).

Bu yapıda 1957 yılında yıkılmış, mevlvihanenin yerine otel ve benzin istasyonu yapılmıştır. 1999 yılında kurulan bir dernek hükümet nezdinde girişimde bulunarak mevlvihanenin yerinde kazı yaptırmıştır. Bu kazıda yapı kalıntıları tespit edilmiştir. Bu kazının sonuçları ve tekkenin yeniden ihyası için İsa Bey Mevlvihanesi'ni yeniden kurma derneği bir rapor yayınlamıştır (Sarayev, 2000).

Etili Pilav

Malzemeler

Nohut, et suyu, 500 gr. et, tuz-karabiber, pirinç, kişniş, 1 margarin

Yapılışı

Pirinç güzelce yıkanır. Öbür tarafta et suyu kaynar. Nohut haşlanır. Tavaya yağ konur. Eridikten sonra pirinç içine atılır. Hafif ateşte bekletildikten sonra üzerine suyu dökülür. Pişmeye bırakılır. Piştikten sonra üzerine kebab şeklinde et dökülür. Servis yapılır.

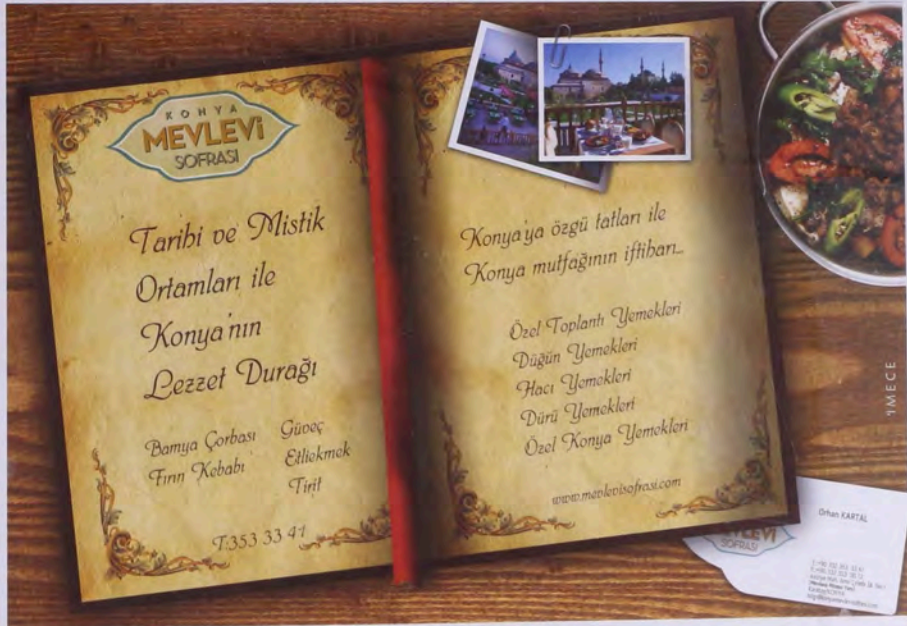
Yaprak Sarması

Malzemeler

1 kg ince çekilmiş koyun eti, 1 kg yaprak, bir bardak pirinç, Bir fincan ince bulgur (dügü), Bir baş ırice kuru soğan, İki çorba kaşığı margarin veya tereyağ, Bir çorba kaşığı salça, Bir tutam maydanoz, Kırmızı biber ve tuz.

Yapılışı

Etin içine yıkanmış pirinç, düğü, ince kıyılmış soğan, salça, maydanoz konulup, iyice yoğrulacak sonra tuz ve biber ilave edilerek biraz daha karıştırıldıktan sonra bir çay bardağı soğuk su ile yoğrulurak öbür tarafta yıkayıp haşladığımız yaprakları, teker teker bohça şeklinde sarılarak tabanı yağlanmış tenceremize yerleştireceğiz. İki su bardağı sıcak su döküp kapağını kapattıktan sonra orta ateşte pişirilecek.

Ofis hastalıkları

Uzm. Dr. Nadir HANSU
Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon Uzmanı

Hep aynı pozisyonda kalma, sürekli çalan ve cevap vermek zorunda kalınan telefonlar, tekrarlayan hareketler, ekranlar, klavyeler, el bileği ve parmak eklemlerinde aşırı yüklenmeler, stres, ortamın; ısı, ışık, nem ve konfor yönünden uygunsuzluğu, büro çalışanlarını olumsuz etkiler ve pek çok soruna yol açar.

Ofiste yapılan yanlış hareketler veya yukarıda bahsettiğimiz nedenlerle beraber bazı hastalıklar ortaya çıkabilir:

Kas-İskelet Sistemi Hastalıkları; Kaslar kullanılmamaya bağlı zayıflamakta ve vücudun tüm yükleri iyi emmeden ve dengelenmeden kemik ve eklemlere binmektedir. Buna bağlı olarak sırt, bel ağrıları, boyun ve bel fitikleri, öncelikle dizlerde olmak üzere kıkırdak aşınmaları sıktır. Sürekli klavye kullanmaya bağlı dirsek, önkol ve el bileğinde adale hastalıkları sıktır. İleri yaşlarda osteoporoz sıktır.

Kaslar kullanılmamaya bağlı zayıflamakta ve vücudun tüm yükleri iyi emmeden ve dengelenmeden kemik ve eklemlere binmektedir. Buna bağlı olarak sırt, bel ağrıları, boyun ve bel fitikleri, öncelikle dizlerde olmak üzere kıkırdak aşınmaları sıktır. Sürekli klavye kullanmaya bağlı dirsek, önkol ve el bileğinde adale hastalıkları görülebilir. İleri yaşlarda osteoporoz sıktır.

Günümüzde çocuklar küçük yaşta bilgisayar ve klavyeli cihazlarla tanışmakta normalde oyunla ve fiziksel hareketlilikle geçmesi gereken değerli zamanları bilgisayar oyunları ve televizyon karşısında geçirmektedir.

Elimizdeki tıbbi imkanlar bu tip hastalıklardan kaynaklanan ruhsal ve bedensel rahatsızlıkların tedavisinde maalesef çok başarılı değil. Bu sebeple insanlık yaratılışına uygun hayat stiline yeniden dönmelidir.

Bunun için; kişi düzenli fiziksel aktivite yapmalı, biyoritme uygun çalışmalı, uyuma ve dinlenmesine dikkat etmeli, lifli beslenmeye, rafine gıdalardan ve katkı maddelerinden uzak durmaya, sosyal gruplara üye olmaya, çevresiyle ilişkilerini iyi tutmaya özen göstermelidir.

SAĞLIK İÇİN ERGONOMİK OFİS DİZAYNLARI

Öneriler: Koltuğunuz belinizi kavramalı, yüksekliği ayarlanmalı, arkalığı dik olmalı
Masa yüksekliği boyunuza uygun olmalı, bilgisayar kullanıyorsanız; monitör tam karşınızda ve göz hizasında, klavye dirsek seviyesinde ve ergonomik dizaynda olmalı, ofis dolapları kolay erişilebilir olmalı, ortamın ışığı gözleri yormamalı, ofiste çalışırken; dik oturmalı, Sağa sola tüm bedenle dönmeli, her 30 dakikada bir ayağa kalkıp kısa bir yürüyüş yapıp gerilmelidir. Sürekli bilgisayar kullanıyorsanız önkol germe egzersizleri yapabilirsiniz.

“Başarı Uzaklarda Değil”

lider, yenilikçi, girişimci

SANAYİLERDE YOĞUN PRATİK UYGULAMA İMKANI...

2010 - 2011 YILINDA
AÇILACAK BÖLÜMLER

İngilizce Hazırlık Sınıfı

► **MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ** (İngilizce)

- Elektrik - Elektronik Mühendisliği
- Bilgisayar Mühendisliği
- Mekatronik Mühendisliği

► **HUKUK FAKÜLTESİ**
Hazırlık Sınıfı Yok

YURTDIŞI
STANDARTLARINDA
EVİNDE OKU

İngilizce Hazırlık Sınıfı

► **İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER
FAKÜLTESİ**

- İşletme
- Uluslararası Ticaret

www.karatay.edu.tr

• Tel.: 0 332 351 29 29

Cam süsleme sanatı

Vitray

Renkli camlar kullanarak Cam süsleme sanatı pencerelerin yapımında kullanılan antik cam, katedral camlar, kalın tabaka camlar, plaka camlar, opal camlar, emprime camlar, kalın camlar gibi çeşitli camlar bulunmaktadır. Bu camlarla yapılan resimler ışığın önüne yerleştirilerek gerçek anlamına ulaşmaktadır.

Avrupalılar "Cam süsleme sanatı" denilen bu tür pencerelerde cam parçalarını bir araya getirmek amacıyla ancak kurşun kayıtlar yardımıyla sağlamıştır.

Kurşun işlenebilirle kolaylığı olduğu için kurşun çubukların içleri rende yardımıyla oyulmuş ve cam parçaları bu oyuklara yerleştirilerek yapılıyordu.

Bu teknik zamanla gelişerek cam süsleme sanatı sanatının en önemli metodu haline geldi ve günümüzde de diğer teknikler arasında değerini yitirmemiş ve 20. yüzyıla kadar alçılı cam süsleme sanatı dışında tek teknik olarak görülmektedir.

TARİHİ

Pencereleri örten saydam panellerin yapımı için cam kullanımı çok eski dönemlere dayanıyor. Bu uygulamalar özellikle Doğu Akdeniz'de çok önceleri biliniyordu. Roma ve ilk Hıristiyanlık dönemlerinde kullanılıyordu.

XII. yüzyılda Roma stili yerini Gotik tarza bıraktı. Bu yeni mimari anlayışta çatının bir dizi kolon ve kiriş sistemine taşıtılması fazla ağırlık taşımayan duvarlarda daha çok ve geniş pencere boşlukları bırakmayı sağladı. Böylece pencereleri örtmek için renkli cam paneller kullanılmaya başlandı. Cam parçalarını birbirine tutturmak içinde kurşun çubuklar kullanılıyordu. Vitray süslemesi kiliselerde mozaik süslemenin yerini aldı ve Vitray zanaatkarları zaman içerisinde cam ve kurşun ile birçok farklı teknikler geliştirdiler.

Ortaçağ döneminde de sırlama cam ile Vitray tekniğine rastlamak mümkün. Muhteşem Vitray süslemeleri 1200 ve 1236 yıllarında Chartres Katedralindeki 7000 m2 lik bir alanı kaplayan vitray süslemesi ortaçağ mimarisinin ve cam üstüne yapılan resim sanatının en büyük ve en önemli örneklerindendir. Bu mimarı başta Fransa olmak üzere Almanya, İngiltere ve İtalya'da ve tüm Avrupa'da ses getirdi. 1300'lü yıllarda Antonio da Pisa adlı İtalyan vitray sanatına ait ilk kitabı yazdı. Kitabında cam kesim teknikleri, camın renklendirilmesi, kurşun tekniği anlatılıyordu. Renkli camların vitray yapımında kullanılması İsa'dan sonra ilk yıllara rastlıyor. Bu döneme ait en eski örnekler Ravenna'da İsa'dan sonra VI. Yüzyılda ortaya çıktı. Ancak gerçek vitray sanatı en parlak dönemi IX. ve X. Yüzyıllar arasında yaşadı.

İlk bilinen cam kesim tekniği önceden cam üzerine tebeşir ile çizilen desenin ucu ısıtılmış bir demir parçası ile kesilmesi tekniği idi. Kesim sırasında cam soğuması için su ile ıslatılıyor ve işlem cam iyice kırılana kadar devam ediyordu. Daha sonra Vitray ustaları daha küçük parçaların kolay kesilebilmesi ile kükürt tekniği ile kesim yapmaya başladılar. Kesilen parçalar temizlenip kesim şekline göre yapıştırılıyordu (Yapıştırımda tutkal kullanılmıyor.) Sonra camın üstüne desen işleniyordu. Bezeme bittikten sonra camlar kurşun içine gömülüyor. Yani H kesitindeki kurşun çubukların arasına yerleştiriliyor ve lehim ile kurşunlar kalaylanarak camlar sabitleştiriliyor.

Uzun yıllar parlak dönem yaşayan vitray sanatı zaman içerisinde kültürel ve sosyal nedenlerden dolayı eski önemini kaybetmeye başladı. Yeniden önem kazandığı dönem 19. yy.'da Antonio da Pisa'nın kitabı örnek alınarak vitray restorasyonları yapıldı ve eski zanaatkarlar gün ışığına çıkartıldı.

Vitray sanatının yeniden doğuşu ilk olarak Fransa'da başladı. Ancak yüzyıl sonuna doğru Almanya vitray sanatının merkezi konumuna geldi. Bu dönemde vitray sanatı özellikle dini yapıların dışında saray ve malikanelerde, büyük konakların kapı, pencere ve tavan süslemelerinde kullanılmaya başlandı. Desenlerde tema olarak dini ve kutsal desenler işlenmiştir. 1890-1930 yıllarında dini konuların dışında manzara, insan figürleri, zarif bezemeler, çiçek motifleri ve geometrik desenler vitray sanatında yeni ve dekoratif

Cin Cin

ELEKTRONİK

(İS)TCELL

TURKCELL
Blackberry ile
E- postalarınız
Hep yanınızda

TURKCELL 'in
Olduğu her yerde
İnternete Bağlan

Sahada
Araçlarınızı
Her an
Takip edin

CİNCİN KURUMSAL

Sultan Cem Cd. No:31/A KONYA
Tel: 332 322 22 22 Fax: 332 320 47 46

KONYA - KARAMAN - AKSARAY
Kurumsal Çözüm Merkezi

tekniklerle geliştirildi. Bu tekniklere farklı olarak Amerika da New York'lu ünlü tasarımcı Lois Comfort Tiffany vitray sanatı için farklı bir uygulama tekniği geliştirdi. Kurşun çubuklar yerine bakır folyo şeritler kullanmaya başladı. Ayrıca bazı farklı cam türleri geliştirdi. Opal, renkli opal ve sedefli camlar gibi.

Kullandığı camlar ve tekniği ile çok farklı aydınlatmalar da ortaya çıkardı. Günümüzde onun çalışmalarından bir çok örnek taklit edilip uygulanmaktadır.

Türk tarihimize ise, cam sanatı Anadolu uygarlıklarında ki yapıtlarda camın işleniş görülmektedir. Vitray sanatı ise Selçuklular döneminde geliştirilmiş olup Osmanlı İmparatorluğu döneminde İstanbul'un fethinden sonra bir çok tarihi

kaldırma kolaylığı sağlaması açısından sabitleştirilmemelidir. Çıtalar için etrafının çakmak için kullanılır.

Kanal makası: Kartonlama sırasında kurşun kalınlığı kadar boşluk bırakarak, şablon çıkarma da faydalanılır.

Elmas (cam kesici): Ortaçağda camı kırmak için kızgın demir veya çubuklar kullanılmıştır. Günümüzde ise camın en doğru biçimde kesimini sağlayan sert bir metal çarka sahip çok karmaşık ve çeşitli kesiciler (elmas) kullanılmaktadır.

Kurşun raylar ve kurşun menagesi: Çeşitli kurşun rayları vardır. U tipi tek kanaldır. H tipi ise iki taraflı kanaldır. 0,4 mm – 0,6 mm, 8 mm – 12 mm uzunluğundaki kanallar en çok kullanılanlardır. Kurşun menagesi ise kullanılacak olan kurşunu düzeltmeye ve

kullanıldıkça bozulan, ucu yenen havayın ağızını temizlemeye ve istenilen şekli vermeye yarar.

Nemli sünger, pamuk, fırça, gaz: Sünger havayın ucunu temizlemeye, pamuk lehilenen yerin karamamaya için silmek amacıyla kullanılır. Küçük fırça ise lehilenen yere pasta sürmek için kullanılmaktadır. Bir kabin içinde pamuk üzerine dökülen gaz kesici (elmas) için kullanılır.

CAM SÜSLEME SANATINDA PARÇALAMA

Cam süsleme sanatı bulunduğu yerin bir parçasıdır. Pencere gibi düz yüzeylerin dizaynında bir fikir geliştirebilmek için nasıl kullanılabileceği gibi, hem renk ve ışık konusunda bir anlayışa sahip olmak hem de cam hakkında pratik bilgilere sahip olmak, bu konuların çevreden ve içinde bulunduğu ortamdaki nasıl etkileneceğini bilmek gerekmektedir.

Eskiz çizilmeden önce mimari yapı görülmelidir. Yapılması istenen pencerede hangi konunun işleneceği, ebadının ne kadar olacağı, yerden yüksekliği, çevrenin getirdiği sınırlıklar ve benzeri konuların hepsi önem arz etmektedir.

Bu konulara dikkat edildikten sonra yapılacak Cam süsleme sanatı pencerenin yapacağı alanın dış ölçüleri alınır ve bu ölçüler 1/10 oranında küçültülerek bir kağıda eskizi hazırlanır.

Eskiz çizerken de camın kesilebilecek şekilde ve tekniğin gerektireceği biçimde parçaları ayrılmış olması dikkate alınmaktadır. Pencerenin bölmelerini meydana getirecek olan metal çubuklar eskizde mimari özelliği uygun ayarlanır.

İkinci iş olarak da bölmeleri meydana getiren çubukların nereden geçeceğini saptamadır. Zira cam süsleme sanatının ayakta durmasını bu çubuklar sağlayacaktır.

Ayrıca unutulmaması gerekir ki eskizde belirtilmeyen çubuklar daha sonra çeşitli güçlüklerle sanatçıyı karşı karşıya bırakır. Çubukların teşkil edeceği

mimarilerde Vitray Tekniği ile muhteşem çalışmalar yapılmıştır. Yakın dönem içerisinde de cam ve vitray sanatı birçok sanatçıların ilgi odağı olmuştur.

CAM SÜSLEME SANATINDA MALZEMELER

Karton, cetvel, gönye, kalem, suluboya, fırça, kağıt: Bu malzemeler Cam süsleme sanatı yapımına geçmeden önce eskizin hazırlanması için kullanılan araç-gereçlerdir. Eskizin renklendirilmesi için suluboya en ideal malzemedir.

Çalışma yüzeyi, çıtalar ve çiviler: 1,5-2 cm kalınlığında düz çivi çakılabilecek yumuşaklıkta tahta veya sunta üstü bir masada çalışılır. Masanın ölçüleri yapılacak işlerin ebadına göre ne çok küçük, ne de çok büyük olmalıdır. Masa üzerindeki tablanı, Cam süsleme sanatı

sertleştirilmeye yarar.

Havya: 30-40 vvatada arasında olan elektrikli havya lehim için kullanılır. Bakır ve demir uçlu olanları bulunur 1 cm çapında ve bakır olanlar bir çok amaç için kullanılır.

Pasta: Lehim için hazır olan kurşunlu Cam süsleme sanatının birleştirilecek olan kurşun uçlarının lehimlenmesinde kullanılır.

Çekiç, çakı, pense, çivi: Orta boy bir çekiç ve nal çivisi, camları kurşunlarla sağlam olması açısından zemine tutturmakta kullanılır. Çakı, kurşun rayların kesiminde kullanılır. Düz ve geniş ağızlı penseler ise elmas ile kesilen camın pürüzlerini temizlemekte kullanılır.

Cam taşı, eğe: Cam taşı kesilmiş olan cam parçalarının pürüzlerini düzeltmekte kullanılır. Eğe ise

yüzeylerin 1 m²'den büyük olmaması da ayrıca dikkat edilmesi gereken önemli bir unsurdur.

Bunun sebebi ise hava değişikliği ve camların ağırlığı nedeniyle sarkma ve bombe meydana gelmemesi içindir. Eskizin iyi planlanması pencerenin şekil ve büyüklüğü göz önüne alınarak olur.

Hemen belirtmek gerekir ki resim öyle bir şekilde yapılmalıdır ki bu çubuklar normal pencerede ve duvarda kendisini belli etmemeli ve resimle bir bütünlük gibi görünmelidir.

Mimarî ve mimarideki ışık düzeni göz önüne alınarak yapılan eskizlerdeki renklerin çokluğu, azlığı, koyuluğu, açıklığı ve biçimleri zene göre ayarlanır.

Cam süsleme sanatı yapımıyla uğraşan kişiler kendilerine göre çeşitli şekillerde eskiz hazırlarlar. Kimi basit şekilleri ve şematik olarak çizdiği konuyu geliştirerek eskizi tamamlar.

Kimi ise önce renk, koyu-açık leke düzenini kurarak onun içerisinde detaya giderek konuyu çıkarır. Her biri kendine göre yöntemlerle sonuca ulaştır önemli olan nasıl ulaştığı değil sonucun iyi olmasıdır.

Eskizde kursunların nerelerden geçeceği belirlendikten sonra kursunların sıklığı, seyrekliği, hareketlerinden yararlanarak çizgi konsantrasyonları oluşturulabilir. Tekniğin zorlaması olarak görünen çizgilerin resmin içerisinde çizimlenmesi en iyi yoldur.

Kontur çizimleri 9-12 mm arası kalınlıklardır. Daha iyi sonuç alınabilmesi için eskiz çalışmasında bu kursun konturlar belirlenmelidir. Hatta bazen çift kursun çubuk ta kullanılabilir. Bunun nedeni Cam süsleme sanatının sağlamlığın arttırmasıdır. Ayrıca kursun olukların arasında çelik vb. metal çubuklar yerleştirilmenin de sağlamlılaştırıcı etkisi olmaktadır.

Eskiz hazırlanırken kullanılacak camın kesilebilirliği derecesine göre şekillendirilmesi önemli bir unsurdur. Eğer uygun olmayan şekiller çizildiyse uygulamadığı için daha sonra değiştirecek ya da çeşitli yollarla giderilmeye çalışılacaktır.

Eskiz çalışmaları çoğaltılarak çeşitli renkler denenir ve nasıl etki yarattığı gözlenir. Suluboya ile en iyi sonuç alınacağı için boyama işleminde suluboya tercih edilir.

Daha sonra bu çalışmalar Cam süsleme sanatı resminin etkisini en iyi veren siyah resim kartonu yani siyah pasportu üzerine alınarak işlemler tamamlanmış olur.

CAM SÜSLEME SANATINDA KARTONLAMA

Eskiz 1/1 oranında kağıda geçirilir. Cam ve kursunların şekil ve alanları belirtilerek pencerenin tamamı gerek boyutlarda çizilir.

Eskiden Cam süsleme sanatı sanatçıları dolduracak aralıkları doğru olarak ölçtükten sonra, kağıda gerçek ölçülerinde çizimi yapmaktadırlar.

Daha sonra kağıt üzerinde yapılan kartonlarda bir sanat dalı olmuştur. Kalıp çıkarma sınırın ayırma işlemi her cam parçası için kalıp olacak parçaların kartondan kopyasının çıkarılmasıdır. Bunun için kullanılan yöntem 2 çeşittir.

Camı kesen kişi, cam tabakasının tek bir kopya üzerine koyar ve kursun çerçeve şeritlerine kalınlık payı bırakmak için şeklin dış hatlarının hemen içinden camın kesilmesini.

Her bir cama ait bireysel kağıt kesimi ise yine kursun şeritlerle kalınlık payı bırakmak amacıyla kanal makası kullanılarak, her şeklin çıkarılması ile gerçekleştirilmektedir.

Bu iki metot, bugünde Cam süsleme sanatı atölyelerinde aynı şekilde kullanılmaktadır. İlk bahsettiğimiz metot bu işte ustalaşmış kişiler için hem kolay hem de pratik bir yöntemdir. Zaman açısından da daha kazançlıdır.

Bu metotta 1/1 karton çiziminin renklendirilmesine gerek yoktur. Yapılan eskiz çalışmasına bakılarak kartona ve yağlı kağıda geçirilmiş orijinal ölçülerdeki çizimlere renkleri belirten numaralar ve kısaltmalar konulur.

Cam süsleme sanatı ile uğraşan kişi ikinci yöntemi uygulamışsa, kesilen şablon kartonlar cam büyüklüğündeki kalıplardır. Daha ihtimamli dizaynlar için, model ve örnek gerekebilir. Amaç, pencerenin ölçüğine uygun olmasını sağlamaktır.

CAM SÜSLEME SANATINDA CAM KESME

Yapılan çalışma için gerekli camlar hazırlanarak cam, düz yüzü üstte gelecek şekilde, düz, temiz eğer varsa kaplanmışsa basit hali vb. kaplı masa üzerine konulur. Renkli camların bir yüzü pürüzlü bir yüzü düzdür, iki yüzü de düz olan camlar da vardır.

Kesici (elmas) yalnız düz yüzeyde işlevini yapabilir. Camın kesilmesinden önce kesicinin uygun olup olmadığını kontrol edilerek her kesim öncesinde ve sonrasında gazla batırılmalıdır. Bu işlem kesicinin daha uzun süre ve sağlıklı kesilebilmesi için yararlıdır.

Cam kesiciyi çok farklı şekillerde tutabilirler. Doğru olanı cam kesicinin kesiş yönü kesen kişinin kendisine doğru olmalıdır. Kartondan çıkardığımız kalıp camın düz yüzüne konulup üzerinde elmas ile çizilen bir çizgi elde edilir.

En iyi sonucu elde etmek için de camın üzerine konulan şablon yardımıyla cam, elmasla çizildikten sonra diğer taraf çevrilir ve elmasın metal kısmıyla hafifçe çizilen kısımın üzerinden vurularak çizimin belirlenmiş rahat kırılması yardımcı olmaktadır.

Cam iki elle dengeli bir şekilde tutularak çizdiğimiz Jasm bize bakacak şekilde ters

Cin Cin

ELEKTRONİK

Teknolojide Tam Hizmet

PLAZA MERKEZ

Sultan Cem Cd. No: 31/A
Tel: 0332 322 11 11 (PBX)
Faks: 0332 320 77 55
KONYA

NALÇACI EXTRA

Nalçacı Cd.
Acentacılar Sit. No:79
Tel: 0332 237 42 42
Faks: 0332 237 42 37
KONYA

İHSANİYE ŞUBE

Millet Cd. No: 37/E
Tel: 0332 321 74 50
Faks: 321 72 42
KONYA

NİŞANTAŞI ŞUBE

Hulusi Baybal Cd. No:17/H
Tel: 0332 238 04 30
Faks: 0332 238 04 31
KONYA

RAMPALI ŞUBE

M. Muzaffer Cd. Manav İşh.
No: 10/H
Tel: 0332 350 55 58
Faks: 0332 350 60 17
KONYA

İSTANBUL CD. ŞUBE

Hoca Habib Mh. İstanbul Cd.
No: 180 / A
Tel: 0332 353 11 11
Faks: 0332 350 05 00
KONYA

BEYŞEHİR ŞUBE

Atatürk Cd. No: 8
Tel: 0332 512 82 59
Faks: 0332 512 04 45
Beyşehir / KONYA

ÇUMRA ŞUBE

İzzetbey Mh.
Alpagan Türkesc Cd. No.87
Tel: 0332 447 80 80
Faks: 0332 447 77 70
Çumra / KONYA

tarafa bastırılarak kırılır. Çizdiğimiz çizgiler dışında kalan küçük parçalar pense ya da kesicinin üzerinde bulunan oyuklar yardımıyla alınır. Pürtüzler varsa cam taşında taşlanarak düzeltilir. Yuvarak şekiller camcı pergel ile çıkarılmaktadır.

Eskize uygun camlar seçilip kesildikten sonra pencerenin temeli oluşmuş olmaktadır. Eğer geometrik şekiller varsa ve bunlar birden fazla ise cam, şeritler halinde kesilir ve ölçülere uygun şeritlerden kesilir. Bu hem cam tasarrufu hem de zaman açısından önemli olmaktadır.

CAM SÜSLEME SANATINDA BOYAMA

Cam ve kurşun yardımıyla elde edilemeyen doku, parça ve çizgiler çeşitli cam üstüne boyalar ile boyanarak yapılır. Boyanacak kısımda geçici bir kurşunlama uygulanarak ya aynalı ya da makaralı cam boyama masasına yahut ta yerine monte edildikten sonra boyama işlemi yapılır.

En iyi sonuç yerinde boyama yapıldığında elde edilmekte ve yapılan boyamanın kontrol edilmesi daha kolay olmaktadır. Kullanılan tek pigment cam tozu ile demir veya bakır oksit karışımı, sıvı halde arap zamkı ve tinerden oluşturulan cam boyasıdır.

Boya özel olarak cama fırçalarla uygulanır. Gölgemeler için geniş kılıf fırça, yüz ve elbise kıvrımlarının çizimi gibi çizgi işlerinde daha ince fırçalar kullanılmaktadır.

Cam ve boyayı birlikte eritip kaynaştırmak için bir ocak içinde fırınlanılır. Boya ile resim yapılmış cam, soğurken bükülmemesi için düz bir plaka üzerine yerleştirilir ve fırına konulur. Sıcaklık 600-700 C° arasında ayarlanır. Cam sıcaklıkla yumuşamaya başlarken üzerindeki boya camın yüzüne nüfus eder ve ısı yavaş yavaş düşürülürken boya camla birleşir.

Cam boyası da genelde resim boyası fırınlandıktan sonra daha düşük ısıda fırınlanır. Boyama için ikinci teknik ise düz cam üzerine kesilen camlar balmumuyla tutturularak boyama yapılır ve boyalar fırınlanarak sabitleştirilir.

Bu daha kolay bir yöntemdir. Çünkü diğer yöntemde kurşunlama kullanıldıktan sonra kurşunların fırınlandıktan sonra tekrar sökülmesi gerekmektedir.

CAM SÜSLEME SANATINDA ÇERÇEVELEME

Kurşunlama yapılmadan önce kurşun çubuklar hazırlamak için kurşun eritilerek sıvı ağızlı bir keçe ile kurşun çubuk kalıplarına dökülür.

Bu kurşun çubuklar daha sonra kalıptan çıkarılarak temizlenir ve uçları kurşun çekme makinesine görebilecek şekilde çekik ile hafifçe eğilir.

Kurşun çubuklar çekilirken dikkat edilen bazı önemli noktalar vardır; ilk olarak çubuklar istenilen kalınlığa göre genelde 5'lik dişli den geçirildikten sonra çekilmektedir.

8'lik ve 1'lik kurşun çubuklar direk olarak 5'lik dişli den geçirilmeden çekilir. Harfli kesitli kurşun çubukların rahatça çekilebilmesi için uçları yağa batırıldıktan sonra makineye yerleştirilmelidir. Bir kişi çarkı çevirtirken diğer kişi pense ile kurşunu çekerek işi daha kolaylaştırır.

Kurşunlama sırasında şekil verilir kullanılan kurşun çubuklar yüzey genişliklerine göre 4'lik ve 12'lik diye adlandırılır. En ince kurşun çubuk ise 2 mm dir.

Bu kurşunlar kullanılacak şekle ve ölçüye getirildikten sonra zarf görmemesi için düz bir yüzey konulmaktadır. Kurşunlar ne çok sert, ne de çok yumuşak olmalıdır. Cam şekillerin çerçevesizlenmesinde geleneksel ve en yaygın kullanılan kurşunlamadır.

Bu dolgu gereci ısıtın ve rüzgarın yaptığı basınca karşı oldukça dirençli ve elastiktir. Yumuşak olup her şekle girer ve dayanıklılığı seviyesi yüksek olmaktadır.

KURŞUNLAMA İŞLEMİ

Kurşunlama işlemi yapılırken düz yumuşak bir tahta ya da üstü sunta olan bir masa kullanılmaktadır. Bu masa üzerine Cam süsleme sanatının kopyası konulur ve yan sabit bir hale getirilir.

Bu kopya üzerine de kurşunlama yapılır. Yapılan Cam süsleme sanatın kenarları düz ise, tahta çita ile iki kenarı sabitleştirilir ve yerleştirme işlemi bu çitaların bulunduğu köşeden başlar.

Hazırlanmış olan kurşun çubuklar yerine yerleştirilmeden önce bir ucundan pense ile tutulur, diğer ucuna ayak topuğu ile basılıp çekilir. Bu işlem kurşun çubuğun düzeltilmesini ve sertleşmesini sağlar.

Tahta çitanın iç kısmına kurşun kanal için boyutuna göre kurşun kesme bacağı ile kesilerek yerleştirilir. İşin düzgün olması ve sabit durması için, dış uç kısmından iki köşeden de olmak üzere çiviyile çakılır.

Bu işlem iki köşe içinde yapılır. Kesilen kurşun kanal uçlarının muntazam olmasına dikkat edilerek düzeltme kesme bacağı ile yapılmaktadır. Köşeden

başlanarak cam parçaların alttaki motife göre sırayla yerleştirilir.

Camın kenar kısımları kurşunların kanallarına oturtularak teker teker yerleştirilmelidir. Her cam parçası yerine koyulduktan sonra camın yanına yerleştirilen kurşun, camdan 2 mm ve diğer kurşunla camın yerleşmesine göre küçük ya da büyük kesilir.

Kesilen kurşun camın şekline ve diğer kurşun ile birleşeceği noktanın şekline göre ya da bu şekilde kesilir. Camın gireceği kanallar kesilmeden eğriyeceği için bıçak ile düzeltilir. Camın kanala tam oturması için cama küçük bir tahta parçası dayanır ve buna çekik ile vurularak oturması sağlanır.

Bu işlem yapılırken camı kurşun kanallara yerleştirdiğinizde, kontrol ederek lehim yapabiliriz ya da lehim ile sabitleştirmediğimiz kurşun ve camların oynamaması için belli merkezlerden kenarlarına çivi çakılarak ilerlenebilir ve ilerledikçe çivi bir sonraki sıralara çakılır. Çivi çakma işlemi sonucu, Cam süsleme sanatının tümü birden lehimlenir.

SANATIN İNCELİKLERİ

Cam süsleme sanatı kurşun ile birbirine tutturulan camlar, pastası içinde olan tel lehim ile kurşun çubukların birbirine değdiği yerlerden elektrikli bir hava ile lehimlenir.

Lehim yapmadan önce havayın sıcaklığı başka bir kurşun parçası üzerinde denenecek uygun olup olmadığını bakılır. Hava çok sıcak ise kurşunu eritebilir.

Ayrıca lehim kurşun üzerinde yaygın bir kabarcık oluşturacak şekilde olmalıdır. Kurşun çubukları lehimledikten önce kenarları sert ve pürtüzsüz bir cisimle bastırılmaktadır.

Bunda amaç kurşunla cam arasında kalan boşlukları gidermektedir. Bir yüzeyin lehimeleme iyi bitince Cam süsleme sanatı ters çevrilerek diğer tarafa lehimlenir.

Lehimleme işlemi bittikten sonra İngiliz beziri ile karıştırılan kaba üstübeç, boza kıvamına getirilir ve sert bir fırçayla Cam süsleme sanatının üzerine sürülür.

Böylece kurşun ile cam arasındaki boşluklar doldurulmuş olur. Üzerine taşla dökülüp üstüpe ile silinerek temizlenir. Macunlama işlemi 2 yüzeyde de yapıldıktan sonra Cam süsleme sanatı kaldırılır ve dik olarak yere konulur.

Cam süsleme sanatı parçaları madeni, taş veya ahaş çerçeve içine yerleştirilir. Bu yerleştirme sırasında Cam süsleme sanatılar hep dik tutulmalıdır.

Parçalar yerlerine çitaları ile tutturulur, boşluklar ise macunlanarak doldurulur. Rüzgar şiddetinin çok olduğu yerlerde dıştan koruyucu cam takılır. Kusurlar karşı Cam süsleme sanatlarının önlerine kümes teli getirilmemektedir.

KAYNAKLAR:

www.vitragealeri.com
www.dekor-dekorasyon.com

Genç gazeteciler için
kaynak kitap

"Ne Haber"

Mustafa Arslan

KONYA KİTAPLIĞI

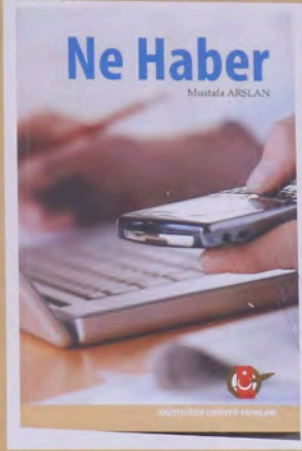
Gazetecilik mesleğine yeni başlayan, iletişim öğrencilerine yeni ufuklar açan ve bu mesleğe gönül vermiş olan gazetecilerin faydalanabileceği çok güzel bir kitap yayınlandı.

Ankara Gazeteciler Cemiyeti'nin yayın serisi içerisinde yayınlanan kitap Basın İlan Kurulu Anadolu Gazete Sahipleri Temsilcisi ve Merhaba Gazetesi ile Konya Televizyonu Yönetim Kurulu Başkanı Mustafa Arslan'ın imzasını taşıyor.

Yerel basın alanında 20 yıllık tecrübeye sahip olan Arslan meslekteki teorik ve pratik bilgileri harmanlayarak, mesleğe yeni adım atmış olan ve iletişim fakültelerinde okuyan öğrencilerin yararlanabileceği bir esere dönüştürmüştü.

2010 Ağustos ayında yayımlanan "Ne Haber'i tanıtan Mustafa Arslan kitabında Gazetecilik mesleğinin meşakkatli ve mücadele ruhu isteyen bir aşk mesleği olduğunu vurgulayarak, gazetecinin kendinden emin olunması, zarar vermeyen, haberi doğru veren, olayların arka planına inebilen bir kişi olması gerektiğini ifade ediyor.

Ne Haber'in 3 bölümden oluştuğunu belirten Arslan, habercilik, habercilikle ilgili süreçlerden teknik donanımlarına, haber üretiminden yerel basının çalışma yöntemlerine kadar pek çok konuda geniş bilgi veriyor.

Cin Cin

ELEKTRONİK

Teknolojide Tam Hizmet

TURKCELL

EXTRA VE ABONE MERKEZLERİ

NOKIA

Connecting People

Sony Ericsson

BENQ - SIEMENS

YETKİLİ SERVİSİ

Sultan Cem Cd. No: 31/A
Tel: 0332 322 11 11 (PBX) Faks: 0332 320 77 55

Ekim Ayı Vergi Takvimi

İlk Tarih	Son Tarih	Konu
01/10/2010	11/10/2010	16-30 Eylül Dön. Ait Noterlerce Yapılan Makbuz Karşılığı Öd. Ait Bildirimlerin Ver. i ve Öd.
01/10/2010	11/10/2010	16-30 Eylül Dön. Ait Petrol ve Doğalgaz Ürünlerine İlişkin Özel Tük. Vergisinin Beyanı ve Öd.
01/10/2010	15/10/2010	Eylül 2010 Dönemine Ait Kolalı Gazoz, Alkollü İçecekler ve Tütün Mamullerine İlişkin Özel Tüketim Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
01/10/2010	15/10/2010	Eylül 2010 Dön. Ait Day. Tük. ve Diğer Mallara İlişkin Özel Tüketim Vergisinin Beyanı ve Öd.
01/10/2010	15/10/2010	Eylül 2010 Dönemine Ait Motorlu Taşıt Araçlarına İlişkin Özel Tüketim Vergisinin (Tescile Tabi Olmayanlar) Beyanı ve Ödemesi
01/10/2010	15/10/2010	Eylül 2010 Dönemine Ait Özel İletişim Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
01/10/2010	15/10/2010	Eylül 2010 Dönemine Ait Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
01/10/2010	15/10/2010	Eylül 2010 Dönemine Ait Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu Kesintisi Bildirimi ve Ödemesi
01/10/2010	20/10/2010	Eylül 2010 Dönemine Ait Petrol ve Doğalgaz Ürünlerine İlişkin EK:4 No.lu ÖTV Bildirim Formu
01/10/2010	20/10/2010	Eylül 2010 Dönemine Ait Kolalı Gazozlara İlişkin EK:7 No.lu ÖTV Bildirim Formu
01/10/2010	20/10/2010	Eylül 2010 Dönemine Ait Alkollü İçeceklerle İlişkin EK:8 No.lu ÖTV Bildirim Formu
01/10/2010	20/10/2010	Eylül 2010 Dönemine Ait Tütün Mamullerine İlişkin EK:9 No.lu ÖTV Bildirim Formu
01/10/2010	20/10/2010	Eylül 2010 Dön. Ait Day. Tüketim ve Diğer Mallara İlişkin EK:10 No.lu ÖTV Bildirim Formu
01/10/2010	20/10/2010	Eylül 2010 Dönemine Ait Yarışma ve Çekilişlerle Futbol Müsabakalarına ve At Yarışlarına Ait Müşterek Bahislerle İlgili Veraset ve İntikal Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
01/10/2010	20/10/2010	Eylül 2010 Dönemine Ait Şans Oyunları Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
01/10/2010	20/10/2010	Eylül 2010 Dönemine Ait İlan ve Reklam Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
01/10/2010	20/10/2010	Eylül 2010 Dönemine Ait Müşterek Bahislere İlişkin Eğlence Vergisinin Beyanı ve Ödemesi ile Diğer Eğlence Vergilerine İlişkin Eğlence Vergisinin Ödemesi
01/10/2010	20/10/2010	Eylül 2010 Dönemine Ait Elektrik ve Havagazi Tüketim Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
01/10/2010	20/10/2010	Eylül 2010 Dönemine Ait Yangın Sigortası Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
01/10/2010	25/10/2010	Eylül 2010 Dönemine Ait Gelir Vergisi Stopajının Muhtasar Beyanname ile Beyanı
01/10/2010	25/10/2010	Temmuz - Ağustos - Eylül 2010 Dön. Ait Gelir Vergisi Stopajının Muhtasar Beyanname ile Beyanı
01/10/2010	25/10/2010	Eylül 2010 Dönemine Ait Kurumlar Vergisi Stopajının Muhtasar Beyanname ile Beyanı
01/10/2010	25/10/2010	Eylül 2010 Dönemine Ait İstihkaktan Kesinti Suretiyle Tahsil Edilen Damga Vergisi ile Sürekli Mükellefiyeti Bulunanlar İçin Makbuz Karşılığı Ödenmesi Gereken Damga Vergisinin Beyanı
01/10/2010	25/10/2010	Temmuz - Ağustos - Eylül 2010 Dönemine Ait GVK Geçici 67. Mad. Kapsamında Yapılan Tevkifatların Muhtasar Beyanname ile Beyanı
01/10/2010	25/10/2010	Eylül 2010 Dönemine Ait Katma Değer Vergisinin Beyanı
16/10/2010	25/10/2010	1-15 Ekim Dön. Ait Petrol ve Doğalgaz Ürün. İlişkin Özel Tüketim Vergisi Beyanı ve Ödemesi
01/10/2010	26/10/2010	Eylül 2010 Dönemine Ait Gelir Vergisi Stopajının Ödemesi
01/10/2010	26/10/2010	Temmuz - Ağustos - Eylül 2010 Dönemine Ait Gelir Vergisi Stopajının Ödemesi
01/10/2010	26/10/2010	Eylül 2010 Dönemine Ait Kurumlar Vergisi Stopajının Ödemesi
01/10/2010	26/10/2010	Eylül 2010 Dönemine Ait Katma Değer Vergisinin Ödemesi
01/10/2010	26/10/2010	Temmuz - Ağustos - Eylül 2010 Dönemine Ait Katma Değer Vergisinin Ödemesi
01/10/2010	26/10/2010	Eylül 2010 Dönemine Ait İstihkaktan Kesinti Suretiyle Tahsil Edilen Damga Vergisi ile Sürekli Mükellefiyeti Bulunanlar İçin Makbuz Karşılığı Ödenmesi Gereken Damga Vergisinin Ödemesi
01/10/2010	26/10/2010	Temmuz - Ağustos - Eylül 2010 Dön. Ait GVK Geçici 67. Mad. Kaps. Yapılan Tevkifatların Öd.
16/10/2010	26/10/2010	1-15 Ekim Dön. Ait Noterlerce Yapılan Makbuz Ka r. Ödemelere Ait Bildirimlerin Ver. ve Öd.
01/10/2010	01/11/2010	Eylül 2010 Dönemine Ait Haberleşme Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
01/10/2010	01/11/2010	SSK (Eylül 2010) Sigorta Primlerinin Ödemesi
01/10/2010	01/11/2010	Bağ-Kur Sigortalarının Ekim 2010 Sigorta Primi ve Sağlık Sigorta Primlerinin Ödemesi
01/10/2010	01/11/2010	Eylül 2010 Dönemine Ait Mal ve Hizmet Alımlarına İlişkin Bildirim Formu (Form Ba)
01/10/2010	01/11/2010	Eylül 2010 Dönemine Ait Mal ve Hizmet Satışlarına İlişkin Bildirim Formu (Form Bs)

**Bir
Diplomadan
Çok Daha
Fazlası**

**Uzman akademisyen kadrosu,
yoğun uygulamalı eğitimi ile
beklentilerinizin çok üstünde...**

**SANAYİ VE TİCARET
DÜNYASI İLE İÇ İÇE
YOĞUN UYGULAMALI
EĞİTİM**

**TÜRKİYE'NİN
EN YÜKSEK BURS
VEREN ÜNİVERSİTESİ**

KTO KARATAY ÜNİVERSİTESİ